

HRVATSKI VOJNIK

Broj 406 • 12. listopada 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

RAZGOVOR

pukovnik Zlatan Sever,
čelnik Host Nation Support centra
na vježbi Jackal Stone 12

RUAG-ova zaštita za **HELIKOPTERE**

DESETNIK DOMINIK KUČEK

NAJSPREMNIJI PRIPADNIK OSRH

**ORUŽANE
SNAGE
FILIPINA**

RATNIČKA PROŠLOST
SKANDINAVSKIH ZEMALJA

**RAZDOBLJE
VELIKIH
RATOVA**

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771 847 203 08
0 4 1 1 2

SADRŽAJ

4 NATJECANJE ZA NAJSPREMNIJEG PRIPADNIKA OSRH

Prvi za Hrvatsku

10 VIJESTI OSRH

Prisegnuo deveti naraštaj dragovoljnih ročnika

11 ČASNIČKA ŠKOLA HVU-a

Teoretska i praktična obuka su nerazdvojni

12 20. HODOČAŠĆE HRVATSKE VOJSKE I POLICIJE U MARIJU BISTRICU

Ujedinjeni u vjeri

14 RAZGOVOR

Pukovnik Zlatan Sever, čelnik HNS centra (Host Nation Support Center) na vježbi Jackal Stone 12

16 MVV JACKAL STONE 12

Višemjesečna priprema za besprijekorno funkcioniranje

18 REPORTAŽA

Vojno-obavještajna bojna u vježbi Jackal Stone 12

19 NATO TEČAJ U OSMVO

Hrvati pripremaju Šveđane za KFOR

20 VIJESTI OSRH

Tim OSRH na vježbi Combined Endeavor 2012

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@moph.hr)

Zamjenica glavnog urednika:

Vesna Pintarić (vpintar@moph.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@moph.hr)

Urednici i novinari:

Leida Parllov (leida.parlov@moph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektura / korektura:

Gordana Jelavić

Urednik fotografije:

Tomislav Brandt

Fotografi:

Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija:

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Marketing i financije:

Damir Bebek, Predrag Belušić

Tisk:

Igor Vitanović, tel: 3784-348; fax: 3784-322

Adresa uredništva:

Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Selina, K. Krizmanić 1

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@moph.hr

Naklada: 4000 primjeraka

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
 Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
 Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

- 22 NATO VIJESTI**
Vidljivi rezultati misije u Afganistanu
- 24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Prvi let Su-30SM
- 28 RATNE MORNARICE**
Specijalizirana fregata i razarač - jesu li isplativi? (II. dio)
- 32 VOJSKE SVIJETA**
Oružane snage Filipina
- 38 ZAŠTITNI SUSTAVI**
RUAG-ova zaštita za helikoptere

- 42 PODLISTAK**
Razdoblje velikih ratova
- 46 FILATELIJA**
Marke - čuvari događaja
- 47 VEKSIOLOGIJA**
Razvoj vojnih zastava
- 48 MULTIMEDIJA**
Jednostavno do pametnog televizora
- 50 DUHOVNOST**
Jadni bogataš, ako ne zna darivati

VIŠEMJEŠEĆNA PRIPREMA ZA BESPRIJEKORNO FUNKCIIONIRANJE

Sukaku veličine međunarodnu vježbu prati višemješće planiranje i priprema a ono je za vježbu Jackal Stone 12 započelo još u svibru 2012. godine. Učestvujući su u njoj i hrvatski vojnici, ali i vojnici Žukov Vuk Hrvatske i njegovog tima zasigurno pružaju velik dio pohvata za sve tko je hrvatska od američke strane kao organizatora vježbe dobita zato što je napravila u sklopu pojedinog vojnog operacije.

UVODNIK

Natjecanju za najspremnijeg hrvatskog vojnika posvetili smo značajan prostor u broju koji je pred vama. Nekoliko je razloga za to. Natjecanje je bilo iznimno naporno jer su osim staze duge četrdesetak kilometara, natjecatelji u jedanaest točaka morali svladati zahtjevne vojničke discipline. Koliko je natjecanje bilo zanimljivo svjedoči i podatak da su se natjecatelji u nekoliko navrata izmjenjivali na vodećoj poziciji, a prvi je na cilj stigao desetnik Dominik Kuček.

Dvadeseto, jubilarno hodočašće pripadnika OSRH i policije u Mariju Bistrigu svjedoči o neraskidivoj vezi hrvatskog vojnika i Majke Božje, koja svoje početke ima još tijekom Domovinskog rata kada smo tu povezanost svjedočili noseći krunicu oko vrata. Ovogodišnje je hodočašće imalo i međunarodni karakter jer su osim naših pripadnika u Mariji Bistrici bili i pripadnici francuskih oružanih snaga.

Međunarodnu vježbu specijalnih snaga Jackal Stone najviši dužnosnici ocijenili su besprijekornom. U ovom broju donosimo reportažu o svim elementima potpore vježbe koji su zasluzni da je organizacijski odlično održena i tako visoko ocijenjena.

Nedavni posjet hrvatskog ministra obrane Filipinima bio je povod da se bolje upoznamo s filipinskim oružanim snagama koje su trenutačno u fazi modernizacije, što pruža mogućnost i hrvatskoj vojnoj industriji da se plasira na nova tržišta i uspostavi širu vojnu suradnju oružanih snaga.

Ne zaboravite i naše ostale stalne rubrike s brojnim zanimljivim i informativnim tekstovima.

Uredništvo

NATJECANJE ZA NAJSPREMNIJEG PRIPADNIKA OSRH

**PUT KOJI JE POBJEDNIK, DESETNIK DOMINIK KUČEK
PREŠAO ZA MALO MANJE OD DEVET SATI S PUNOM
NAPRTNJAČOM I PUŠKOM VHS, DUGAČAK JE
MARATONSKIH 40 KILOMETARA. UZ RAZNE FIZIČKE
PREPREKE, STAZA JE ZAHTJEVALA I IZNIMNE
VOJNIČKE VJEŠTINE I ORIJENTACIJSKE
SPOSOBNOSTI...**

Kad je prije nekoliko mjeseci stigla povratka natjecanja za naajspremnjeg vojnika OSRH, unutar sustava MORH-a i OSRH dočekana je s odobravanjem i velikim očekivanjem. Sada kada je dvodnevno natjecanje završeno (6. listopada) možemo samo zaključiti da se pauza više ne smije ponoviti. Zašto je natjecanje opravdalo svoju obnovu postoji više razloga. Prva su dva vidljiva odmah. Prvi: svi mi koji smo imali privilegiju pratiti ga uživali smo promatrajući sposobnosti, snagu, volju, ali i pozitivan rivalitet koji su pokazali natjecatelji. Drugi: natjecanje je davalo veliku dozu pravog, sportskog, adrenalinskog uzbudjenja, uz iznimku što su svi koji su ga pratili navijali i boderili baš sve natjecatelje, koji su to apsolutno zasluzili!

Daljnje razloge objasnio nam je prvi dočasnik HKoV-a časnički namjesnik Dominik Ban, predstavljajući (uz Gardijsku oklopno-mehaniziranu brigadu) suorganizatora natjecanja, Dočasnički lanac potpore. Obuka mora biti prioritet OSRH, a to vrijedi i za pojedinačnu obuku. Upravo se potonja ovdje prezentira. Vojnički poziv, kao specifičan, spoj je raznih znanja, sposobnosti i vještina, koje se nastoji dovesti do perfekcionizma. Odabrani natjecatelji u tome su postigli mnogo i to će pokazati natjecanjem. Bit će primjer svojim kolegama da budu još bolji, a i primjer mladima koji bi željeli postati vojnici, zaključio je Ban.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

PRVI ZA HRVATSKU

NATJECANJE ZA NAJSPREMNIJEG PRIPADNIKA OSRH

DOMINIK KUČEK

NAJBOLJE ODGOVORIO NA IZAZOVE

Prvi dočasnik HKoV-a bio je u pravu: natjecatelji su se zaista pokazali uzornim vojnicima, ali i ljudima i kolegama. Zavrijedili su čestitke ministra, generala i drugih nadređenih, te kolega, ali i hrvatske javnosti. Ime pobjednika, desetnika Dominika Kučeka iz Pješačke pukovnije ZOD-a, našlo se u svim relevantnim hrvatskim elektroničkim i tiskanim medijima. Brojke govore sve: Kuček je najbolje odgovorio na izazove iznimno iscrpljujuće staze. Put koji je prešao za četiri minute manje od devet sati s punom naprtnjačom i puškom VHS dugačak je maratonskih 40 kilometara, no to nije bio najveći problem. Uz razne fizičke prepreke, staza je zahtjevala i iznimne vojničke vještine i orientacijske sposobnosti. Pobjeda Kučeka (37) je i pobjeda iskustva, u vojsci je osamnaest godina i na sličnim je natjecanjima nastupao još prije desetak godina. I inače je predrasuda da su u vrhu ovih natjecanja uglavnom dočasnici ili vojnici kopnenih postrojbi koji su iskusniji, srednjeg ili nižeg rasta i žilavije građe, što potvrđuje i treće mjesto BSD-ova

Trojica prvoplasiranih, slijeva:
satnik Krizman, desetnik Kuček, narednik Barić

narednika Gordana Barića (41). No, Ivica Krizman (33), satnik i pilot Pi-latusa u 93. zrakoplovnoj bazi, krupan i snažan vojnik visok blizu 190, te je stereotipe srušio drugim mjestom. I ne samo on, veseli činjenica što su baš sve grane i sva zapovjedništva imala svoje natjecatelje, mnogi od njih dokazali su da su s pravom bili na Gašincima.

Pratiti natjecanje "Prvi za Hrvatsku" bila je doista privilegija. Ono što smo vidjeli, onu spretnost, vještine, snagu, izdržljivost, preciznost, kolegjalnost...to u Hrvatskoj ujedinjuju samo pripadnici OSRH. Natjecanju su svi pristupili entuzijastički, a to vrijedi i za organizatore, koji su pozorno prilagodili poligon "Gašinci" potrebnama natjecanja i isplanirali mnoštvo detalja. Naravno, bilo je i manjih nedostataka, no oni su neizbjegni i sigurno je da će biti otklonjeni već na sljedećem natjecanju, koje je načelnik GS OSRH general-pukovnik Dra-go Lovrić najavio za Dan OSRH, 28. svibnja sljedeće godine. Natjecanje će biti još masovnije i atraktivnije. Vjerujemo da će ga svi s nestrpljenjem čekati! ■

Na stazi je bilo 11 radnih točaka koje je trebalo prijeći u što kraćem vremenu. Promašaji i neuspješni pokušaji rezultirali su vremenskim kaznama. Tu su bile i kontrolne točke, koje su natjecatelji morali locirati i javljati se. Vojnici s iskustvom prošlih natjecanja naglašavali su da je staza orientacijski vrlo teška, te da su radne i kontrolne točke brojne s obzirom na duljinu staze. Tijek natjecanja je, prema našem praćenju i dojmovima sa samih radnih točaka, izgledao otprilike ovako...

JEDANAEST RADNIH TOČAKA, A S

O

KVALIFIKACIJSKO GAĐANJE PUŠKOM VHS

Gađanju je posvećen 5. listopada, prvi dan natjecanja. Svaki od četrdesetice vojnika u mete ispaljuje ukupno 40 metaka, ležeći s 250 i 200, klečeći sa 150 i stojeći sa 100 metarima. Svaki promašaj znači hendičep od jedne minute na startu. Sve je završilo neočekivanim vodstvom dvojice logističara, iz Bojne za opću logističku potporu ZzP-a. Pozornik Mirza Delić startao je sutradan točno u sedam sati, a pozornik Stjepan Antinac dvije minute poslije. "Uzbuden sam, ali ovo još nije ništa, sutra dolazi prava stvar i pravi problemi", kazao nam je Delić, mladi vojnik kao i Antinac, koji je dodao da će natjecanju pristupiti sa stavom "doći od točke A do točke B". "Oduševljen sam, oduvijek sam želio sudjelovati na ovakovom natjecanju", zaključio je.

Natjecanje je bitno za obuku, pripremu i motivaciju vojnika, četrdeset kilometara izloženi su nizu situacija koje moraju riješiti u realnom vremenu. Želimo promicati borbeni, vojnički duh, sustav obuke bit će poboljšan, sa što više sredstava za nju
ministar obrane Ante Kotromanović

DESETNIK DOMINIK KUČEK
PJEŠAČKA PUKOVNJA, ZOD,
1. MJESTO

"Da, naravno da je bilo puno mlađih natjecatelja, ali mi smo pokazali da nismo još za baciti. Staza je bila vrlo zahtjevna, naročito u orientaciji, na nekim mjestima sjekao sam put i probijao se kroz granje da bih stigao na radnu ili kontrolnu točku. No, to je sve dio utrke".

SATNIK IVICA KRIZMAN
ESKADRILA AVIONA,
93. ZRAKOPLOVNA BAZA,
2. MJESTO

"Želio sam pokazati da su i piloti spremni. Bilo je manjih problema, no sve je išlo dosta glatko. Zadovoljan sam utrkom, dobro organiziranom, zahtjevnom, ali mogućom. Najteža stvar? Konop! Bio je prekretnica, nakon njega nije bio problem manipulirati energijom".

NAREDNIK GORDAN BARIĆ
BOJNA ZA SPECIJALNA
DJELOVANJA,
3. MJESTO

"Bilo je naporno, s puno radnih točaka, ali uspio sam. Za prijavu me motiviralo to što je natjecanje prestižno, tu su najbolji pripadnici OSRH. Najteža točka? Pištoli, promašaji su mi odnijeli bolji plasman".

SVAKA SE POGREŠKA KAŽNJAVA

VESLANJE

Start je na jezeru Borovik, blizu poligona. Vrijeme još prohladno, ali vedro, uvjeti su zapravo izvrsni. Prije starta organizatori pregledavaju opremu: obvezno se nose "vehaesica", naprtnjača, spremnici, kaciga, bezrukavnik, oprema za repeling, uložak za zaštitni prsluk, te pričuvna odora. Minimalna težina - 15,6 kilograma. Do dijela obale gdje su čamci s dvostrukim veslom treba nekoliko kilometara. Nitko ne kreće brzo, svi više ili manje laganim trkom, praćeni pljeskom auditorija. Kružna veslačka staza na jezeru dugčika je kilometar i pol. Rasplet: vodstvo preuzima desetnik Darko Guskic (Pješačka pukovnija, ZOD). Rekao nam je da se natjecao još nekada, kao vojnik 3. gardijske brigade. Vječno nasmijan, i sada je zračio zadovoljstvom: "Ovo je prava vojnička disciplina"!

• NATJECANJE ZA NAJSPREMNJIJEK PRIPADNIKA OSRH

2 SVLADAVANJE USPONA POMOĆU MREŽE

Ova se točka već nalazi u šumi. Riječ je o čvrstoj mreži, dugačkoj otprilike deset metara, postavljenoj na goloj, trusnoj, strmoj stijeni. Treba se sigurno popeti do sudaca i sići. Ipak, većina relativno brzo svladava prepreku. Guskic i dalje vodi, logističar Antinac zadržava drugo mjesto, na treće se probija razvodnik Stevo Kobac (GOMBRI).

3 SASTAVLJANJE PJEŠAČKOG OSOBNOG NAORUŽANJA (VHS, AK-47, HS 2000)

Oružje je priredeno na šatorskim krilima uz makadam, treba raditi brzo i spretno. Guskic ne popušta, ali se na drugo mjesto probija poznati vojni petobojac nadnarednik Pero Bertović (VOB). Kobac je treći.

4 SVLADAVANJE ZAPREKE POMOĆU TRI KONOPA

Prava kalvarija, nije za svakoga. Iznad malog ponora, dublje u šumi, postavljena su dva debela konopa, omotana oko stabala. Treći konop je osiguranje u slučaju pada. Vojnici moraju prijeći možda i 20 metara hodajući po donjem, a držeći se za gornji konop. Problem je ravnoteža i maksimalna istegnutost trupa. Guskic stiže prvi, ali pada. Mora čekati. Poslije smo saznali da je nastupio unatoč temperaturi, nije želio propustiti natjecanje. Točka je problematična i zato što ju je teško locirati u gustoj šumi, daleko od puteva. Natjecatelji se gomilaju, stvara se "čep", jer treba prilično vremena za pripremu i prijelaz ponora. Poredak se mijenja: vodstvo preuzima još jedan bivši petobojac, nadnarednik Danijel Dikšić (HVU). S dvije minute zaostatka prati ga novo lice, u prvi plan dolazi pilot satnik Ivica Krizman.

5 SVLADAVANJE ZAPREKE POMOĆU JEDNOG KONOPA

Kalvarija se nastavlja. Opet šuma, opet ponor, opet konop, postavljen vodoravno duž dvadeset metara. Po njemu treba "puzati", napor je velik, konop odozdo strašno žulja tijelo. Za prijelaz nekima treba i desetak minuta. Situacija je opet nova: prepreku prvi prolazi desetnik Stjepan Hes (VOB), koji nastupa ozlijeden. Novi je čovjek na drugom mjestu narednik Gordan Barić (BSD), a pojavljuje se, kao treći, i budući pobjednik narednik Kuček (ZOD). Pilot Krizman je četvrti.

6 UNOŠENJE KOORDINATA NA ZEMLJOVID I IZRADA RUTE

Do ove točke natjecatelji imaju označene karte. Ovdje na njih moraju sami precrtati preostale radne i kontrolne točke. To je i prilika za kraći odmor i okrepnu. Vodeća se trojka iskristalizirala. Vodstvo preuzima Kuček, koji ima dva snažna aduta: dobro poznavanje terena i nevjerojatnu kondiciju. Kreće minutu do jedanaest sati. Za tri minute slijedi ga uporni Barić, a za pet Krizman. Daljnja ruta vodi van iz šume, natrag na područje poligona.

7 GAĐANJE CILJA VJEŽBOVNOM RUČNOM BOMBOM

Sada se već pojavljuje i nova otežavajuća okolnost: jako sunce. Bombu treba baciti iz ležećeg položaja, u krug udaljen 15 metara. Zadaća nije neki problem, Kuček je prvi, a Križman i Barić stigli su i uspjeli zajedno, s dvije minute zakašnjenja. Sljedeća skupina stiže s velikim zaostatkom, postaje potpuno jasno da će se između trojca rješavati pitanje pobjednika.

8 PRENOŠENJE RANJENIKA, USPO-STAVLJANJE VEZE RADIOPRIMJERU I ZAHTJEV ZA MEDEVAC

Prvi dio je teži. "Ranjenik" nije baš sitan, težak je 84 kilograma. Treba ga nositi na leđima 50 metara. Drugi je dio lakši, bez fizičkog napora, treba samo poznavati proceduru. No, situacija se promijenila: Barić dolazi i odlazi prvi, ima čak sedam minuta prednosti ispred Kučeka, a osam ispred Krizmana. Pitamo se, jesu li rasporedili energiju? Kreću se već više od šest sati!

9 GAĐANJE CILJEVA AUTOMAT-SKOM PUŠKOM AK-47 SA SUSTAVOM MILES

Scenarij je zaista filmski! Kuček je prestigao Barića i prvi počeo gađati, ali promašuje i dobiva devet minuta kazne. Krizman doživljava sličnu sudbinu, ali Barić je precizan i juri dalje. Još desetak kilometara...

10 GAĐANJE CILJA PROTUOKLO-PNIM SREDSTVOM AT-4 SA SUSTAVOM MILES

Svatko ima jedan pokušaj, a promašaj se skupo plaća, s deset minuta kazne. No, svi su mirmi i pogadaju, prvo Barić, zatim Kuček, koji je smanjio zaostatak. Krizman ima problema s naoružanjem, ali ni to ne dekoncentrira neuništivog pilota. Pogodak!

11 GAĐANJE CILJA IZ SAMOKRESA HS 2000

Vraćamo se ondje gdje je sve počelo prvoga dana, na automatsko pješačko streljište i čekamo rasplet. Kuček opet vodi! Uzima pištolj i metkom buši crveni balon. Brzo kreće dalje, baš kao i Krizman. Iscrpljeni Barić, nažalost, promaši i mora čekati deset minuta. Izgleda da je pobjednik na vidiku, makar tri minute i nije neka prednost.

CILJ

Cilj je na sportskim terenima poligona "Gašinci". Okupilo se mnoštvo vojnika i gostiju, nestrpljivo promatrajući šumarak iz kojega će izaći pobjednik. Približava se laganim trkom, to je desetnik Dominik Kuček. Bodrenje i pljesak su gromoglasni, rođeni Baranjac prolazi cilj u vremenu 8:56:05. Što je najzanimljivije, ne izgleda niti previše zadihan. Daje opremu sucima na vaganje, ne smije biti lakša od propisanoga. Sve je u redu i *Najspremniji pripadnik OSRH* za 2012. simbolično udara u gong i pozdravlja nacionalnu zastavu. Prvi je za Hrvatsku! Nakon 5 minuta i 49 sekundi stiže Krizman, a 13 minuta i 24 sekunde Barić.

Foto: Josip KOPI

VIJESTI OSRH**PRISEGNUO DEVETI NARAŠTAJ DRAGOVOLJNIH ROČNIKA**

Foto: Josip KOPI

Prisega devetog naraštaja vojnika na dragovoljnomy služenju vojnog roka održana je 6. listopada u Središtu za temeljnu obuku Požege a položilo ju je 288 dragovoljnih ročnika, među kojima je 28 žena. Polaganju svećane prisegе je ministar obrane Ante Kotromanović ujedno i izaslanik Predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH, načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Drago Lovrić i drugi predstavnici OSRH

i MORH-a, Grada Požege i Požeško-slavonske županije, te udruga proizvilih iz Domovinskog rata. Ministar Kotromanović je istaknuo da su se upravo izgovorenim riječima prisegе ročnici odlučili za poziv u kojem će im na prvom mjestu biti obrana suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske. Dodao je da već sama nazočnost na ovom mjestu dokazuje da svи posjeduju i potrebne preduvjete da bi jednoga dana

Služenje dragovoljnog roka deveti naraštaj započeo je 21. rujna 2012. Njime se stječu osnovna vojna znanja i vještine potrebne za sudjelovanje u obrani RH, te se na taj način ročnici pripremaju i sposobljavaju za izvršavanje zadaća u postrojbama Oružanih snaga RH. Također je i uvjet za prijam u djelatnu vojnu službu. U osam naraštaja dragovoljnog služenja vojnog roka, program obuke završio je 2168 dragovoljnih ročnika, od čega je 1937 muškaraca i 231 žena.

postali hrvatski vojnici, dočasnici ili časnici ali uz koje je svakako potrebno uključiti i domoljublje, motivaciju, želju, ustrajnost i marljivost. Ministar je naglasio da se od sadašnjih ali i od budućih pripadnika i pripadnica Oružanih snaga očekuje samo najbolje, te istaknuo da želi vidjeti hrvatskog vojnika, mornara i pilota koji svojom uvježbanošću, opremljenosću i sposobljenosću služi na čest svima nama. Poželio im je da uspješno prođu obuku, te ih u budućnosti ponovno sretne kao aktivne pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske. Ročnicima i ročnicama čestitao je i prigodno se obratio i načelnik GS OS RH general-pukovnik Drago Lovrić. Istaknuo je kako su Oružane snage ponosne što sve veći broj mladih ljudi želi služiti vojni rok.

OJI

Obilježen Dan Obalne straže RH i 5. obljetnica osnutka

U Pomorskoj bazi Lora u Splitu 5. listopada obilježen je Dan Obalne straže RH i 5. obljetnica osnutka. Svečano postrojenim pripadnicima Obalne straže prigodno se obratio zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić i kao izaslanik ministra obrane i načelnika GS OSRH, te zapovjednik Obalne straže kapetan bojnog broda Marin Stošić. Svečanosti su nazočili i predstavnici Grada, Županije, sveučilišne zajednice te institucija koje provode zadaće nadzora i zaštite prava i interesa RH na moru. Tom je prigodom zapovjednik Obalne straže RH uručio zahvale zaslужnim pojedinicima i ustanovama koji su pridonijeli ustrojavanju i razvoju Obalne straže RH. Zahvalnice su dodijeljene zapovjedniku HRM-a, kontraadmiralu Antu Urliću, prvom zapovjedniku Obalne straže RH, viceadmiralu Zdravku Kardumu, Postajima pomorske policije Split, uime MUP-a RH i Lučkoj kapetaniji Split, uime MPPi. U prigodnim obraćanjima istaknuto je kako je Obalna straža RH kao organska sastavnica HRM-a u pet godina postojanja postigla zapažene rezultate te se profilirala kao nezamjenjiv servis hrvatske države u zaštiti njezinih interesa na moru. Istaknuto je također da je Odluka Vlade RH o gradnji novih ophodnih brodova unijela mnogo optimizma i radosti među pripadnicima Obalne straže a temeljna snaga Obalne straže RH jesu mlađi, visokoeducirani i motivirani djelatnici, na kojima se temelji status i budućnost ove postrojbe. Oni su kreativna snaga koja multiplicira sposobnosti i daje jamstvo da će Obalna straža RH u suradnji s drugim tijelima državne uprave, biti spremna za nove izazove i rizike u zaštiti nacionalnih interesa na hrvatskom moru.

OJI

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

ČASNIČKA ŠKOLA HVU-A

"Teren nam koristi da sve aktivnosti koje smo predaval i konkretno provjerimo. Ovdje se najbolje vidi razina sposobnosti i uvježbanosti naših budućih časnika", ističe bojnik Luka Vujadinović, čelnik tima nastavnika na taboru polaznika Temeljne časničke izobrazbe

TEORETSKA I PRAKTIČNA OBUKA SU NERAZDVOJNI

Za održavanje tabora 12. naraštaja Temeljne časničke izobrazbe Časničke škole Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" nije bilo dovoljno da na poligon "Gašinci" odu samo polaznici. S njima su, uz instruktore, zapovjednike vodova Časničke škole, otišla i desetorica nastavnika Dekanata. Od 1. do 12. listopada, u sklopu općeg djela izobrazbe, provodili su taktičku i topografsku obuku, te gađanje na rednom mjestu broj 1 iz AK-47 i HS 2000. Među polaznicima je bilo 70 mladića i 12 djevojaka. Većina njih nekadašnji su kadeti, a tu su i stipendisti, te četvorica dočasnika iz sustava. "Svi zajedno funkcioniraju jako dobro", kaže nam zapovjednica tabora, satnica Katica Osrečki. Dosad su imali teoretski dio obuke i na poligonu su uvježbavali ono što su naučili u vojarni "Petar Zrinski". Rotirali su se u ulogama koje će obnašati na prvoj časničkoj dužnosti, većinom zapovjednika vodova. Tabor je, za većinu, zahtjevniji no prijašnji. U kadetskim taborima maksimalna je ulo-

ga zapovjednika desetine. "Svi pokazuju motiviranost, jer praktična obuka također pridonosi ukupnoj ocjeni", naglašava satnica. Dobra je to priprema za buduće slične aktivnosti, naime do završetka časničke izobrazbe bit će još taborovanja, u sklopu specijalističke obuke. Prativši obuku, uvidjeli smo da se nastavnici na ryoj pretvaraju u svojevrsne "drill-časnike". Čelnik tima nastavnika, bojnik Luka Vujadinović, upravo je radio uvježbavanje taktičkog voda u napadu. Iznimno je usredotočen, promatra svaki pokret polaznika koji izlaze iz gustiša i glasno ih upozorava na pogreške. "Izobrazba i obuka su nerazdvojni, teren nam koristi da sve aktivnosti koje smo predaval i konkretno provjerimo. Ovdje se najbolje vidi razina sposobnosti i uvježbanosti naših budućih časnika", kategoričan je Vujadinović. Malo dalje, u šumarku, dio polaznika obučavao se u posluži minobacača (bez uporabe streljiva) u potpori fiktivnom pješačkom vodu u napadnim djelovanjima.

U sklopu općeg djela izobrazbe, instruktori i nastavnici provodili su taktičku i topografsku obuku, te gađanje na rednom mjestu broj 1 iz AK-47 i HS 2000. Među polaznicima je bilo 70 mladića i 12 djevojaka. Većina njih nekadašnji su kadeti, a tu su i stipendisti, te četvorica dočasnika iz sustava

Taborovanje je najzanimljiviji dio vojničkih obuka, iznimka nije niti Temeljna časnička izobrazba. Potvrđio je to i polaznik vojnik Ante Jović. "Ovdje sve dobiva smisao, sve sada postaje povezano", kaže. Ima mnoštvo detalja i zadaća, ali uspješno se primjenjuje sve što je naučeno, i nekad u Kadetskoj bojni, i nedavno, u učionicama Časničke škole.

Razvodnik Ivan Petrović vojnik je sa šestogodišnjim stažem u OSRH. Završio je fakultet i želi steći časnički bodež. Taborovanje mu nije ništa novo, ali priznaje da dosad nije ovako radio s nastavnicima katedri HVU-a. Često dobiva upite od mladih kolega i rado podijeli pokoji savjet. "Dobro se prilagođavaju vojski i imaju entuzijazma", zaključuje Petrović. ■

Misno koncelebrirano slavlje s vojnim biskupima i svećenicima iz brojnih zemalja predslavio je apostolski nuncij u RH nadbiskup Alessandro D'Errico, a propovijedao vojni biskup Juraj Jezerinac

**20. HODOČAŠĆE
HRVATSKE VOJSKE
I POLICIJE U
MARIJU BISTRICU**

"PRIPADNICI OSRH-a SU IZUZETNO PONOSNI ŠTO SUDJELUJU NA OVOM HODOČAŠĆU. TO JAČA NJIHOVU KOHEZIJU I MORAL, JAČA KRŠĆANSKE I MORALNE VRIJEDNOSTI, LJUBAV PREMA BOGU, ČOVJEKU I DOMOVINI", KAZAO JE GENERAL LOVRić

Više od 5000 hrvatskih vojnika, policijaca, branitelja i stradalnika Domovinskog rata kojima se pridružilo i tisuće vjernika iz cijele Hrvatske sudjelovalo je 7. listopada na jubilarnom 20. hodočašću hrvatske vojske i policije Majci Božjoj Bistričkoj. U Mariji Bistrici su bili i pripadnici ministarstva obrane i vojske Bosne i Hercegovine a prvi put i Francuske što je hodočašću dalo i dodatnu međunarodnu dimenziju. Hodočasnicima su se pridružili i ministar obrane Ante Kotromanović, Evelin Tonković, zamjenik ministra unutarnjih poslova, predstavnici ministarstva branitelja, načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić te drugi civilni i vojni dužnosnici. Misno slavlje na prostoru crkve na

UJED

otvorenom bl. Alojzija Stepinca u koncelebraciji s vojnim biskupima i svećenicima iz brojnih zemalja među kojima Libanona, SAD-a, Slovačke, Francuske, Bosne i Hercegovine, Poljske, Njemačke i drugih predslavio je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, a propovijedao domaćin vojni biskup Juraj Jezerinac. "Dragi hrvatski vojnici i policaci, hrvatski branitelji, hrvatski vatrogasci, dragi roditelji i supruge, muževi i djeko poginulih branitelja, svi vi ovdje okupljeni vjernici, ne bojte se budućnosti! Oslonite se na izdržljivu povijest svoje domovine, na vjeru poput Marije, stavite se na službu drugih poput Gospe, njegujte odnos s Bogom i čovjekom

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

DINJENI U VJERI

na njezin način povjerenja, predanja, radosti i mira", kazao je u propovijedi mons. Juraj Jezerinac te pozvao da ovo hodočašće bude događaj naše promjene, dan naše radosti, slavlje naše novosti. "Ostanimo duboko povezani međusobno molitvom, čuvajmo se podjela, njegujmo vrijednost drugoga, poštujmo prava života i čovjeka, čuvajmo dobro koje je omogućilo našem narodu da opstane", kazao je mons. Jezerinac. Prisjetio se i početaka pastoralne skrbi za vojsku i policiju u Hrvatskoj kao i 15 godina djelovanja Vojnog ordinarijata u RH kazavši: "Bilo je poteškoća, ima ih sada i bit će ih. Vremena nikome nisu laka, ljudi su izloženi naglim i složenim promjenama, potrebe su nam veće od mogućnosti, volja ne nalazi

adekvatnu potporu u mogućnostima. Ali, moramo biti realni. Valja razumjeti vrijeme i njegove zahtjeve. Vojni ordinariat se trsi da svima navijesti mir, pouzdanje u Boga gospodara povijesti i potrebu odgovornosti svakog djelatnika i naše biskupije u cijelini. Potrebno nam je ozivjeti međusobno povjerenje i s njime ući u budućnost koju moramo ponuditi onima kojima smo poslani." Ministar Kotromanović je kazao kako se i na ovom hodočašću pokazalo da se Hrvatska vojska i Majka Božja Bistrička vole. Čestitao je Vojnom ordinarijatu na dobroj organizaciji hodočašća i na njihovu dosadašnjem radu i djelovanju. Komentirajući međunarodni karakter hodočašća ministar obrane je istaknuo kako jest

U Mariji Bistrici su uz hrvatske vojнике, policijace, branitelje i stradalnike Domovinskog rata bili i pripadnici ministarstva obrane i vojske Bosne i Hercegovine a prvi put i Francuske što je hodočašću dalo i dodatnu međunarodnu dimenziju

cilj da u Bistricu dođu i pripadnici OS-a drugih zemalja te očekuje kako će ih sljedeće godine biti još više. "Pripadnici OSRH-a su izuzetno ponosni što sudjeluju na ovom hodočašću. To jača njihovu koheziju i moral, jača kršćanske i moralne vrijednosti, ljubav prema Bogu, čovjeku i domovini", kazao je general Lovrić. "Doživjeti ovo jedinstvo policijskih, vojnih snaga, vatrogasaca, branitelja poseban je doživljaj, posebna vrijednost koja nas obvezuje da budemo još bolji", kazao je zamjenik ministra unutarnjih poslova Tonković. Apostolski nuncij nadbiskup Alessandro D'Errico svim je hodočasnicima prenio i poruku pape Benedikta o oprostu, te im udijelio blagoslov. ■

RAZGOVOR

pukovnik Zlatan Sever,
čelnik HNS centra (Host Nation Support Center) na vježbi Jackal Stone 12

ORGANIZACIJA NA ZAVIDNOJ RAZINI

Dobar tim jedan je od najvažnijih uvjeta za uspješnu provedbu neke zadaće, pa moram napomenuti da je HNSC (Host Nation Support Center) za vježbu Jackal Stone 12 sastavljen od stručnih djelatnika u svim područjima provedbe zadaće zahvaljujući kojima je ona i uspješno provedena

Organizacija međunarodne vojne vježbe opsežna je aktivnost, preputna mnoštva malih detalja koji u konačnici čine jedinstvenu sliku pripreme, prihvata, potpore i na kraju otpreme svih stranih sudsionika koji dolaze u zemlju domaćina. Zemlja domaćin ima zadaću pripremiti prihvat, prihvati, pomoći u svim potrebnim segmentima tijekom boravka te na koncu otpremiti iz zemlje sve sudsionike i njihovu opremu.

Riječ je o vrlo opsežnom, intenzivnom i zahtjevnom poslu, a o tajnama uspješne potpore razgovarali smo s pukovnikom Zlatanom Severom, čelnikom HNS centra na vježbi Jackal Stone 12.

Možete li nam više reći što je HNS?

Host Nation Support (HNS) ili potpora zemlje domaćina obuhvaća niz aktivnosti, kako vojnih tako i civilnih struktura s ciljem pružanja pomoći stranim oružanim snagama koje dolaze na područje zemlje domaćina u slučajevima

Tijekom vježbe samo smo u Zadru primili više od 35 zrakoplova, četrdesetak kamiona iz raznih zemalja i prijevoznika, s raznom opremom, taborskom, vojnom, pa i brodove odnosno čamce kojima se u vježbi koriste

provedbe vježbe ili neke druge aktivnosti. Potpora zemlje domaćina nisu samo aktivnosti koje se izravno vide na vježbi, već je to mnogo više aktivnosti provedenih tijekom planskog procesa i puno više čimbenika uključenih u provedbu ove potpore. Ono što se vidi izravno na vježbi je samo manji dio, uglavnom vojni, sastavljen većinom od pripadnika Zapovjedništva za potporu, ali i drugih grana OSRH s ciljem što je moguće kvalitetnijeg prihvata, održavanja snaga i na kraju pomoći pri njihovu odlasku.

U samoj pripremi vježbe tijekom konferencija i izviđanja koja smo obavili provedeno je mnogo razgovora, kako s pripadnicima OSRH da bi sagledali kapacitete i mogućnosti koji su od nas traženi radi osiguranja smještaja i drugih potpora tako i s civilnim strukturama, od MUP-a, Carine, zračnih luka u Zagrebu, Zadru, Splitu, Kontrole zračnog prometa, Lučke kapetanije u Splitu... Čitav je niz vojnih i civilnih elemenata koji sudjeluju u provedbi potpore zemlje domaćina.

Također je bilo potrebno provesti mnogo prethodnih aktivnosti, od uređenja, osvježenja i krećenja objekata, pripreme za prihvat ljudstva, a to nije bio samo posao HNS-a koji je sada u funkciji, već je to bila aktivnost opslužništava vojarni u kojima se vježba provodi, te postrojba i zapovjedništava grana.

Koje su specifičnosti rada na ovako obimnoj vježbi?

Ponajprije, na vježbi je sudjelovalo 11 zemalja s oko 1800 sudsionika. Najbrojnija nacija su SAD, tu je i Hrvatska s oko 500 pripadnika OS-a i tehnikom na pet različitih lokacija. Ne treba posebno naglašavati koliki je izazov samo smještaj tolikog broja sudsionika vježbe, njihova prehrana, prijevoz, zdravstvena skrb... Osim toga, u vježbi sudjeluju pripadnici svih grana OSRH, ZzP-a i BSD-a. Naravno, jedan od najvažnijih uvjeta jest dobro poznavanje engleskog jezika jer su svi razgovori i pregovori sa zemljama partnerima bili na engleskom jeziku. To je jedna od specifičnosti koja limitira broj ljudi koji mogu sudjelo-

Toma VLAŠIĆ, snimio Davor KIRIN

vati u tim zadaćama. Druga je specifičnost da se susrećete s različitim modelima i tipovima rada, raznim pristupima i načinima obavljanja posla. Još je jedna specifičnost to da u HNS-u treba pokrivati sve grane OS, cestovne prometnice, granične prijelaze, prihvat zrakoplova, koordinaciju s Carinom i Policijom s ciljem da sve grančine i carinske procedure idu brzo i učinkovito. Tijekom vježbe samo smo u Zadru primili više od 35 zrakoplova, četrdesetak kamiona iz raznih zemalja i prijevoznika, s raznom opremom, taborском, vojnom, pa i brodove odnosno čamce kojima se u vježbi koriste.

Moram napomenuti da je ovaj HNS specifičan i po tome jer se međunarodna vojna vježba Jackal Stone 12 održava na pet lokacija, a u sastavu HNS centra nisu samo pripadnici ZzP-a nego i HRM-a, BSD-a, te HRZ i PZO.

Kakva je suradnja sa stranim kolegama?

Osobno imam prilično iskustava iz međunarodnih misija i operacija, ali u svakom slučaju, zadivljujuće je koljom se lakoćom stvari rješavaju i nađe zajednički jezik i tijekom ove međunarodne vojne vježbe. U tom pogledu mogu izraziti svoje zadovoljstvo. No treba napomenuti da prilagodljivost, sposobnost i shvaćanje naših ljudi u pogledu cijele te zadaće pomažu da sve dobro funkcioniра. Naravno, to shvaćanje i s druge strane jako dobro djeluje tako da cijeli proces ide dobro. Posebno bih ovdje napomenuo suradnju s pripadnicima OS SAD-a, koji imaju puno razumijevanje za naše eventualne probleme i vrlo su kooperativni u iznalaženju najboljeg rješenja eventualno nastalog problema. Dosadašnje planske konferencije

Ovaj je HNS specifičan i po tome jer se međunarodna vojna vježba Jackal Stone 12 održava na pet lokacija, a u sastavu HNS centra nisu samo pripadnici ZzP-a nego i HRM-a, BSD-a, te HRZ i PZO

i kontakti koje smo tijekom njih uspostavili prije samog početka znatno su pridonijeli da sve funkcioniра bez problema i mogu istaknuti da dosad nismo imali ni jedan značajniji problem u provedbi potpore.

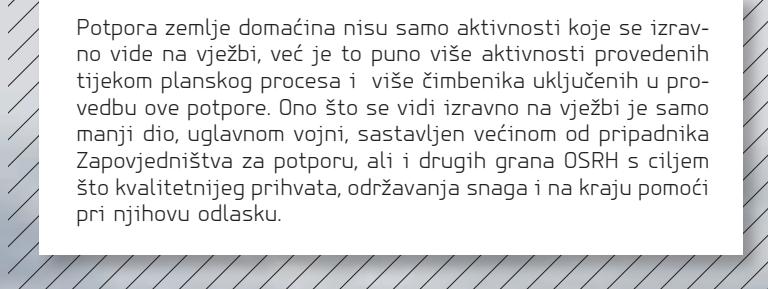
Kakva su dosadašnja iskustva s vježbe?

Svaka vježba od samog početka svakim danom stvara nova iskustva i nova saznanja. Rad u međunarodnom okružju je specifičan, to je nešto što se ne može naučiti u školi, ni na predavanjima. To se uči neposrednim radom, komunikacijom s kolegama i jedna je od vrijednosti koje će proizići iz ove vježbe.

Druge mogućnosti upoznavanja s različitim načinima planiranja i provedbe logističke potpore. Različite nacije različito prilaze tom problemu. Logistička potpora i prihvat snaga vrlo su složeni procesi te se planiranje tih aktivnosti treba provesti na vrijeme i ujedno ih provjeriti prije nego što krene njihova realizacija. Brojne neplanirane situacije zahtijevaju fleksibilnost HNS centra, a to je tijekom vježbe provedeno na više nego zadovoljavajući način.

I naravno, važno je napomenuti da je dobar tim jedan od najvažnijih uvjeta za uspješnu provedbu neke zadaće, pa tako moram napomenuti i da je HNSC (Host Nation Support Center - namjenski ustrojena cjelina) za vježbu Jackal Stone 12 sastavljen od stručnih djelatnika u svim područjima provedbe zadaće zahvaljujući kojima je ona i uspješno provedena. ■

Potpore zemlje domaćina nisu samo aktivnosti koje se izravno vide na vježbi, već je to puno više aktivnosti provedenih tijekom planskog procesa i više čimbenika uključenih u provedbu ove potpore. Ono što se vidi izravno na vježbi je samo manji dio, uglavnom vojni, sastavljen većinom od pripadnika Zapovjedništva za potporu, ali i drugih grana OSRH s ciljem što kvalitetnijeg prihvata, održavanja snaga i na kraju pomoći pri njihovu odlasku.

Za dio sudionika vježbe smještaj je bio osiguran u šatorskom naselju podignutom na prostoru od 10 000 m²

MVV JACKAL STONE 12

postrojbama. Stoga i ne čudi što su pripreme za vježbu započele još u svibnju prošle godine. Glavni planer s hrvatske strane bio je natporučnik Željko Vuk. Njemu i njegovu timu zasigurno pripada velik dio pohvala koje je hrvatska od američke strane kao organizatora vježbe dobila za sve što je napravila u sklopu potpore zemlje domaćina. Oni su prvi počeli a posljednji završili vježbu. Pregovaranje, dogovaranje i brzo donošenje odluka - najkraći je opis posla glavnog planera. Postulat kojim se natporučnik Vuk vodio u poslu bio je mnogo komplikiranih stvari

izviđale lokacije, utvrđivao pravni okvir. Posebno je istaknuo Upravu za obrambenu politiku MORH-a i Službu za pravne poslove MORH-a čija je potpora u planskom procesu bila izuzetno značajna. Dobivao je zahtjeve od zemalja sudionica i koordinirao svime što podrazumijeva potporu zemlje domaćina. Trebalо je iskoordinirati i rad svih sastavnica oružanih snaga, aktivnosti MORH-a s drugim ministarstvima i tijelima državne uprave. Među njima su i hrvatska kontrola zračne plovidbe te Državni zavod za nuklearnu radiološku i biološku detekciju. Gledajući

VIŠEMJEŠEČNA PRIPREMA ZA BESPRIJEKORNO

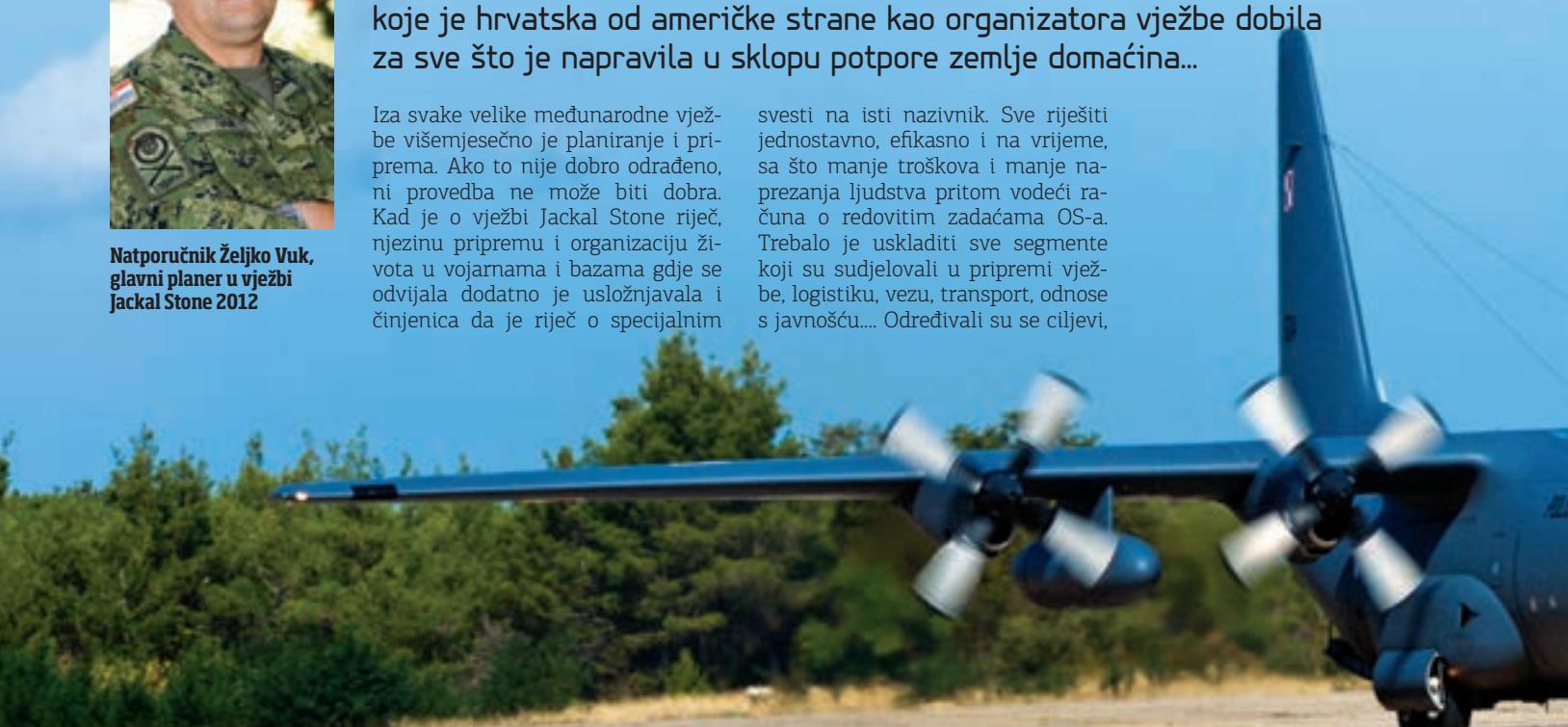

Natporučnik Željko Vuk,
glavni planer u vježbi
Jackal Stone 2012

Svaku veliku međunarodnu vježbu prati višemjesečno planiranje i priprema a ono je za vježbu **Jackal Stone 12** započelo još u svibnju prošle godine. Glavni planer s hrvatske strane bio je natporučnik Željko Vuk. Njemu i njegovu timu zasigurno pripada velik dio pohvala koje je hrvatska od američke strane kao organizatora vježbe dobila za sve što je napravila u sklopu potpore zemlje domaćina...

Iza svake velike međunarodne vježbe višemjesečno je planiranje i priprema. Ako to nije dobro održano, ni provedba ne može biti dobra. Kad je o vježbi Jackal Stone riječ, njezinu pripremu i organizaciju života u vojarnama i bazama gdje se odvijala dodatno je usložnjavala i činjenica da je riječ o specijalnim

svesti na isti nazivnik. Sve riješiti jednostavno, efikasno i na vrijeme, sa što manje troškova i manje naprezanja ljudstva pritom vodeći računa o redovitim zadaćama OS-a. Trebalо je uskladiti sve segmente koji su sudjelovali u pripremi vježbe, logistiku, vezu, transport, odnose s javnošću... Određivali su se ciljevi,

U Zemuniku su bili osigurani svi uvjeti za život i nesmetan rad sudionika pa i za rekreaciju

Leida PARLOV, snimio Josip KOPI

unatrag generalno velikih problema nije bilo, napominje Vuk. Početkom provedbenog dijela vježbe nisu prestale aktivnosti planskog tima. Tijekom same vježbe provodili su nadzor i koordinaciju svih aktivnosti kako bi se sve odvijalo po planu. Natporučnik Vuk bio je jedan od malobrojnih koji je znao cijeli scenarij vježbe, koje se aktivnosti, gdje, kada i kako provode. Pojasnio je kako je na svim lokacijama u svakom podređenom zapovjedništvu vježbe bila manja kontrolna grupa u kojoj su bili i predstavnici tima za planiranje koj su neprekidno slali informacije o situaciji i stanju na terenu. "Bilo je situacija kad smo morali promptno i u hodu rješavati neke aktivnosti. Radilo se 24 sata dnevno, no to je u ovakvim

rativnom, provedbenom i logističkom dijelu. Nakon toga u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni bio je stožerni časnik u Zapovjedništvu misije i to kao operativni časnik s gotovo istim dužnostima kao što sada radi. "Iskustva su gotovo neprocjenjiva," zaključio je. Sprema se ponovno za UNDOF na poziciju starijeg operativnog časnika voditelja UNDOF JOC-a (UNDOF Joint Operation Center). Na vježbi Jackal Stone odrađen je dobar posao, a Vuk je napomenuo kako je imao veliku potporu nadređenih u Upravi za operativne poslove i obuku GS OSRH-a kao i načelnika GS-a koji su u svakom trenutku bili upoznati s trenutačnom situacijom, kako u planskom, pripremnom razdoblju tako i u provedbenom dijelu vježbe. ■

Prehrana je organizirana u klimatiziranom šatoru

FUNKCIIONIRANJE

aktivnostima uobičajeno," kaže natporučnik Vuk koji je kao promatrač, a poslije kao glavni časnik za vezu između Glavnog stožera i glavnog planera sudjelovao i u vježbi Jackal Stone 2009. Pomoglo mu je i iskustvo iz međunarodnih misija.

U UN misiji u Obali Bjelokosti bio je operativni časnik u Zapovjedništvu sektora odgovoran za organizaciju rada svih promatračkih postaja u svom sektoru. Ū toj je misiji gotovo godinu dana radio na planiranju, pripremi i svim drugim operativnim poslovima. U Obali bjelokosti radio je s časnicima iz 42. zemlje, 42. kulture, 42 "različita" engleska jezika što mu je, ističe, mnogo pomoglo u razumijevanju ljudi, kultura načina rada pogotovo u ope-

Na pitanje kako organizirati život, rad i smještaj za gotovo 1000 sudionika vježbe **Jackal Stone** koji su uz stalne zaposlenike OSRH-a bili u vojarni "Zemunik" i to veći dio njih još od sredine kolovoza odgovor je uspješno dao HNSC- potpora zemlje domaćina. Samo u vojarni gdje je bilo glavno Zapovjedništvo vježbe, kontrolna upravljačka grupa i zračna komponenta vježbe znalo je biti smješteno i do 1000 sudionika vježbe Jackal Stone, a broj se nikad nije smanjivao ispod 600. Za sve je njih trebalo osigurati sve uvjete za život i nesmetan rad, a organizaciju su zajednički proveli predstavnici hrvatskih i američkih snaga. Uloženi napor se isplatio, jer je u vojarni u što smo se i sami uvjerili sve besprijekorno funkcionalo. Za dio sudionika smještaj je bio u objektima vojarne, a za njih više od 400 izgrađeno je pravo malo šatorsko naselje na površini od 10 000 m². U rekordnom vremenu izgradilo ga je 12 ljudi za samo tri dana. Šatori su bili klimatizirani, na svakom koraku protupožarni aparati, rasvjeta- jednom riječu kompletna infrastruktura. U naselju je bio i šator sa svim potrebnim medicinskim i sanitetskim materijalom. Poseban je naglasak bio na zaštiti okoliša. Crveni, žuti, zeleni kontejneri za različite vrste otpada. Stoga ni ne čudi što u cijelom prostoru vojarne nismo vidjeli ni jedan papirić a kamoli što drugo. Organizacija prehrane također je odlično riješena u klimatiziranom šatoru dovoljno velikom da se nije stvarala gužva, a nije zaboravljeno ni pranje rublja. Odlično je funkcionirao i prijevoz osoblja i materijala, osigurana je informatička mreža kao i sva ostala tehnička potpora. Kako se u vojarni živjelo 24 sata ni rekreacija nije bila zanemarena. Jednom riječu mislio se na sve.

Timovi mini besposadnih letjelica tijekom pripremne faze operacije izviđanjem iz zraka dolaze do obavještajnih podataka o području operacija i o snagama protivnika

REPORTAŽA

Vojno-obavještajna bojna sudjelovala je sa značajnim brojem svojih djelatnika na međunarodnoj vojnoj vježbi **Jackal Stone 12** na svim razinama provedbe ove velike i kompleksne vojne vježbe – u planiranju i upravljanju vježbom, na razini zapovjedništva specijalnih snaga te u sklopu taktičkih specijalnih grupa gdje su najbrojniji i najprepoznatljiviji dio VOB-a bili dubinski izvidnici i timovi mini besposadnih letjelica

VOJNO-OBAVJEŠTAJNA BOJNA U VJEŽBI

JACKAL STONE 12

Misija Vojno-obavještajne bojne (VOB) jest pružanje obavještajne potpore postrojbama u području operacija kontinuiranim planiranjem i upravljanjem, procesom prikupljanja obavještajnih podataka, samim prikupljanjem te njihovom obradom i izradom obavještajnog proizvoda.

Dok se obuka sastavnica VOB-a provodi po područjima pojedinih obavještajnih disciplina izvršenje zadaće provodi namjenska organizacija sastavljena od upravljačko - analitičkog dijela i modula pojedinih senzora. Sastav i veličina namjenske organizacije nije strogo određen - ovisi o vrsti i obimu zadaće, veličini i osobitostima područja obavještajnog interesa i područja operacija, snagama kojima se pruža obavještajna potpora i protivniku. U skladu s time, zapovjednik donosi odluku o veličini i sastavu namjenske organizacije VOB-a koju pridaje prijateljskim snagama.

U provedbi specijalnih operacija potrebna je visoka razina fleksibilnosti i sposobnost improvizacije, a pogonski kotač cijelog procesa planiranja i pro-

vedbe čini obavještajni rad kroz odabir i nominaciju ciljeva, određivanje njihova prioriteta te samim prikupljanjem podataka o protivniku na taktičkoj razini pojedinog cilja.

Vojno-obavještajna bojna sudjelovala je sa značajnim brojem svojih djelatnika na međunarodnoj vojnoj vježbi Jackal Stone 12 na svim razinama provedbe ove velike i kompleksne vojne vježbe – u planiranju i upravljanju vježbom, na razini Zapovjedništva specijalnih snaga te u sklopu taktičkih specijalnih grupa gdje su najbrojniji i najprepoznatljiviji dio VOB-a – dubinski izvidnici i timovi mini besposadnih letjelica.

Osnovna im je namjena prikupljanje podataka u pripremnoj fazi operacije, prilikom razvoja CONOP-a (CONCEPT OF OPERATION – koncept operacije) te nadzor tijekom provedbe operacije. Koriste se i kao okidač (trigger) početka djelovanja, npr. nazočnost visokovrijedne mete (za operaciju značajna ličnost ili materijal) ili određena aktivnost protivnika.

Timovi za dubinski nadzor obavljaju zadaće izviđanja do 70 km u dubinu protivnika i provodi na terenu do 15 dana bez popune. Ospozobljeni su za ulazak u područje djelovanja kopnem, zrakom ili vodom. Uz standardne zadaće prikupljanja podataka izviđanjem osposobljeni su i za navođenje borbenih zrakoplova prilikom djelovanja na cilj preko prednjih zračnih kontrolora (Joint Terminal Attack Controller - JTAC).

Timovi mini besposadnih letjelica tijekom pripremne faze operacije izviđanjem iz zraka dolaze do obavještajnih podataka o području operacija i o snagama protivnika dok u završnoj fazi operacije, tijekom samog napada služe kao nadzor provedbe operacije. Krajnjem korisniku podatke je moguće poslati u blisko stvarnom i stvarnom vremenu putem radiouređaja ili specijalnog uređaja koji se sastoji od prijamnika signala i displeja preko kojega zapovjednik snaga u kontaktu ima video svoje postrojbe u realnom vremenu. ■

Toma VLAŠIĆ, snimio Davor KIRIN

U organizaciji OSMVO-a održan je u Rakitju Preduputni tečaj za NATO KFOR timove za suradnju i promatranje. Tečaj je jedini te vrste s NATO verifikacijom u svijetu, a svih 14 polaznika bili su djelatnici i djelatnice Oružanih snaga Kraljevine Švedske

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

NATO TEČAJ U OSMVO

U vojarni "Damir Martić" u Rakitju, u organizaciji Obućnog središta za međunarodne vojne operacije (OSMVO), od 24. do 29. rujna, održan je Preduputni tečaj za NATO KFOR timove za suradnju i promatranje. Riječ je o sedmom takvom tečaju, službeno verificiranom od NATO-a, organiziranom za pripadnike LMT-a (Liaison and Monitoring Teams-LMT) koji će biti upućeni u misiju KFOR na Kosovu. Zanimljivo je što su svih 14 polaznika bili djelatnici i djelatnice Oružanih snaga Kraljevine Švedske, dok su predavači i instruktori, uz pripadnike OSRH iz OSMVO-a i hrvatske goste-predavače (HRZ i PZO, MUP, RACVIAC, Vojni ordinarijat), došli iz Švedske, Češke Republike i Finske. Tečaj se sastojao iz teoretskog i praktičnog dijela. Fokus je bio na praktičnom dijelu i uglavnom je proveden u krugu vojarne "Damir Martić", kako bi se što bolje dočarali uvjeti i okruženje u kojima će LMT-ovi djelovati na Kosovu.

LMT TIMOVI

Manji vojni timovi (3-4 osobe) za uspostavljanje odnosa s lokalnim zajednicama i nadzor stanja u njima. Pomoću njih zapovjednik operacije stječe bolji uvid u stanje na svom području odgovornosti i veću mogućnost predviđanja kriznih situacija.

HRVATI PRIPREMAJU ŠVEĐANE ZA KFOR

"Tečaj je raritetan jer se provodi za LMT-e, koji obavljaju zadaće u kakvima pripadnici OSRH u KFOR-u ne sudjeluju. Unatoč tome OSMVO je pogodan zbog našeg poznавanja lokacije, podneblja, oklonosti i odnosa na Kosovu", rekao je voditelj tečaja satnik Josip Štefanac, dodajući da je tečaj jedini te vrste s NATO verifikacijom u svijetu. Provodi se od 2010. godine, a u prethodnih šest tečajeva sudjelovali su polaznici iz osam država (Danska, Finska, Mađarska, SAD, Slovenija, Švicarska, Švedska, Turska). Dodatni impuls kvaliteti tečaja jesu i raznovrsni predavači, instruktori i scenariji, dakle, u njemu se primjenjuju iskustva iz raznih oblika OSMVO-ove obuke, ali i konkretnih mirovnih misija. Za mišljenje o tečaju upitali smo polaznika, švedskog satnika Henrika Gebhardta. "Na Kosovo ću biti upućen početkom sljedeće godine i mislim da je iznimno bitno izoštiti vještine u onome što ću kao pripadnik LMT-a raditi svaki dan. Tečaj je vitalan dio te obuke, po tome kako je pripremljen i u teoretskom i praktičnom dijelu vidi se da OSRH ima

veliko iskustvo u njegovoj organizaciji". Njegov sunarodnjak bojnik Carl-Henrik Mellberg, kao predavač smatra da je u tečaju dobar omjer teoretskog i praktičnog dijela. "Detaljno brifiramo polaznike o situaciji na Kosovu, a potom na terenu uočavamo njihove pogreške

i upozoravamo na njih kako bi ih pravili do odlaska u misiju. Hrvatska je dobra priprema za KFOR zbog blizine i sličnog jezika", rekao je bojnik koji je na tečaj doputovao s Kosova. U KFOR-u je već šest mjeseci i bliži se kraj njegovoj rotaciji u misiji. ■

VOJARNA KAO SELO

Za potrebe tečaja vojarna u Rakitju bila je pretvorena u fiktivno selo u kojem su timovi stavljeni u scenarij koji bi ih mogao čekati u KFOR-u. Aktivnosti polaznika uglavnom su se svodile na interakciju s lokalnim stanovništvom i predstavnicima vlasti, uključujući policiju. Upravo je razvijena sposobnost komunikacije ključna za uspjeh zadaće LMT-ova. Scenarij je bio zahtjevan, uključivao je međuetničke probleme, korupciju, kriminal... "Napravili smo pravu mini-misiju", prokomentirao je satnik Štefanac.

VIJESTI IZ OSRH

Barokomora Zavoda za pomorsku medicinu pomoći poljskom roniocu

Na temelju žurnog zahtjeva Opće bolnice u Šibeniku, Zavod za pomorsku medicinu je krajem rujna 2012. na liječenje primio 31-godišnjeg poljskog ronioca s dijagnozom dekompresijske bolesti tipa 1. Nakon šestosatnog tretmana hiperbaričnom oksigenacijom u barokomori, koji je obavljen prema protokolu američke mornarice (US NAVY) tip 6, poljski ronilac otpušten je sa statusom "izljećen".

OJI

DAN KAPELANIJE U VOJARNI "ZEMUNIK"

U vojarni "Zemunik" 27. je rujna obilježen Dan Vojne kapelanie 93. ZB Zemunik i blagdan njezina zaštitnika Svetog Gabrijela Arkandela. U koncelebraciji s vojnim kapelanicima i svećenicima zadarske nadbiskupije misu je predslavio nadbiskup zadarski mons. dr. Želimir Puljić. Prisjetio se nadbiskup dana od prije dva desetljeća, dana nesigurnosti, straha i neizvjesnosti jer se "stvarala prava kalvarija ovim ljudima." U tim nam je vremeni ma, kazao je, snagu davala vjera. Na svakom je koraku vladalo zajedništvo, nije se gubila ni nuda ni volja za obranu svog doma, ognjišta, domovine. "Upravo je iz Zadra odasvana pjesma Stop the war in Croatia," kazao je mons. Puljić i istaknuo da sjećanje na žrtve i pothvate koji su nam osigurali slobodu i kretanja i govora uvijek živi. "Čestitam vam na svim hrabrim potezima koje ste izveli u Domovinskom ratu", kazao je nadbiskup zadarski te svim djelatnicima zrakoplovne baze poželio da ih i dalje štiti moćna Gabrijelova ruka.

Nadbiskupu Puljiću na dolasku je zahvalio zapovjednik 93. zb Zemunik pukovnik Karol Lučan. "Postrojba smo koja školuje branitelje i čuvare hrvatskog neba, ali i postrojba s humanim misijama koje su u funkciji života, u funkciji čovjeka, gašenje požara, medicinskih letova, traganja i spašavanja. Nebo je naš radni prostor", kazao je pukovnik Lučan te je svim djelatnicima čestitao blagdan Svetog Gabrijela Arkandela.

Foto: Daniel BERNAZZA
Misno slavlje uveličao je župni zbor Župe Svetog Roka iz Bibinja.

Nadbiskup Puljić se tijekom boravka u ZB Zemunik sastao i s akrogrupom "Krila Oluje" te je obišao eskadrile koje školju hrvatske vojne pilote.

L. PARLOV

TIM OSRH NA VJEŽBI COMBINED ENDEAVOR 2012

Pripadnici OSRH i ove su godine, po dvanaesti put, sudjelovali na međunarodnoj vojnoj vježbi Combined Endeavor koja se od 3. do 21. rujna 2012. održala u Grafenwoehru, u Campu Aachen u Njemačkoj. Tim OSRH provodio je testiranje komunikacijsko-informacijskih sustava (opreme), ispitivanje interoperabilnosti radiokomunikacijskih sustava, S-TBMS sustava (Sincgars Tactical Battle Management System) i razmjestivog komunikacijskog paketa. Čelnik hrvatskog tima bio je pukovnik Karlo Krešić. Nadnarednici Darko Peroš i Jurica Miškić nastavili su obnašati svoje dužnosti u Zapovjedništvu vježbe (CJCC) dok su bojni Jurica Miškulini i satnik Marina Jurčić testirali interoperabilnost S-TBMS-a sa sustavima za zapovjedanje i nadzor drugih zemalja. Natporučnici Srećko Lukas i Antun Mutzhaus bili su zaduženi za testiranje iz funkcionalnog područja osnovnih usluga razmjestivog komunikacijskog paketa. U sklopu vježbe CE12, dio tima sudjelovalo je na tečajevima Cyber Endeavor i Phoenix Endeavor, s ciljem stjecanja novih znanja potrebnih za implementaciju ciljeva snaga. Bojnik Tihomir Tomac pohađao je tečaj cyber menadžmenta na kojemu su predstavljena iskustva SAD-a u upravljanju cyber obronom, satnik Damir Ivančić i poručnik fregate Mate Mazalin pohađali su tečaj Phoenix Endeavor na kojemu su prezentirane aplikacije za upravljanje frekventnim spektrom. Nadnarednik Davor Ljubin pohađao je tečaj cyber tehnika na kojemu su prezentirana tehnička iskustva SAD-a u cyber obrani, dok je nadnarednik Željko Horvat pohađao tečaj računalne forenzike u kojemu su prikazani postupci, alati i iskustva SAD-a u provođenje računalne forenzike. Vježba je uspješno održana, a zadovoljstvo uspješnošću hrvatskog tima iskazano je ponudom još veće zastupljenosti OSRH u CJCC.

M. JURČIĆ

OKRUGLI STOL S PREDSTAVNICIMA VJERSKIH ZAJEDNICA

U vojarni Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 3. je listopada održan okrugli stol u Ratnoj školi "Ban Josip Jelačić" u sklopu predmeta Vojna etika i religijska kultura.

Uz polaznike i djelatnike Ratne škole, na okruglom su stolu sudjelovali o.d. ravnatelja HVU-a brigadni general Slaven Zdilar, pomoćni biskup Zagrebačke nadbiskupije monsinjor Valentin Pozaić, predsjednik Židovske zajednice Beth Izrael rabin Kotel da Don, muftija Islamske zajednice

u RH Aziz efendija Hasanović, te pastor Evangeličke Luteranske crkve Boris Grujević.

Raspovrjaljalo se o etici i bioetici. Predstavnici vjerskih zajednica iznijeli su promišljanja svojih religija, nakon kojih je uslijedila diskusija koja je posebno obuhvatila odnos vojničkog poziva s etičkim i bioetičkim temama i razmišljanjima.

U pozdravnom govoru uoči početka okruglog stola, brigadni general Ždilar je istaknuo da je tema etike i bioetike da-

nas iznimno bitna za sve svjetske vojske. Predstavnici vjerskih zajednica pomažu nam raščistiti etičke nedoumice, ne samo u vojnim, nego i u općim pitanjima, naglasio je. Već tradicionalan okrugli stol u Ratnoj školi samo je jedan oblik suradnje koje OSRH i vjerske zajednice u RH imaju, podsjetio je general, naglasivši veliku pomoć koju vjerske zajednice pružaju u pripremama naših vojnika za međunarodne mirovne misije.

D. VLAHOVIĆ

PUKOVNIJA VEZE obilježila 21. obljetnicu

Pripadnici Pukovnije veze obilježili su 20. rujna 21. obljetnicu osnutka svoje postrojbe. Svečano postrojavanje održano je u ZB "Pleso" gdje se prigodnim govorom obratio sadašnji zapovjednik Pukovnije veze, pukovnik Zdravko Rep, koji se nalazio u Odredu veze u vrijeme njegova začetka. "Tijekom Domovinskog rata postrojba je obučavala časnike, dočasnike i vojnike roda veze a ujedno je sudjelovala u nizu borbenih zadaća diljem Hrvatske osiguravajući sigurne i kvalitetne komunikacijske kanale postrojbama i Glavnem stožeru. Iz Odreda veze u borbenim djelovanjima poginula su dva djelatnika", prisjetio se pukovnik Rep te nastavio: "Danas održavamo strateški i mobilni KI sustav MORH i OS, te operativni komunikacijsko-informacijski sustav HKoV-a. Provodimo tečajeve za radiokomunikacije u međunarodnim vojnim operacijama i tako obučavamo naše i pripadnike stranih OS iz regije i zemalja Partnerstva za mir. Tijekom rujna održana je vježba Combined Endeavor 2012. a do kraja godine očekuju nas značajne vojne vježbe kao što su: UDAR-1, UDAR-2 i ŠTIT-12 gdje će postrojba uporabiti znatan dio najmodernijih sredstava OSRH."

OJI

PRIMOPREDAJA DUŽNOSTI ZAPOVJEDNIKA OSMVO-a

U Obučnom središtu za mirovne vojne operacije 14. je rujna održana svečana primopredaja dužnosti između dosadašnjeg zapovjednika, brigadira Dražena Bartolca, i novog zapovjednika, pukovnika Ivica Plejića. Svečanoj primopredaji nazočio je zamjenik zapovjednika ZOD-a brigadir Željko Šikić koji je

pukovniku Plejiću poželio dobrodošlicu u Središte, a brigadiru Bartolcu puno uspjeha na novoj dužnosti. Pukovnik Plejić je zahvalio brigadirima Šikiću i Bartolcu na prijamu te nagnasio kako će nastaviti što bolje promicati Obučno središte i osigurati što kvalitetniju provedbu tečajeva.

OJI

Završila izobrazba trećeg naraštaja slijedno-rastuće izobrazbe časnika

Foto: Marija SEVER

Dodjelom potvrda na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", 27. rujna svečano je obilježen završetak izobrazbe trećeg naraštaja slijedno-rastuće izobrazbe časnika u funkcionalnom području. Svečanosti su nazočili zamjenica načelnika Uprave za personalne poslove Glavnog stožera Oružanih snaga, brigadika Mirjam Antolić, dekan Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", brigadir Marinko Lozančić, predstavnici Glavnog stožera Oružanih snaga te načelnici katedri i nastavnici koji su proveli izobrazbu. Brigadir Lozančić čestitao je polaznicima na uspješno završenoj izobrazbi i naglasio važnost funkcionalne izobrazbe za daljnji tijek profesionalnog razvoja časnika. Slijedno-rastuća izobrazba časnika treća je razina vojne izobrazbe. Cilj programa jest osposobiti polaznike za obnašanje stožernih i rukovoditeljskih dužnosti. Program se sastojao od tri modula: općeg, strukovnog i Tečaja za višeg stožernog časnika. Nositelj provedbe 1. i 3. modula bilo je HVU, a 2. modula uprave GS OSRH. Vojno-strukovna izobrazba trećeg naraštaja trajala je 460 nastavnih sati, a uspješno su je završila 43 polaznika iz svih grana Oružanih snaga.

Z. LOVAŠEN

OSPOSOBLJAVANJE ZA VOZAČA MOTORNOG VOZILA

U Središtu za obuku i doktrinu logistike, Zapovjedništva za potporu u Požegi je od 27. kolovoza do 28. rujna 2012. provedeno osposobljavanje za vozača motornog vozila "C" i "C"+"E" kategorije. Pripadnici OSRH, njih 22 obučavani su i osposobljeni za vozača "C" kategorije dok su dvojica polaznika osposobljeni za vozača "C"+"E" kategorije. Cilj tečaja je obučiti polaznike u samostalnoj i odgovornoj primjeni i poštivanju prometnih propisa i sigurnosnih pravila u prometu na cesti, sigurnom upravljanju teretnim vozilima i skupom vozila u različitim prometnim situacijama, različitim vremenskim i terenskim uvjetima te radnjama opsluživanja teretnih motornih vozila i skupa vozila. Obuku su provodili djelatnici Odsjeka za obuku prometnih službi Odjela za obuku SzOIDL-a. Nastavni plan i program realiziran je predavanjima u učionicama i kabinetima posebno opremljenim za te namjene te praktičnom obukom (upravljanje motornim vozilom – UMV) koji je proveden u samom gradu Požegi i na cestovnom vježbalištu Glavica. Na kraju obuke dvadesetčetvorici polaznika su uručene potvrde o uspješno završenom tečaju za vozača "C" i "C"+"E" kategorije.

M. TRNOKOP

GLAVNI DIREKTOR VOJNOG OSOBLJA NATO-a ODRŽAO PREDAVANJE NA HVU

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", a u sklopu službenog posjeta Republiци Hrvatskoj, glavni direktor međunarodnog vojnog osoblja NATO-a, general-pukovnik Jürgen Bornemann, 5. listopada održao je predavanje na temu: "Djelovanje i rad te nadležnosti međunarodnog vojnog osoblja NATO-a". U pratrji vojnog predstavnika Republike Hrvatske pri NATO-u i EU, general-bojnika Mírka Šundrova, generala Bornemanna dočekao je o. d. ravnatelja Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", brigadni general Slaven Zdilar. Predavanju su nazočili načelnik Uprave za operativne poslove i obuku, komodor Tihomir Erceg, načelnik Uprave za logistiku, brigadir Ivica Olujić, predstavnici uprava Glavnog stožera Oružanih snaga, načelnici odjela i katedri i predavači HVU-a te polaznici Ratne škole "Ban Josip Jelačić" i Zapovjedno-stožerne škole "Blago Zadro".

Z. LOVAŠEN

VIDLJIVI REZULTATI MISIJE U AFGANISTANU

Situacija u Afganistanu još se ne smiruje, a odgovarajući na pitanje novinara o Afganistanu glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen, na svojoj je mjesечnoj konferenciji rekao kako nema sumnje da su nedavni napadi počinjeni iznutra narušili povjerenje, što je razumljivo. Kazao je i kako razumije stav ljudi koji se pitaju zašto se šalju treneri koji obučavaju Afganistske snage sigurnosti, a čiji pripadnici u nekom trenutku okrenu svoje oružje na njih. Prvi čovjek NATO-a objasnio je da su upravo zbog toga učinjenje mjere prevencije, a kojima je cilj izbjegavanje napada iznutra. Istaknuo je i kako pobunjenici pokušavaju unijeti razdor između snaga međunarodne koalicije te pripadnika Afganistskih snaga sigurnosti, no "nećemo im dopustiti da u tome uspiju". Rasmussen je iskoristio prigodu kako bi podsjetio da i u ovim trenucima pripadnici ISAF-a provode svakodnevne partnerske operacije. Rezultati misije u Afganistanu već se vide, pa je priložio i neke brojčane pokazatelje. Naime, u Regionalnom zapovjedništvu u Kabulu,

a koje u potpunosti sudjeluje u procesu tranzicije, postotak neprijateljskih napada u prvih je osam mjeseci ove godine, pao sa 17 posto, kada se uspoređuje isto razdoblje od prethodne godine. "Naš je cilj da do kraja 2014. prenesemo pitanje sigurnosti na Afganistske snage sigurnosti", rekao je čelnik NATO-a dodajući kako će misija u toj zemlji nakon tog razdoblja biti savjetodavna. Naglasio je i kako nema promjena kada je u pitanju cilj, strategija te vremensko razdoblje koje je previđeno za povlačenje iz Afganistana. Rasmussen je najavio i kako će se do kraja 2013. finalizirati velike smjernice buduće misije Saveza u Afganistanu nakon odlaska vojnih snaga. Podsjetio je i kako će ministri obrane 28 zemalja članica i 22 zemalja partnerica razgovarati o kompleksnom pitanju buduće misije tijekom sastanka u listopadu u sjedištu Saveza u Bruxellesu. Ministri će razraditi najvažnije smjernice misije čiji je cilj "uvježbavanje, savjetovanje i pomoć" afganistskih snaga sigurnosti koje će preuzeti punu odgovornost za održanje mira i

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen ostat će na čelu te organizacije do kraja srpnja 2014. godine. Naime, dvadeset i osam zemalja članica NATO-a, tu je odluku donijelo početkom prošloga tjedna, a objavilo ju je Vijeće NATO-a na svojim službenim internetskim stranicama. Mandat je produžen za godinu dana, što je bilo očekivano jer glavni tajnik ne može obavljati dva mandata. Rasmussen je bivši danski premijer koji je na čelnu poziciju Saveza stupio 2009. godine.

reda u cijeloj zemlji do kraja 2014. Naime, šefovi država i vlada zemalja članica NATO-a u svibnju su se na samitu u Chicagu složili oko pokretanja međunarodne misije pomoći Afganistanu, u kojoj će sudjelovati oko 10 000 osoba. Govoreći o sastanku ministara obrane, istaknuo je i kako je jedno od važnih pitanja o kojemu će se raspravljati i pitanje obrambenih sposobnosti kao i projekta –Pametne obrane.

Izvanredni sastanak zbog situacije u Siriji

Nakon bombardiranja turskog mjesto Akcakalea uz granicu sa Sirijom, stigao je i oružani odgovor s druge strane pa je tako turska vojska topničkom vatrom napala ciljeve snaga sirijskog režima u području Tel Abjada, deset kilometara unutar sirijskog teritorija. Turski je parlament odobrio vojnu intervenciju protiv Damaska. Iako se činilo da je na pomolu novi oružani sukob, granatiranje Sirije ipak je prekinuto. Zbog napetosti na tom području reagiralo je i Sjevernoatlansko vijeće. Na izvanrednom sastanku, a u okviru članka 4. Washingtonskog sporazuma, raspravljaljalo se o sirijskom režimu koji učestalom napadima na granici Turske, krši međunarodno pravo i time dovodi u opasnost sigurnost zemlje članice NATO-a. U priopćenju ističu i zabinutost zbog najnovijih događaja, a najstrože se osuđuju napad u kojem je poginulo pet članova jedne turske obitelji. Inače, prije oružanog napada Rusija je poručila NATO-u da ne traži izgovor za vojni scenarij u Siriji.

se osuđuje napad u kojem je poginulo pet članova jedne turske obitelji. Inače, prije oružanog napada Rusija je poručila NATO-u da ne traži izgovor za vojni scenarij u Siriji.

SURADNJA – najbolji odgovor na sigurnosne izazove

Sarajevo je početkom listopada bilo domaćin sastanka ministara obrane zemalja šire regije. Riječ je o sastanku kojemu je nazozočilo gotovo stotinu sudionika iz četrnaest zemalja, koje su članice programa suradnje ministarstava obrane jugoistočne Europe (SEDM). Na sastanku su također bili i predstavnici NATO-a, RACVIAC-a, Programa UN-a za razvoj te predstavnici Regionalnog vijeća za suradnju (RCC). Hrvatsko izaslanstvo predvodio je Dragan Lozančić, pomoćnik ministra obrane za bilateralnu politiku. Na sastanku je zaključeno kako je, kada je o obrani riječ, nužna suradnja zemalja jugoistočne Europe jer je to najbolji put da se odgovori na sigurnosne izazove. Zbog toga je dogovoren i potpuno ospozobljavanje zajedničke vojne postrojbe. Prema riječima predsjedatelja SEDM-a Gianluigi Magria, "ni ovaj dio Europe nije imun na sigurnosne rizike i izazove u svijetu te stoga valja zajednički raditi na pronalažnju odgovora na takve izazove, uključujući i razvitak vojnih i međunarodnih organizacija". On je napomenuo i kako se što hitnije treba osigurati potpunu operativnost posebne brigade jugoistočne Europe (SEEBRIG) i mogućnost njezina djelovanja u kriznim situacijama. Inače, zemlje članice SEDM-a su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Grčka, Hrvatska, Italija, Makedonija, SAD, Slovenija, Srbija, Rumunija, Turska, Ukrajina.

Primopredaja dužnosti zapovjednika ACT-a

General Jean-Paul Paloméros preuzeo je dužnost zapovjednika Savezničkog zapovjedništva za transformaciju (ACT) od generala Stéphana Abriala, na svečanosti 28. rujna u Half Moon Cruise and Celebration Centre u Norfolku, Virginija, SAD. Na primopredaju dužnosti između dvojice francuskih generala zrakoplovstva bilo je više od 800 uzvanika, među kojima je bio glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen, njegov zamjenik veleposlanik Alexander Vershbow, francuski zamjenik ministra obrane Kader Arif, predsjedavajući Vojnog odbora general Knud Bartels, američki admiral James A. Winnefeld, zamjenik načelnika Združenog stožera, stalni predstavnici te vojni predstavnici NATO članica. Među uzvanicima su bili i stalni predstavnik RH pri NATO i EU, veleposlanik Boris Grigić i vojni predstavnik RH pri NATO i EU, general-bojnik Mirko Šundić. Glavni tajnik Rasmussen odao je počast generalu Abrialu za značajan doprinos provedbi procesa transformacije NATO-a u posljednje tri godine. Dijelujući kao jedan od posebnih izaslanika glavnog tajnika NATO-a za Pametnu obranu, general Abrial je neumorno obilazio članice Saveza i poticao ih u podupiranju zajedničkih projekata i udruživanju resursa. Glavni je tajnik naglasio važnost ACT-a u održavanju zamaha operacije NATO-a u Afganistanu, posebice

kad se ima u vidu približavanje okončanja operacije predviđenog za 2014. godinu te istaknuo značenje koje će dobiti obuka i vježbe. Zaključujući svoje izlaganje, iskazao je puno povjerenje u uspješnost generala Palomerosa na njegovo novoj dužnosti, a generalu Abrialu dodijelio je NATO-ovu medalju za zasluge (NATO Meritorious Service Medal). U posljednjem obraćanju kao zapovjednik ACT-a, general Abrial je rekao, između ostalog, kako je odluka da dužnost zapovjednika preuzima ponovno francuski general, potvrda francuske dugoročne predanosti povećanom angažmanu u Savezu, kao i u zajedničkoj europskoj obrani. Svečanim tradicionalnim činom prijelaza zastave ACT-a, od generala Abriala, glavnog tajniku Rasmussenu, koji ju je potom predao generalu Palomerosu, obavljenja je primopredaja dužnosti zapovjednika ACT-a. General Paloméros izrazio je spremnost nastaviti posao koji je započeo general Abrial i jačati međunarodnu suradnju te naglasio kako se Savez sad treba pripremiti za nove oblike strateških prijetnji nakon Afganistana. General Paloméros peti je zapovjednik ovog Zapovjedništva i drugi francuski general na ovoj dužnosti od 2009., nakon što je Francuska reintegrirana u vojnu strukturu Saveza.

Nevenka KOVAČ

Završila obuka policijskih instruktora u kampu Marmal

Hrvatski policijski savjetnički tim (Police Advisory Team - PAT) u sastavu 20. HRVCON u misiji ISAF u Afganistanu proveo je III. fazu obuke za izvršenje zadaće (Induction Training). Treća, odnosno završna faza obuke - obuka u području operacije, provedena je u vojnoj bazi Marmal. Provoditelji obuke bili su pripadnici Regionalnog zapovjedništva Sjever. Obuka se sastojala od dva dijela, teoretskog i praktičnog. U teoretskom dijelu završne obuke pripadnici PAT-a upoznati su s aktualnom obavještajno-sigurnosnom situacijom u području operacije, o kulturnoškim specifičnostima Afganistana, a posebice sjevera zemlje te s aktivnostima, taktilom-tehnikom i procedurama (TTP) pobunjenika u području operacije. Pripadnici PAT-a također su upoznati s funkcioniranjem sustava vođenja i zapovijedanja (C2), komunikacijsko-informatičkim sustavima, logističkom potporom te medicinskoj skrbi unutar savezničkih snaga. Praktični dio obuke sastojao se od upoznavanja s TT-om pobunjeničkih snaga u uporabi improviziranih eksplozivnih sredstava (IED) te TTP savezničkih snaga u prevenciji i borbi protiv IED-a. Najzanimljiviji dio obuke bio je rad na poligonu gdje su se pripadnici PAT-a susretali s realnim situacijama koje su moguće tijekom provedbe zadaća. Naravno, ovaj se put radilo sa školskim i vježbovnim sredstvima. Svi pripadnici PAT-a uspješno su prošli završnu fazu obuke. U sastavu PAT-a na zajedničkoj zadaći savjetovanja snaga Afganistske policije Policijske uprave pokrajine Balkh osim 16 pripadnika OSRH nalaze se i četiri pripadnika MUP-a RH te dva pripadnika policije Crne Gore.

Silvia FILOŠEVIĆ

Zapovjednik 20. HRVCON-a sa sastavnicom Regionalnog zapovjedništva Sjever

Zapovjednik 20. HRVCON-a u operaciji ISAF brigadir Željko Dadić sa suradnicima krajem rujna boravio je u posjetu pripadnicima kontingenta koji svoje dužnosti obnašaju u području odgovornosti Regionalnog zapovjedništva Sjever, Mazar-e-Sharif, Afganistan. Tijekom posjeta kampu Mike Spann, u kojem se nalaze savjetnički timovi (1st PAT – Police Advisory Team, 1st MAT – Military Advisory Team, 1st MN CS MAT – Multinational Combat Support Military Advisory Team) te pripadnici koji obnašaju dužnosti savjetnika na razini brigade), brigadir Dadić iskazao je zadovoljstvo viđenim i uvjerio se u spremnost i stručnost naših pripadnika u obnašanju zadaća u okviru svojih sastavnica. Neslužbeno se susreo i s njemačkim brigadirom Jurgenom Schickom, starijim mentorom i uspravnicom dijela naših pripadnika, koji za naše časnike i dočasnike ima samo riječi pohvale. U kampu Marmal, gdje je smještena većina pripadnika hrvatskoga kontingenta, brigadir Dadić susreo se s pripadnicima pješačke satnije, djelatnicima NIST-a, stožernim osobljem i dijelom nacionalnog elementa potpore te također izrazio zadovoljstvo viđenim.

Silvia FILOŠEVIĆ

NOVI PROJEKTIL ZA PZO SUSTAV KUB

Poljska tvrtka Wojskowych Zakładów Uzbrojenia S.A. (WZU) razvija novi lanser za PZO projekt RIM-162 ESSM koji je zamišljen za modernizaciju starog sovjetskog PZO sustava 2K12 Kub (SA-6 Gainful). Riječ je o projektu moguće modernizacije postojećih PZO sustava Kub, koji je unaprijeđen novim projektilom američke proizvodnje RIM-162 ESSM te novim radarom Thales STIR 1.2 GB dometa većeg od 70 km. Najuočljivije na modernizaciji jest da su projektili u spremnicima, postavljeni tri po vozilu a ispaljuju se iz vertikalnog položaja. To će omogućiti učinkovitiju putanju projektila. Kontejneri za projektile proizvod su tvrtke Fokker, načinjeni su od kompozita s ugljikovim vlaknima što smanjuje masu cijele paljbene jedinice. Ovo je već druga modernizacija starog PZO sustava Kub. Naime, svoj je prijedlog predstavila i češka tvrtka Retia, koja se oslanja na instaliranje nove elektronike i zamjenu starog projektila novim Aspide 2000 proizvođača MBDA. Razlog tih modernizacija je očito nastojanje da se stari ali prokušani sustav Kub izmjenama nekih ključnih elemenata koji su zastarjeli ili im je radni vijek pri kraju modernizira i postigne cjenovno prihvatljivo produženje postojećih PZO kapaciteta.

I. SKENDEROVIC

PRVI LET SU-30SM

Na aerodromu tvornice zrakoplova Irkut u Irkutsku 21. rujna obavljen je prvi let borbenog aviona Suhoj Su-30 SM. Riječ je o borbenom avionu koji je projektni ured Suhoj razvio za potrebe Ratnog zrakoplovstva Ruske Federacije.

Let je trajao dva sata i prošao bez problema. Su-30 SM je višenamjenski borbeni avion, daljnji razvojni korak inačice Su-30MK i dizajniran je u skladu sa zahtjevima Ruskog ratnog zrakoplovstva. Unapređenja se odno-

POKRENUT MARS

Britansko ministarstvo obrane potpisalo je s južnokorejskom brodograđevnom tvrtkom Daewoo Shipbuilding and Marine Engineering (DSME) ugovor za gradnju i dostavu četiriju novih flotnih tankera vrijednosti 706,5 milijuna američkih dolara. Plovila će biti namijenjena britanskoj Kraljevskoj ratnoj mornarici a dio su programa nabave novih plovila britanskog ministarstva obrane nazvanog MARS (Military Afloat Research and Sustainability). U skladu s potpisanim ugovorom, sva četiri plovila gradit će se u brodogradilištima u Južnoj Koreji. Temelji se na AEGIR konceptu tankera tvrtke BMT Defence Services' čije se osnovne značajke očituju u duljini od 200,9 m, širini 28,6 m, gazu 10 m te istisnini 37 000 t. Trup će imati dvostruke stranice kao i dno kako bi udovoljio međunarodnoj regulativi koja je na snazi za komercijalne/trgovačke brodove. Posadu čine 63 člana te imaju mogućnost ukrcanja 46 dodatnih članova. Tanker ima mogućnost nošenja jednog helikoptera srednje veličine s hangarom potpunog kapaciteta.

Novi će tankeri biti u stanju opskrbiti plovila na moru gorivom, vodom i hranom te će ujedno pružati potporu desantnim, kopnenim i zračnim snagama. Tankeri su dovoljno svestrani i istodobno mogu opskrbljivati gorivom nosač zrakoplova te razarači ali i helikopterom dostavljati hranu na ostale brodove. Prilikom procesa projektiranja posebna je pozornost bila posvećena ekološkim značajkama tankera na okoliš te će odabrani pogonski motori proizvoditi manju emisi-

TAJLAND POKREĆE NABAVU FREGATA

Tajlandska je Vlada odobrila projekt nabave dviju višenamjenskih fregata namijenjenih potrebama tajlandske Kraljevske ratne mornarice. Na sastanku kabineta održanog 18. rujna za nabavu navedenih fregata dodijeljeno je 972 milijuna američkih dolara, što je jedan od financijski najvećih obrambenih programa nabave u zemlji (uz nabavu dvanaest borbenih zrakoplova JAS 39 Gripen tvrtke Saab u 2008. čija je tadašnja vrijednost iznosila 1,1 milijardi eura u dvije tranše). Sredstva za kupnju fregata bit će osigurana u petogodišnjem rashodovnom planu za obranu u razdoblju 2012-16. Na sastanku je odobrena druga faza modernizacije postojećih fregata klase Naresuan (Type 25T) kao i ponuda kopnene vojske za nabavom dodatnih višenamjenskih helikoptera. Financijska sredstva za modernizaciju fregata planirana su u razdoblju 2012-14. u visini od gotovo 107 milijuna američkih dolara dok će kopnenoj vojsci biti dodijeljeno 90,5 milijuna američkih dolara za nabavu, vrlo vjerojatno, dva UH-60M Black Hawk helikoptera u jednakom vremenskom okviru. Nadalje slijedi odabir projekta koji u potpunosti ili barem u većini odgovara taktičko-tehničkim zahtjevima tajlandske Kraljevske ratne mornarice, koja su inicijalno formirana još 2002. no zbog nedostatka financijskih sredstava bila su odgođena do daljnjega.

M. PTIĆ GRŽELJ

se na poboljšani radarski sustav, komunikacijski i IFF sustav, poboljšana izbaciva sjedala, novu konfiguraciju naoružanja te poboljšanja na manjim podsustavima za potporu leta i održavanja letjelice. Ugovor o razvoju nove

inačice i izradi 30 novih letjelica potpisani je između ruskog ministarstva obrane i tvrtke Irkut u ožujku 2012. Dostava posljednje letjelice trebala bi biti okončana 2015.

I. SKENDEROVIC

ju ugljičnog dioksida i učinkovitije trošiti gorivo. Ulazak u službu prvog tankera očekuje se tijekom 2015. dok se posljednje plovilo u klasi očekuje do 2019., pri čemu cijena pojedinog broda iznosi 176,6 milijuna američkih dolara.

M. PTIĆ GRŽELJ

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

PONOVNA ODGODA HOBARTA

Dostava prvog razarača u gradnji nove klase Hobart namijenjena protuzračnoj obrani za potrebe australske ratne mornarice, po-maknuta je i druge godine zaređom pa se u skladu s objavljenim terminskim planovima očekuje u 2016.

Nova klasa razarača Hobart temeljena je na projektu višenamjenske fregate F-100 španjolske brodograđevne kompanije Navantija. Osnovne brodograđevne karakteristike nove klase plovila očituju se u duljini 147 m, širini 18,6 m, gazu 5,17 m te najvećoj istisnini 6250 t. Propulzijski sustav temelji se na CODOG konfiguraciji te će uporabom isključivo plinskih turbina i vijaka s promjenjivim usponom krila postizati brzine veće od 28 čv. Projektni doplov iznosi 5000 Nm pri brzini od 18 čv dok posadu čine 186 članova uz dodatnih 16 članova zračne jedinice. Nakon revidiranih terminskih planova prvi razarač u klasi Hobart, istog imena trebao bi biti dostavljen u ožujku 2016., drugo plovilo Brisbane u rujnu 2017. dok bi treći brod u klasi Sydney trebao biti dostavljen u ožujku 2019.

M. PTIĆ GRŽELJ

DOSTAVA HMS DEFENDERA

Peti od šest ugovorenih razarača klase Daring (Type 45), HMS Defender (D36) namijenjen protuzračnoj obrani službeno je dostavljen u srpnju ove godine britanskoj Kraljevskoj ratnoj mornarici. Glavne brodograđevne odlike razarača klase Daring jesu standardna istisnina 5800 tona, dok je puna 7200 t, uz duljinu preko svega 151 m, širinu 20 m i gaz 4,8 m. Omogućen je smještaj za 60 vojnika, a krmena paluba je dovoljno prostrana za helikoptere tipa Merlin. Najveća je brzina 29 čvorova dok je doplov 7000 nautičkih milja pri brzini krstarenja 18 čvorova. Pogonski je sustav kombinirani paralelni s dizelskim motorima, plinskim turbinama i elektromotorima (CODLAG). Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od pramčanog topa Vickers Mk 8 kalibra 114 mm i dva topa DS30B Oerlikon kalibra 30 mm. Opremljeni su i protuzračnim raketnim sustavom Principal Anti-Air Missile System (PAAMS), koji rabi projektilte Aster 15/30 iz okomitih lansera DCN Sylver A50 i s osam protubrodskih vođenih projektila Storm Shadow. Gradnja petog razarača klase Daring započela je lipnju 2006., porinuće je bilo u listopadu 2009. dok je ulazak u opera-

Foto: MBDA

Njemačka podružnica tvrtke MBDA postigla je 13. rujna ove godine 40 kW izlazne snage na laseru demonstratoru tijekom testiranja. Riječ je o patentiranoj tehnologiji lasera s optičkim vlaknima koja je iskušana prvi put. Laser je u nekoliko sekundi uspio uništiti minibacački projektil te probiti čeličnu ploču debljine 40 mm. Test je pokazao dobru kvalitetu laserske zrake te male gubitke tijekom rada. Taj je uspjeh ustvari nastavak programa razvoja laserskog

oružja, započetog 2008. Godine 2011. MBDA Germany je bila prva europska tvrtka koja je postigla snagu od 10 kW s odgovarajućom kvalitetom zrake. Daljnji će se testovi nastaviti tijekom studenoga ove godine na poligonu Oberjettenberg. Planirano je testiranje mogućnosti neutraliziranja letećeg cilja. Razvoj programa financiraju njemački Ured za obrambenu tehnologiju BWB i tvrtka MBDA.

I. SKENDEROVIC

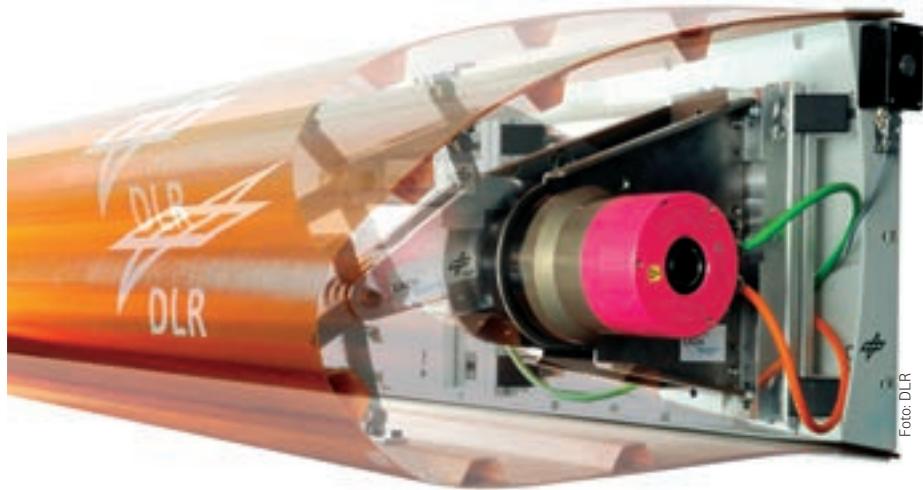

Foto: DLR

NOVO PRETKRILCE

Moderni avioni za postizanje dobrih manevarskih značajki pri velikom rasponu brzina rabe, između ostalog, i pretrailinga koja, ovisno o položaju, mijenjaju zakrivljenost aeroprofila krila te tako pomaže postići potrebne značajke, ovisno o brzini leta. No, pretrailing se zbog osnovne konstrukcije ponašaju i na negativan način, što se ponajprije očituje u povećanju otpora i stvaranju povećane buke. Zato su istraživači Njemačkog zračnosvemirskog središta DLR zajedno s tvrtkama Airbus, EADS Innovation Works i Cassidian Air Systems osmislili i konstruirali prototip novog tipa uređaja

koji bi mogao zamijeniti tradicionalna pretrailinga. Ona se tijekom rada pri niskim brzinama izvlače iz napadnog ruba krila te stvaraju rupu, odnosno procijep kroz koji onda struji zrak i proizvodi veliku buku. Novo pretrailing rješava taj problem, pomjera se prema dolje za 20 stupnjeva da poveća uzon pri malim brzinama, ali ostaje u stalnom kontaktu s ostatkom krila i ne stvara procijep. Prva testiranja su obavljena u zračnom tunelu ruskog instituta CAGI (Centralnij aerogidrodinamičeski institut).

I. SKENDEROVIC

Foto: BAE Systems

tivnu službu predviđen početkom 2013. Do tada je potrebno izvršiti drugu seriju pokusnih plovidbi koje će samo potvrditi operativnu spremnost plovila. Šesti, ujedno i posljednji razarač klase Daring, HMS Duncan započeo je prvu seriju pokusnih plovidbi te se njegov ulazak u aktivnu službu britanske mornarice očekuje tijekom 2014.

M. PTIĆ GRŽEL

Foto: US Navy

U NEKOLIKO POSLJEDNJIH GODINA POJAVILE SU SE NOVE KATEGORIJE FREGATA PA KONSTRUKTORI DANAS GOVORE O FREGATAMA OPĆE NAMJENE ALI I O NOVOM PRISTUPU TZV., STABILIZACIJSKIM FREGATAMA KOJE BI TREBALE PRILAGODITI STARO POIMANJE FREGATE NOVIM OPERATIVnim ZAHTJEVIMA

S izuzetkom američkih razarača klase Arleigh Burke, za današnje ratne mornarice sposobnost djelovanja dalekometnim napadnim projektilima po kopnenim ciljevima je ustvari relativno mala. SAD već desetljećima razmatra specijalizirani brod za kopnene napade (tzv. broda arsenala, a zatim DD-(X), nadalje DDG-21, a odluka za izgradnjom napadnih razarača DDG-1000 klase Zumwalt iako je ona zaustavljena na samo tri jedinice). Španjolska, Nizozemska i Velika Britanija izrazile su, iako u različitim vremenima i načinima, zanimanje za postizanje slične sposobnosti, no odgodili su nabavu taktičkih projektila Tomahawk. Ipak, nešto će se uskoro promijeniti, francuski FREMM-ovi će biti naoružani dalekometnim kopnenim projektilima SCALP NAVAL. Talijanske fregate trebaju imati iste sposobnosti napada na kopnene ciljeve, ali je moguće da zasad ipak neće imati tu mogućnost. Postoje također brojni protubrodske projektili

dvostrukе namjene koji se rabe protiv površinskih plovila na otvorenom moru, luci ili obalnim i kopnenim ciljevima. Takve mogućnosti nude, na primjer Harpoon Block-II, EXOCET MM40 Block-III, RBS-15 Mk-3, TESEO Blok-IV te NSM. Dostupnost sličnog naoružanja, zajedno s posebnim sustavom planiranja zadataka, nudi mogućnost pretvorbe bilo kojeg tradicionalnog površinskog borbenog broda u brod namijenjen kopnenim napadima, dakle eliminirajući potrebu za specijaliziranim platformama. Ostale mogućnosti, mnogo skromnije, no iskoristive, dostupne su topovima kalibra 127 mm, npr. talijanski razarača klase de la Penne, talijanske fregate opće namjene FREMM, njemačke fregate F125 i nizozemska klasa LCF su/će biti naoružani topom Oto Melara kalibra 127mm (inačice /54 ili /64 LW) rabeći pritom dalekometno vođeno streljivo Vulkano. Postoje naznake da se top Mk8 Mod-1 kalibra

Obalni borbeni brodovi (Littoral Combat Ships - LCS) trebali bi ponuditi cjenovno nisku alternativu razaračima klase DDG-51, čime se zadržava cjelokupna veličina flote na prihvatljivo visokoj razini dok borave u priobalnim vodama. Ove fregate moraju biti u stanju prihvata različitih uloga (protupodmorničko, protuminsko i protubrodsko djelovanje) prilikom pojedinih implementacija, zahvaljujući specifičnim misijskim modulima

SPECIJALIZIRANA FREGATA I RAZARAČ **JESU LI ISP**

Obalni borbeni brodovi (Littoral Combat Ship - LCS) američke ratne mornarice (LCS-1 USS Freedom (slika dolje), LCS-2 USS Independence (slika lijevo)) mogu poprimati različite uloge nakon svake rekonfiguracije rabeći specifične module namijenjene svakoj misiji te rabeći pritom posadne i besposadne letjelice, površinska plovila i ronilice kada djeluju kao matični brodovi za flotu raznorodnih vozila pri njihovu porinuću, povratku, nadzoru, dopuni streljivom i gorivom

Pripremila Maja PTIĆ GRŽELJ

114 mm na plovilima Type 23 i Type 45 može prilagoditi dalekometnom streljivu, ali još ništa nije definirano, tako da ovo poboljšanje ostaje među potencijalnim područjima rasta u budućnosti.

U svakom slučaju, ne postoji specijalizirana fregata namijenjena kopnenim ciljevima, iako otkazane francuske fregate FREMM kao i buduća njemačka fregata F125 pružaju značajnu količinu tako definiranih specifičnih sposobnosti napada na kopnene ciljeve.

FREGATE OPĆE NAMJENE

Potreba za obavljanjem širokog raspona zadaća dovela je do pojave nespecijalizirane fregate. U nekim slučajevima, postoje fregate, koje ostaju u stanju mogućnosti primjene dodatnih zadaća, osim svoje glavne protuzračne i protupodmorničke uloge, ali postoje projekti, koji su na-

mjerno zadržali karakteristiku nespecijaliziranosti kako bi se izbjegla inherentna ograničenja, koja proizlaze iz postizanja pune sposobnosti u jednom glavnom području borbenog djelovanja.

Među njima svakako je vrijedna spomena japanska klase razarača DD-19. Ovi razarači istisnine 5000 t zamjenjuju razarače klase Takanami te djeluju kao "tjelohranitelji" plovilima klase Kongu i Atago, kada su potonji uključeni u djelovanje protiv balističkih projektila. To znači da moraju osigurati protuzračnu, protubrodsku i protupodmorničku obranu kratkog dometa, štiteći veće razarače kada ih djelovanje balističkim projektilima prisiljava na koncentraciju svih senzora tom vitalnom zadatku, ostavljajući ih gotovo bez obrane protiv drugih prijetnji kratkog dometa. Američka ratna mornarica odlučila se za posebnu interpretaciju višena-

Struktura pomorskih snaga je kompromis između nacionalnih zahtjeva i dostupnih finansijskih sredstava u proračunu te zato nema univerzalnih pravila već ih svaka država kreira primjerenostanju, potrebama i mogućnostima. Ono što se sada čini očito je da će u budućnosti flote imati visokosofisticirane klase borbenih plovila namijenjena protuzračnom i protupodmorničkom djelovanju, dopunjene fregatama opće namjene koje će biti uglavnom usmjerenе na površinska borbena djelovanja.

LATIV? (II. DIO)

RATNE MORNARICE

mjenskog koncepta. Obalni borbeni brodovi (Littoral Combat Ships - LCS) trebali bi ponuditi cijenovno nisku alternativu razaračima klase DDG-51, čime se zadržava cjelokupna veličina flote na prihvatljivoj visokoj razini dok borave u priobalnim vodama. Ove fregate moraju biti u stanju prihvata različitih uloga (protupodmorničko, protutinski i protubrodsko djelovanje) prilikom pojedinih implementacija, zahvaljujući specifičnim misijskim modulima i sposobnosti da koriste brojne posadne i besposadne letjelice, površinska plovila i ronilice. Najvažniji zadatak za fregate LCS je, dakle, djelovanje kao matični brod za flotu raznorodnih vozila pri njihovu porinuću, povratku, nadzoru, dopuni streljivom i gorivom.

LCS platforme postižu brzine veće od 40 čvorova što kritičari smatraju rasipanjem novca za jedva potreban zahtjev. Plovila se smatraju previše složenima, jer za postizanje višenamjenskih sposobnosti ne samo da se povećavaju troškovi već također, i to je veliki problem, zadaci posade postaju vrlo kompleksni. Izazov je svakako težak, kako tehnološki tako i operativno, jer su kašnjenja i prekoračenja troškova izazvali određenu zabrinutost.

Ovaj ambiciozni pristup ne može se ponuditi kao izvozni proizvod potencijalnim mornaricama pa je predložen LCS-1 (za međunarodne kupce) koncept prikazan je na platformi izvedenoj iz američkog dizajna ali opremljenoj konvencionalnjim

Buduća fregata britanske mornarice Type 26 bit će opremljena protupodmorničkim borbenim kapacitetima, i mornaričkim topom velikog dometa, uključujući pritom i neka protutinska obilježja, kao i potporu specijalnim operacijama

Modularne i konfiguracijske fregate druga su mogućnost, što znači imati ratne brodove još uvek sposobne za izvršavanje istodobno po jedne zadaće, ali s mogućnošću promjene zadaće nakon ponovne rekonfiguracije. Naravno, postoji mnogo sumnji da su fregate namijenjene obavljanju samo jednog zadatka (uključujući moguću izmjenu i rekonfiguraciju) u stvari najbolji izbor za brod sposoban obavljati više borbenih zadaća

borbenim sustavima namijenjenima za tradicionalne zadaće.

U isto vrijeme, buduće britanske fregate Type 26, koje zajednički razvija tim britanske Kraljevske ratne mornarice i tvrtke BAE Systems, s ciljanim datumom ulaska u operativnu uporabu do 2021., uključivat će neke modularne i moguće izmjenjive prostore. Type 26 će biti visokosofisticirana površinska borbena plovila, opremljena protupodmorničkim borbenim kapacitetima, i mornaričkim topom velikog dometa, s ugrađenim i nekim protutinskim obilježjima, kao i sposobnosti potpore specijalnim operacijama.

STABILIZACIJSKE FREGATE

Njemačke fregate F125 (klase Baden-Württemberg) službeno su klasifici-

rane kao stabilizacijske fregate. Moraju biti u stanju operativnosti dvije godine bez vanjske pomoći, uglavnom u mirovnim zadaćama (ophodnja, pomorska sigurnost i interdikcija) te pružati potporu kopnenim postrojbama, bez bilo kakve vrste protupodmorničkih funkcija osim onoga što pruža vlastiti helikopter.

Navedena odluka se često opisuje kao nedostatak, s obzirom na to da se gotovo sve klase fregata projektirane u nedavnoj prošlosti koriste barem osnovnom protupodmorničkom funkcijom. Postoje, međutim, neke relevantne iznimke, kao što su francuske fregate klase La Fayette, izvorno klasificirane kao fregate namijenjen nadzoru ali i talijanske fregate klase Artigliere službeno de-

Trenutačno najmodernačnja njemačka klasa fregata F124 Sachsen

Foto: BAE Systems

finirani kao flotna ophodna plovila, obje bez sonara, ali zato se u pravilu rabe poput druge fregate u "nedostatku" podvodnih prijetnji.

Utjecaj intenzivne uporabe i nametnutih taktičko-tehničkih zahtjeva je definitivno vidljiv kada se uspoređuju podaci fregata F125 u odnosu na odgovarajuće kod prethodne klase F124. F125 je projektiran za dvostruko više radnih sati u odnosu na F124, dulja operativna razmještanja u odnosu na matičnu luku te da ima manju posadu (110).

Takav koncept je natjerao inženjere osmišljavanju potpuno novog pristupa u pouzdanosti i održivih zahtjeva za održavanjem, što je rezultiralo prihvaćanjem modela od dvije posade poput američke

mornarice. U borbenom djelovanju, F125 ima predviđenu integraciju mornaričkog topa velikog dometa kalibra 127 mm i osam dvostrukih lansera namijenjenih protubrodskim kao i kopnenim projektilima, pruža potporu specijalnim zadaćama (četiri gumena čamca s tvrdim dnom, dva helikoptera, smještaj za do 50 vojnika) i poboljšana sustav samoobrane (dva RAM lansera, dva topa kalibra 27 mm, pet strojnica kalibra 12,7 mm, četiri lansera MASS mamača, Simone E/O sustav nadzora itd.). Drugim riječima, F125 je namijenjen za nove i specifične uloge stabilizacije.

Dok je ovaj zahtjev zajednički većini europskih i NATO mornarica, druge svjetske mornarice donijele su u pot-

Potreba za obavljanjem širokog raspona zadaća dovele je do pojave nespecijalizirane fregate. U nekim slučajevima, postoje fregate, koje ostaju u stanju mogućnosti primjene dodatnih zadaća, osim svoje glavne protuzračne i protupodmorničke uloge, ali postoje projekti, koji su namjerno zadržali karakteristiku nespecijaliziranosti kako bi se izbjegla inherentna ograničenja, koja proizlaze iz postizanja punе sposobnosti u jednom glavnom području borbenog djelovanja.

punosti drugačiju odluku nego njemačko zapovjedništvo mornarice. Kako bi ispunili manje zahtjevne zadaće (pomorska interdikcija i sigurnost, potpora mirovnim akcijama nadzor, ophodnja itd.) ili djeluju s "punokrvnim" (i skupim) fregatama ili umjesto toga se odlučuju za neka manje skupa rješenja, iako značajnog raspona različitih imena, veličine i performansi: lake fregate, korvete, obalni ophodni brodovi itd.

Osim budućih fregata Type 26 (ranije privremeno opisani kao budući površinski borbeni brodovi FCS-C1), britanska Kraljevska ratna mornarica vrlo će se vjerojatno u dugoročnom razdoblju oslanjati na druge klase plovila. Prva će klasa brodova, poznata kao FSC-C2 vjerojatno biti plovilo srednje veličine, namijenjen osiguravanju obalne linije, kao i za zadaće ograničenog intenziteta. Druga klasa brodova FSC-C3 bit će nešto blaža inačica oceanskih ophodnih plovila namijenjena ophodnji, istraživanju i protuminskim zadaćama. Obje bi klase plovila trebala pomoći fregatama Type 45, Type 23/26 britanske mornarice u izvršavanju drugih neborbenih zadaća. S obzirom na finansijska smanjenja vojnog a time i mornaričkog proračuna koja je pretrpjela britanska Kraljevska ratna mornarice, sasvim je sigurno da se navedeni programi neće ostvariti u kratkom roku, eventualno u dugoročnoj perspektivi.

DOBA KOMPROMISA

Struktura pomorskih snaga je kompromis između nacionalnih zahtjeva i dostupnih finansijskih sredstava u proračunu te nema univerzalnih pravila već ih svaka država kreira primjerenom stanju, potrebama i mogućnostima. Ono što se sada čini očito je da će u budućnosti flote imati visokosofisticirane klase borbenih plovila namijenjena protuzračnom i protupodmorničkom djelovanju, dopunjene fregatama opće namjene koje će biti uglavnom usmjerene na površinska borbena djelovanja.

Modularne i konfiguracijske fregate druga su mogućnost, što znači imati ratne brodove još uvjek sposobne za izvršavanje istodobno po jedne zadaće, ali s mogućnošću promjene zadaće nakon ponovne rekonfiguracije. Naravno, postoji mnogo sumnji da su fregate namijenjene obavljanju samo jednog zadatka (uključujući moguću izmjenu i rekonfiguraciju) u stvari najbolji izbor za brod sposoban obavljati više borbenih zadaća. ■

Foto: ARGE F125

Buduća fregata F125 (klasa Baden-Württemberg) njemačke ratne mornarice je specijalizirana stabilizacijska fregata namijenjena borbenom djelovanju niskog intenziteta

Izvidnička postrojba filipinske vojske na obuci.
Naoružani su američkom puškom M-16

VOJSKE SVIJETA

PRILIČNO UDALJENI OD EUROPE I DOSTA DALEKO "OD NAŠIH OČIJU" FILIPINI SU JOŠ UVJEJK VELIKA NEPOZNANICA PRO- SJEČNOM ŽITELJU HRVATSKE, A NJIHOVE ORUŽANE SNAGE JOŠ I VEĆA

Još donedavno Filipini su u našoj svijesti bili povezani s autoritarnom vladavinom Ferdinanda Marcosa, a mediji su se uglavnom bavili rastrošnim i glamuroznim životom njegove supruge Imelde (i njezinih 500 pari cipela "s markom"), pa se zbog toga vrlo lako mogao stići dojam kako su i njihove oružane snage ideoološki uspostavljena neprofesionalna, slabo opremljena i još slabije uvježbana vojska, slična brojnim vojskama zemalja Trećeg svijeta. No, je li to baš tako!?

POVIJESNI RAZVOJ FILIPINSKE VOJSKE

Arheološka istraživanja utvrdila su da su filipinski otoci naseljeni još u vrijeme kamenog doba (prije oko 25 000 godina), a kasnijim naseljavanjima i velikim migracijama dolazilo je do miješanja kultura i uporabe metala, međutim Evropljanim su Filipini postali poznati tek 1521. godine kad su otkriveni za vrijeme istraživačke ekspedicije Ferdinanda Magellana. Nakon Magellanova otkrića započinje španjolska kolonizacija otočja, ali nije išla nimalo lako niti jednostavno zbog izrazito slobodarskih težnji i ratničke vještine domicilnog stanovništva. U prvom sukobu s domorodicima Španjolci su razbijeni, a Magellan ubijen, međutim nove ekspedicije su pokorile otok Luzon i veći dio arhipelaga. No, španjolski kolonijalni rat za Filipine trajao je više od 100 godina (pojedini otoci na jugu arhipelaga zauzeti su tek u XIX. stoljeću, jer je gusta tropska vegetacija domorodicima bila gotovo

ORUŽANE SNAGE

FILIPINI

Temeljno streljačko naoružanje kopnene vojske čini američka jurišna puška M-16 koju po licenciji proizvodi i filipinska vojna industrija. U manjim su količinama nabavljene austrijska puška Steyr AUG (koristi je 1. izvidnička pukovnija rendžera) i njemačka H&K G-36 kako bi se odabrala naslijednica puški M-16

Specijalna postrojba filipinske mornarice tijekom vježbe

Marinko OGOREC

HRVATSKI I FILIPINSKI MINISTAR OBRANE O SURADNJI U OBRAMBENOJ INDUSTRIJI

Ministar obrane RH Ante Kotromanović boravio je od 30. rujnja do 3. listopada 2012. u službenom posjetu Filipinima. Tijekom posjeta Ministarstvu nacionalne obrane Republike Filipini hrvatski ministar sastao se s ministrom Voltaireom Gazminom. Na sastanku su istaknuti vrlo dobri bilateralni odnosi Hrvatske i Filipina kao i mogućnosti njihova budućeg razvoja.

U skladu sa zajedničkim interesom dviju zemalja za očuvanjem globalne i regionalne stabilnosti, sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim misijama, na sastanku je zaključeno da postoji prostor za jačanje bilateralne suradnje osobito na području vojno-tehničke suradnje, kao i suradnje dviju mornarica. U tom kontekstu ministar Kotromanović istaknuo je dugu tradiciju Hrvatske kao pomorske zemlje u brodogradnji pri čemu je spomenuo i nedavno donesenu Odluku Vlade RH o gradnji obalnih ophodnih brodova za potrebe Hrvatske ratne mornarice. S obzirom na utvrđene potencijale razvoja hrvatsko-filipinske bilateralne suradnje na području vojno-tehničke, obrambene i sigurnosne suradnje, te suradnje mornarica, izobrazbe i obuke kao i razmjene iskustava, na sastanku je istaknuta zainteresiranost za iznalaženje mogućnosti plasiranja proizvoda hrvatske vojne industrije na filipinsko tržište, a s obzirom na to da su Oružane snage Filipina, a poglavito zračne snage i mornarica, trenutačno u procesu modernizacije i dodatnog opremanja svojih pripadnika. Pritom je naglašeno da su, kao dio strategije Republike Filipini za povećanje gospodarskog rasta i smanjenje stope siromaštva, povećana proračunska sredstva filipinskog Ministarstva obrane. Filipini također namjeravaju otvoriti dodatne mogućnosti u brodogradnji u čemu važnu ulogu ima i izgradnja brodova za potrebe filipinske mornarice. Dvojica ministara naglasila su važnost potpisivanja Memoranduma o razumijevanju u području logistike i obrambene industrije, a koji će dati čvršći okvir za daljnju bilateralnu suradnju.

Foto: MORH

PINA

idealna za vođenje gerilskog rata). Brutalna i bezobzirna španjolska kolonijalna eksploatacija rezultirala je nizom pobuna i ustanova koji su surovo, ali opet vrlo teško i dugotrajno gušeni (npr. opći ustanak na otoku Bohol koji je izbio 1744. godine nije mogao biti ugušen punih 85 godina). Neprekidne pobune i ustanci u velikoj mjeri ocrtavaju ne samo slobodarske težnje pučanstva, nego i njihov ratnički mentalitet, a sastavnici su dio filipinske vojne i ratne tradicije na kojima se izgrađuju i njihove suvremene oružane snage.

Sredinom XIX. stoljeća seljačke bune i ustanci prerastaju u opći nacionalni oslobodilački pokret pod vodstvom revolucionarne organizacije Katipunan i velikog ustanka 1896. godine. Ustanici su do 1898. godine oslobođili veći dio filipinskog teritorija, donijeli prvi ustav i proglašili republiku, a nakon što je izbio Španjolsko-američki rat 1898. protjerali su i posljednje ostatke španjolskih kolonijalnih snaga, te proglašili neovisnost Republike Filipini. Ona nije dugo trajala, jer su Španjolci mirovnim sporazumom u Parizu

VOJSKE SVIJETA

1899. godine kolonijalno pravo na Filipine prodali SAD-u.

Početkom 1899. započela je američko vojno osvajanje Filipina, koje je zbog ogorčenog otpora domicilnog stanovništva trajalo pune tri godine, nakon čega je gerilski rat nastavljen s većim ili manjim intenzitetom sve do 1913. godine. No iako su Filipine morali osvojiti vojnom silom, dominacija SAD-a nad Filipinima imala je sasvim drugačiji oblik vladavine od beskrupulozne eksploatacije španjolskih kolonizatora. Prvi civilni guverner Filipina postao je 1901. kasniji američki predsjednik William Howard Taft.

Filipinci su postupno stekli autonomiju na regionalnoj razini, a potom i djelomičnu državnu autonomiju. Istodobno je američka uprava imala ključnu ulogu u stvaranju suvremenih filipinskih oružanih snaga, te im usmjerila povijesni razvoj sve do današnjih dana. Do 1935. godine SAD su u potpunosti brinule za filipinske obrambene potrebe, zbog čega su na otociju imale raspoređene vojne snage od oko 10 000 ljudi (od čega je gotovo polovica bila domicilno stanovništvo). Kada su Filipini stekli državotvornu autonomiju 1935. godine, njihova vlada обратила se SAD-u za pomoć u izgradnji vlastitih oružanih snaga. SAD su prihvatile filipinski zahtjev i uputile generala Douglaasa MacArthur-a (poslije proslavljenog američkog zapovjednika na Pacifičkom ratištu tijekom II. svjetskog rata i svih savezničkih snaga u Korejskom ratu) da koordinira aktivnosti na razvoju

Laki tenk FV-101 Scorpion iz sastava filipinskih lakih oklopnih snaga napušta desantni brod BRP Benguet

Novi višenamjenski brodovi filipinske ratne mornarice - Multi-Purpose Attack Craft (MPAC)

filipinske vojske. On je razradio plan nacionalne sigurnosti Filipina, koji se trebao realizirati do 1945. godine, a po kojem se predviđala izgradnja stajaće vojske sa sve tri grane (ratno zrakoplovstvo, ratna mornarica i kopnena vojska) veličine oko 10 000 ljudi, te do 400 000 ljudi u pričuvnom sastavu za koji je predviđena odgovarajuća materijalna i logistička baza u dovoljnoj količini naoružanja i vojne opreme. U sastav stalne vojske trebalo se uključiti i oko 6 000 pripadnika policijskih snaga, koji su imali zadaće očuvanja unutarnjeg

reda i sigurnosti. Za školovanje nižeg časnicičkog kadra osnovana je Vojna akademija u priobalnom gradu Baguio, dok se školovanje časnika za više zapovjedne dužnosti predviđalo na odgovarajućim visokim vojnim školama i akademijama u SAD-u. Filipinska nacionalna skupština je u potpunosti prihvatiла prijedlog generala MacArthur-a i u prosincu 1935. godine donijela Zakon o nacionalnoj obrani u koji je inkorporiran MacArthurov plan.

Do kraja 1939. godine filipinska je vojska imala 10 000 vojnika, 4 800

Filipinski protuterilski borbeni zrakoplov OV-10 Bronco. Dvosjedni zrakoplov maksimalne brzine 452 km/h; naoružan standardno sa 4 strojnica kal. 7,62 mm i nosivosti različitog ubojnog tereta do 2086 kg

časnika i 104 000 pričuvnika, međutim njezin daljnji razvoj kakav je bio predviđen MacArthurovim programom, zaustavljen je izbijanjem II. svjetskog rata i japanskom okupacijom otočja. Slabo opremljene i još uvijek nedovoljno uvježbane postrojbe filipinske vojske, predvođene višim američkim časnicima, nisu se mogle suprotstaviti daleko nadmoćnjim i bolje opremljenim japanskim invazijskim snagama. Međutim, nakon osvajanja otočja na Filipinima se razvio snažni pokret otpora koji je ostao aktivан do posljednjih dana japanske okupacije i ponovnog povratka američke vojske u završnim operacijama II. svjetskog rata.

USTROJAVANJE SVREMENIH ORUŽANIH SNAGA

Nakon II. svjetskog rata filipinske oružane snage u potpunosti se izgrađuju pod utjecajem SAD-a i uz njihovu veliku materijalnu, finansijsku i organizacijsku pomoći. U tom kontekstu, od kolovoza 1951. Filipini imaju ugovor o međusobnoj vojnoj pomoći sa SAD-om, na temelju kojeg su u potpunosti reorganizirane njihove oružane snage i opremljene naoružanjem i vojnom tehnikom iz američkih izvora. Za užravat, Filipini su ustupili svoj prostor za američke vojne baze i ubrzo postali glavni logistički oslonac američkoj vojnoj moći na Pacifiku.

Kako bi dodatno ojačali svoje obrambene sposobnosti, Filipini relativno rano (u rujnu 1954. godine) pristupaju sustavu kolektivne obrane koju je trebao na tom prostoru osigurati SEATO-pakt (South East Asia Treaty Organization). Čak štoviše, Filipini su bili jedan od suosnivača tog vojnog saveza, koji je i potpisana u njihovu glavnom gradu Manili 8. rujna. 1954. (u političkoj se literaturi upravo zbog toga za taj vojno-politički savez uvriježio neformalni naziv Manila pakt koji se dosta često koristio i u drugim oblicima kolokvijalne komunikacije). Stvoren kao produkt Trumanove protukomunističke doktrine i usmjeren protiv moguće eskalacije komunističke Kine (pa i SSSR-a) na azijski prostor, SEATO je trebao postati južnoazijski NATO, međutim za razliku od NATO-a nije imao zajedničko zapovjedništvo niti precizno definirani angažman postojećih oružanih snaga zemalja članica, već samo općeniti Protokol u slučaju pojave komunističke prijetnje kao stalne opasnosti za zemlje članice. Ustrojen na nedovoljno definiranim obvezama i pravima zemalja članica, kao i nejasno razrađenim, te u skladu s tim potpuno neučinkovitim sustavom kolektivne obrane SEATO je bio osuđen na propast, što se i dogodilo 1977. godine, kada je i formalno raspomiran 30. lipnja.

Za povećanje pokretljivosti i moguće brze promjene težišta borbenih operacija ustrojena je laka oklopna divizija sastavljena od tri luke i četiri mehanizirane bojne, gotovo potpuno samostalne u izvođenju borbenih aktivnosti. Te postrojbe su uglavnom opremljene brzim izvidničkim vozilima V-150 Commando i britanskim laki tenkovima FV-101 Scorpion, a u svom sastavu imaju i oko 20 portugalskih oklopnjaka Bravia Chaimite.

S druge strane, geostrateška važnost Filipina za SAD osobito je došla do izražaja tijekom Vijetnamskog rata. Početkom 70-ih godina prošlog stoljeća na teritoriju Filipina bilo je razmješteno 20 vojno-pomorskih i zrakoplovnih baza SAD-a, na kojima je (između ostalog) stalno bazirala američka 13. zrakoplovna armija (uglavnom opremljena strateškim transportnim zrakoplovima), te veliki operativni sastavi 7. flote američke ratne mornarice. Osim što su poslužili kao velika logistička baza i strateški oslonac američkim snagama tijekom Vijetnamskog rata, u tom su ratu bile angažirane i filipinske oružane snage (na prostoru Južnog Vijetnama od 1966. godine, pa do kraja rata sudjelovalo je i oko 2000 filipinskih vojnika).

Nakon dolaska na vlast Ferdinanda Marcosa 1965. godine počinje dugo razdoblje njegove diktature, čiji produkt je bio krajnje nedemokratski, izrazito korumpirani režim na svim razinama vlasti, zatiranje ljudskih prava i strahovlada koja je gotovo paralizirala sav politički, a u velikoj mjeri i gospodarski život zemlje. U tom razdoblju intenzivna je i militarizacija društva, pa oružane snage dobivaju povlašteni status, a započinje i njihova modernizacija opremanjem novim oružanim sustavima (isključivo američkog podrijetla). Flotni sastav čini više od 80 ratnih brodova čija udarna snaga je sedam razarača i sedam velikih ophodnih brodova (u klasi korveta), te bojna mornaričko-desantnih

Počasni odred filipinske garde na dočeku predsjednika Benigna Aquina III.

VOJSKE SVIJETA

snaga. Posebni dio oružanih snaga činile su postrojbe vojne policije (oko 17 000 ljudi) koje su ponajprije bile namijenjene za održavanje unutar njeg reda i protuterilsku borbu. S vremenom je vojna policija postala glavni oslonac Marcosova režima, te vrlo ozloglašena u pučanstvu. Tijekom diktature izvršena je i selekcija časničkog kadra (osobito višeg), pri čemu je najvažnija bila neupitna lojalnost predsjedniku Marcosu.

Nakon Vijetnamskog rata, američki interes na tom prostoru postupno slabi, a isto tako i potpora Marcosovu režimu. Sve veći revolt stanovništva, uz sve slabiju američku potporu, rezultirali su svojevrsnim ustankom 1986. godine i prevratom u zemlji koji je završio Marcosovim bijegom i izborom demokratske predsjednice Corazon Aquino, koja je novim ustavom spriječila moguće nove zloporabe predsjedničkog položaja. Daljnji razvoj Filipina ostvario je vrlo sposobni predsjednik Fidel Ramos (izabran 1992. godine) koji je projektom Philippines 2000 osjetno poboljšao prilike u zemlji, obzirnom ekonomskom politikom, borbom protiv siromaštva, oštrim mjerama štednje i suzbijanjem nepotizma. U tom razdoblju došlo je i do nove reorganizacije oružanih snaga.

FILIPINSKE ORUŽANE SNAGE DANAS

Danas su filipinske oružane snage respektabilna vojna sila (oko 150 000 časnika i vojnika djelatnog sastava i oko 130 000 pričuvnika), suvremeno opremljena i vrlo

Helikopter UH-1 filipinskog ratnog zrakoplovstva

Aktualni načelnik Glavnog stožera filipinskih oružanih snaga, general Jessie Dellosa

dobro osposobljena i uvježbana, što u velikoj mjeri omogućuju sredstva koja su im na raspolaganju (oko 6,3% ukupnog BDP zemlje). Sustav zapovijedanja je gotovo u potpunosti preuzet po američkom modelu, pa dužnost vrhovnog zapovjednika oružanih snaga obnaša predsjednik države koji se bira svakih šest godina. Izvršno tijelo vlade za poslove obrane i nacionalne sigurnosti je Departman nacionalne obrane (u potpunosti kompatibilan našem Ministarstvu obrane) na čijem čelu je državni sekretar za nacionalnu obranu (trenutačno tu dužnost obnaša Voltaire Tuvera Gazmin), koji je gotovo u potpunosti popunjeno civilnom administracijom i predstavlja dodatni korektiv i kontrolni mehanizam civilne vlasti nad oružanim snagama.

Najviše izvršno tijelo u strukturi čisto vojne hijerarhije je Glavni stožer oružanih snaga (trenutačno je na njegovu čelu general Jessie Dellosa), a cijeli teritorij Filipina podijeljen je na 7 vojno-teritorijalnih zapovjedništava – Zapovjedništvo sjevernog

Luzona (Northern Luzon Command – NOLCOM); Zapovjedništvo južnog Luzona (SOLCOM); Zapovjedništvo uže oblasti glavnog grada (National Capital Regional Command – NCRCOM); Središnje zapovjedništvo (CENTCOM); Zapadno zapovjedništvo (WESCOM); Zapovjedništvo istočnog Mindanaa (Eastern Mindanao Command – EASTMINCOM) i Zapovjedništvo zapadnog Mindanaa (Western Mindanao Command – WESTMINCOM).

Filipinske oružane snage su ponovno u procesima reorganizacije i reformi koje su nastupile nakon hladnog rata, jer se sve više pokazuje potreba stvaranja vojske koja mora odgovoriti novim izazovima, u prvom redu asimetričnim prijetnjama novog doba, a na koje nisu imuni niti Filipini. Naime, još od 60-ih godina prošlog stoljeća na južnim otocima Filipina (konkretnije na Mindanau, Palawanu, arhipelagu Sulu i susjednim otocima) djeluje islamskička organizacija Islamski oslobođilački front Moro (Moro Islamic Liberation Front – MILF) koji se gerilskim ak-

Laki borbeni avion S-211

Sjedište Glavnog stožera filipinskih oružanih snaga u Manili

izobrazbu časnika do razine bojne, Koledž glavnog stožera za izobrazbu viših časnika (odgovara razini naše Zapovjedno-stožerne škole) i Koledž nacionalne obrane Filipina koji čini najvišu razinu vojne izobrazbe (razina naše Ratne škole).

NABAVA OPREME

U nabavi vojne opreme i naoružanja, današnja filipinska vojska više nije čvrsto vezana uz američke izvore kao u vrijeme Hladnog rata, ali s obzirom na to da je u potpunosti prihvatiла NATO standarde, partneri ponajprije traži među zemljama NATO-a, pa danas osim sa SAD-om vojnu i vojno-tehničku suradnju ima uspostavljenu i s Velikom Britanijom, Njemačkom, Češkom, Poljskom (tijekom ove godine filipinsko ratno zrakoplovstvo počelo je preuzimati poljske helikoptere PZL W-3 Sokol koji su kupljeni ugovorom iz 2009. godine), Italijom, Mađarskom i Turском, te Izraelom i Južnom Korejom koje doduše nisu članice NATO saveza, ali u potpunosti su usvojile njihove standarde naoružanja i vojne opreme.

Temeljno streljačko naoružanje kopnene vojske (oko 80 000 pripadnika) čini američka jurišna puška M-16 koju po licenciji proizvodi i filipinska vojna industrija, ali po svemu sudeći, tu pušku državno i vojno vodstvo smatra već zastarjelom, zbog čega su u manjim količinama nabavljene austrijska puška Steyr AUG (koristi je 1. izvidnička pukovnija rendžera) i njemačka H&K G-36 kako bi se odabrala naslijednica puški M-16. Još veća konkurenca, po svemu sudeći, očekuje se u izboru nove puškostrojnica, koja bi trebala postati standardno oružje paljbene potpore i zamijeniti američku M-60. Za sada su u procesu ispitivanja korejska Daewoo K-3 (kupljeno je više od 5800 primjera-

Početkom 70-ih godina filipinska vojska jačine oko 45 000 vojnika i časnika ima ustrojene sve tri grane, pri čemu osnovicu kopnene vojske čine snažne oklopne snage s oko 200 tenkova (uglavnom M-4 Sherman), dok ratno zrakoplovstvo broji 78 borbenih zrakoplova (lovci F-86 Sabre i F-5 Tiger) i oko 200 trenažnih i transportnih zrakoplova

ka te strojnica koji su na operativnoj uporabi u specijalnim i izvidničkim postrojbama), singapska Ultimax 100 i belgijska FN Minimi.

Najveća ulaganja i najopsežnija obnova očekuje se u filipinskom ratnom zrakoplovstvu koje je 2005. godine potpuno povuklo iz operativne uporabe zrakoplove F-5 Tiger i sada razmatra nabavu modernijih zrakoplova u toj klasi (u užoj konkurenciji su američki F-16 i F-18, kanadski CF-18s, francuski Mirage 2000-5 i talijanski AMX, ali konačna odluka još nije donesena). Trenutačno zračnu potporu filipinskim oružanim snagama pružaju specijalizirani protuterenski borbeni zrakoplovi OV-10 Bronco, koji se pokazuju i najučinkovitijim u aktualnim sukobima s gerilskim skupinama MILF-a.

Na kraju, potrebno je naglasiti kako ovako opsežne reforme filipinskih oružanih snaga izazivaju pozornost i naše vojne industrije koja, iako malena, ima što za ponuditi na međunarodnom tržištu naoružanja i vojne opreme. Ne postoji konkretni razlog zbog čega npr. ne bi i hrvatska obrambena industrija bila u konkurenčiji za opremanje filipinske vojske oružjem i opremom. ■

tivnostima i terorizmom pokušava izboriti za odvajanje južnog dijela Filipina i stvaranja islamske države na pretežno katoličkom prostoru (gotovo 84% stanovnika Filipina izjašnjava se rimokatolicima). Oružanim akcijama filipinske vojske i policije MILF je pretrpio velike gubitke, ali nije poražen, a nakon što se povezao s Al-Qaidom, njegova teroristička i gerilска aktivnost je intenzivirana. U tom kontekstu, prioritet filipinskih oružanih snaga sve više postaju izazovi asimetričnog sukoba, koji je posebno problematičan u njihovu tropskom podneblju, zbog iznimnih mogućnosti prikrivanja gerilskih i terorističkih snaga. Osim reorganizacije izobrazbe časničkog sastava na filipinskim vojnim školama, temeljna sredstva usmjeravaju se na nabavu novih sustava naoružanja i vojne opreme, prilagođenih novim zahtjevima koji se postavljaju pred filipinske oružane snage. Inače, one danas imaju ustrojene vojne škole za sve tri razine časničke izobrazbe – Vojnu akademiju za temeljnu

Zbog karakteristika zemljišta na kojem bi izvodila borbena djelovanja, kopnena vojska se nakon Hladnog rata odrekla srednjih tenkova (MBT), pa su danas glavni nositelj udarne moći borbena vozila pješaštva. Kako bi obnovila park borbenih vozila pješaštva, filipinska kopnena vojska je od 1993. do 1997. nabavila oko 150 vozila GKN Simba iz Velike Britanije, koji bi postupno trebali zamijeniti dosadašnje oklopne transportere M-113A1 američkog podrijetla (još uvijek je u operativnoj uporabi oko 120 tih vozila).

ZAŠTITNI SUSTAVI

Helikopter je zbog svojih temeljnih konstrukcijskih značajki idealan za potporu na modernom bojištu. Fleksibilnost i mogućnost okomitog slijetanja na mali komad donekle ravnog tla čine ga idealnim za prijevoz ljudi i opreme. No, s druge strane, upravo mogućnost vertikalnog polijetanja i slijetanja konstrukcijski helikopter sprečavaju u postizanju velike horizontalne brzine leta. A to ga čini laganim ciljem za protivničku protuzrakoplovnu obranu.

Zato je na današnjem modernom bojištu učinkovit sustav samozaštite postao nužnost za helikoptere. Ogovor konstruktora bio je opremanje helikoptera integriranim sustavima samozaštite, koji su fiksno postavljeni na neki dio helikoptera. No, takvi su sustavi skupi jer se postavljaju na sve helikoptere te tako dodatno crpe limitirana novčana sredstva.

Zato je švicarska tvrtka RUAG razvila učinkovit i finansijski isplativiji način zaštite helikoptera od djelovanja PZO-a, osobito raketnog. Sustav je nazvan Integrated Self-protection System (ISSYS) i u svojim ga promotivnim materijalima opisuje kao fleksibilan, svestran zaštitni sustav koji se jednostavno može rabiti na raznim helikopterima i instalirati za manje od 30 minuta.

JEDNOSTAVNA UGRADNJA

ISSYS je, prema tvrdnjama proizvođača, prvi zaštitni sustav koji omogućava fleksibilno opremanje helikoptera, odnosno, sustav nosi onaj helikopter koji to taj trenutak treba. Kad je potrebno, sustav se jednostavno može instalirati na neki drugi helikopter.

Taj pristup zamišljen je tako da osigura najveću razinu zaštite helikopteru kojem je ona potrebna, a da istodobno održi troškove nabave i operativne uporabe na što nižoj razini. Naime, dosad su integrirana rješenja podrazumijevala instaliranje namjenskog sustava koji se jednom instalira i ostaje na helikopteru. To je u stvari dobar pristup, koji u ide-

alnim uvjetima treba biti postavljen na svaki pojedini helikopter u floti korisnika. Ali, tu nastupaju problemi jer je instaliranje na sve helikoptere u floti skupo, a još je skuplje kad se zna da ne trebaju svi helikopteri u svakom trenutku imati samozaštitni sustav instaliran i spreman za uporabu, odnosno zaštitu helikoptera. Korisnici mogu početi kalkulirati i opremati samo dio flote samozaštitnim sustavima.

Mogla bi se dogoditi situacija da helikopter bez instaliranog samozaštitnog sustava završi u području gdje mu taj sustav treba. A to je onda najskupljia situacija u kojoj opasnost gubitka letjelice i posade naglo raste.

RUAG-ov je pristup temeljen na iskustvima uporabe oružja i raznih elektroničkih sustava na letjelicama putem standardiziranih podvjesnika. Odlučili su razviti napredan samozaštitni sustav koji će se moći jednostavno postaviti i skinuti s helikoptera, te tako planirati uporaba i osigurati zaštitu helikopterima kojima je u danom trenutku potrebna i istodobno omogućiti da helikopteri koji lete u neopasnim područjima lete bez samozaštitnog sustava.

Tako se umjesto nabave integriranog sustava za sve helikoptere ili za dio helikoptera, što se poslije nadomješta pomnim planiranjem aktivnosti, helikopteri opremaju samo stalnim sučeljem koje omogućava prihvatanje sustava ISSYS. Korisnik tako ne mora kupiti sustave samozaštite za sve helikoptere već procijeni koliko će mu trebati. Tijekom operativne uporabe planira se djelovanje letjelica te se primjereno potrebama na predviđen broj helikoptera instaliraju sustavi ISSYS. Nakon što obave zadaću sustavi se mogu skinuti i premjestiti na druge helikoptere. Taj pristup omogućava da se na helikopteru provede samo osnovna preinaka koja omogućava brzi prihvatanje i skidanje uređaja ali se uređaj postavlja prema

Osnovna inačica podvjesnika ISSYS dolazi s četiri ili pet senzora za otkrivanje dolazećeg projektila te za normalno djelovanje traži još samo instaliran nadzorni uredaj u kabini helikoptera. On se može instalirati kao stalni dio opreme helikoptera ili kao privremeni, skidivi, dio opreme koji se postavlja zajedno s podvjesnikom. Aktiviranje protumjera, odnosno izbacivanje mamaca potpuno je automatizirano

Uredaj za testiranje i programiranje sustava ISSYS

Nakon otkrivanja opasnosti sustav automatski pokreće protumjere, a "srce" tog elementa jest dispenzer BOP-L39. Osnovni je način djelovanja automatsko izbacivanje mamaca nakon otkrivenje prijetnje. Poluautomatsko i ručno ispaljivanje svih mamaca također su opcije koje ISSYS dopušta. Sekvenca ispaljivanja se određuje u skladu s otkrivenom prijetnjom, a podaci i prilagodba sekvenca ispaljivanja se određuju u terenskim uvjetima.

Unaprijedena inačica ISSYS-a nudi funkcionalnost i sposobnost kao i kod klasičnih fiksno instaliranih sustava za otkrivanje laserskog i radarskog zračenja, a jedina je razlika što ISSYS zahtijeva samo djelomičnu integraciju, odnosno, može se prema potrebi ukloniti s helikoptera

Toma VLAŠIĆ, Foto: RUAG

Samozaštitni sustav ISSYS

ŠVICARSKA TVRTKA RUAG RAZVILA JE EKONOMIČAN I UČINKOVIT SUSTAV ZAŠTITE HELIKOPTERA OD DJELOVANJA PROTUZRAČNIH SUSTAVA. INOVATIVNI PRISTUP OSIGURAVA KORISNIKU ZAŠITU CIJELE FLOTE HELIKOPTERA UZ NABAVU MANJEG BROJA SUSTAVA

RUAG-ova zaštita za helikoptere

ZAŠTITNI SUSTAVI

trenutačnim potrebama. U konačnici, ne mora se nabaviti broj kompletata samozaštitnog sustava ISSYS koji je jednak broju helikoptera u floti korisnika, već se može naručiti manji broj sustava te dobrim planiranjem postići potrebna razina zaštite.

PODVJESNIK ISSYS

Osnovna inačica podvjesnika ISSYS dolazi s četiri ili pet senzora za otkrivanje dolazećeg projektila pa za normalno djelovanje traži još samo instaliran nadzorni uređaj u kabini helikoptera. On se može instalirati kao stalni dio opreme helikoptera ili kao privremeni, skidivi, dio opreme koji se postavlja zajedno s podvjesnikom. Aktiviranje protumjera, odnosno izbacivanje mamaca potpuno je automatizirano. Upravo je jednostavnost uporabe bila jedna od vodilja konstruktorima, tako da je ISSYS osim za klasične vojne korisnike primjenjiv i za helikoptere drugih korisnika, civilnih ili paravojnih. Uvođenje sustava, održavanje, obuka posade za uporabu svedeni su na minimum pa je "punokrvni" vojni samozaštitni sustav pogodan i za npr. helikoptere humanitarnih udružuga koji lete iznad opasnih područja. Jednostavnost uporabe omogućava da se štiti bilo koji helikopter jer civilni pilot ne mora imati nikakva dodatna specijalistička vojna znanja da bi sustav učinkovito obavljao svoju zadaću, odnosno štitio helikopter od projektila. Ugradnja osnovnih elemenata i potrebnih sučelja za ISSYS povećava masu helikoptera za oko 11 kg. Tijekom rada sustav troši od 350 W (osnovna inačica) pa do 500 W (za sva tri tipa senzora) te još dodatnih 380 W tijekom ispaljivanja mamaca na obje strane helikoptera. Dimenzije podvjesnika su 1280 mm dužine, 380 mm širine i 490 mm visine. Uz osnovnu, kupci mogu izabrati i unaprijeđenu inačicu ISSYS-a koja uz postojeći set senzora ima i senzore koji upozoravaju na radarsko i lasersko zračenje. Pilota putem zaslona upozorava i na te prijetnje i daje mu puni nadzor i dubinske informacije o otkrivenim prijetnjama.

Unaprijeđena inačica nudi funkcionalnost i sposobnost kao i kod klasičnih fiksno instaliranih sustava za otkrivanje laserskog i radarskog

Samozaštitni sustav RUAG ISSYS u unaprijedenoj inačici osigurava i detektiranje ozračenosti radarom. Sustav omogućava otkrivanje raznih vrsta radarskih zračenja, frekvencije od 0,7 do 40 GHz kod impulsnog te od 0,7 do 18 GHz kod kontinuiranog radarskog zračenja. Sustav osim otkrivanja radarskog zračenja obavlja definiranje i katalogiziranje prijetnje

ISSYS postavljen na bočni dio helikoptera

zračenja, a jedina je razlika što ISSYS zahtijeva samo djelomičnu integraciju, odnosno, može se prema potrebi ukloniti s helikoptera.

ISSYS je fizički izведен kao autonomni podvjesnik koji se može integrirati na postojeće podvjesne točke za opremu i oružje ili se može izraditi poseban spojnik za instalaciju ako ne postoje standardni podvjesnici ili korisnik želi sačuvati postojeće podvjesnike za druge namjene. Zamišljen je tako da se postavlja u paru, na bočni dio letjelice, s lijeve i desne strane.

Komplet se dok nije u uporabi drži u dva transportna kontejnera koji su predviđeni za smještaj i u otežanim uvjetima, a mogu se prevoziti i zrakom. Komplet sadrži i terenko prijenosno računalo za vođenje evidencije i upravljanje kompletom. Instalacija se na helikopter obavlja u bazi gdje je helikopter smješten. Zahtijeva dvije osobe, a za integraciju je dovoljan standardni komplet alata i materijala. Da bi se zaštitio podvjesnik tijekom skladištenja i postavljanja na senzorski se dio može postaviti poseban zaštitni pokrov.

Završna montaža podvjesnika ISSYS u pogonu RUAG-a

Tako se omogućava jednostavnije rukovanje podvjesnikom tijekom manipulacije u skladištu i postavljanja, odnosno skidanja s helikoptera. Nakon postavljanja na helikopter pokrov se skida bez alata.

Način djelovanja ISSYS-a sličan je kao i kod fiksno integriranih samozaštitnih sustava, tako da je potreba za posebnom obukom pilota i posade svedena na minimum. Prije polijetanja potrebno je uključiti sustav te pokrenuti samotestiranje uređaja, napuniti spremnike mamacima. Mjere sigurnosti ekvivalentne su onima

kod fiksno instaliranih samozaštitnih sustava. Posada helikoptera tijekom zadaća ne vidi nikakvu bitnu razliku u djelovanju u odnosu na postojeće fiksne sustave. Masa sustava, ovisno o odabranoj konfiguraciji, kreće se od 96 do 130 kg, bez mamaca.

SENZORI

Senzorski dio ISSYS-a sastoји se od jedinice za otkrivanje dolazećeg projektila kao temeljnog dijela. Tu se zadaću rabi senzor MAW-300 koji nudi poseban optički dizajn s filterima, namjenske cijevi za po-

ISSYS je, prema tvrdnjama proizvođača, prvi zaštitni sustav koji omogućava fleksibilno opremanje helikoptera, odnosno, sustav nosi onaj helikopter koji to taj trenutak treba. Kad je potrebno, sustav se jednostavno može instalirati na neki drugi helikopter. Taj je pristup zamišljen tako da osigura najveću razinu zaštite helikopteru kojem je ona potrebna, a da istodobno održi troškove nabave i operativne uporabe na što nižoj razini.

jačavanje slike, procesor za obradu podataka te osigurava visoku osjetljivost i dugi domet detekcije. Senzor radi u ultraljubičastom spektru, pokriva 360 stupnjeva po smjeru s četiri senzora, ako se doda peti onda pokriva i donju polusferu. Svaki senzor ima vidno polje od 110 stupnjeva konično, a domet detekcije je pet kilometara.

Procesor može otkriti, obraditi i katalogizirati višestruke potencijalne prijetnje, a podaci se zdužuju s podacima inercijskog navigacijskog senzora da se kompenzira kretanje letjelice, pravac i visina. Tako dobiveni podaci se obrađuju pomoću posebno razvijenog algoritma za prepoznavanje uzoraka da se osigura točan rad s vrlo niskim udjelom lažnih uzbuna. Za otkrivanje laserskog zračenja rabi se senzor LWS-310 koji ima visoku osjetljivost, dobro praćenje prijetnji te visoki postotak vjerojatnosti otkrivanja jedno i više impulsnih laserskih emisija. Sustav obrade signala je napredan i omogućava ne samo klasificiranje laserskog zračenja već i identifikaciju uspoređivanjem otkrivenog zračenja s bazom podataka prijetnji.

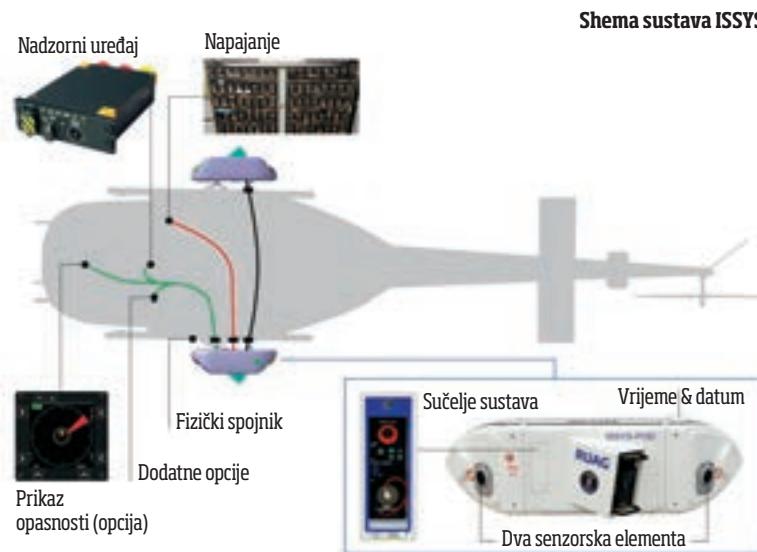
Pokriva frekvencijski raspon od 0,85 do 1,7 μm te lasere raznih vrsta. ISSYS može pratiti i prikazati najmanje osam prijetnji. Samozaštitni sustav RUAG ISSYS u unaprijeđenoj inačici osigurava i detektiranje ozračenosti radarom. Sustav omogućava otkrivanje raznih vrsta radarskih zračenja, frekvencije od 0,7 do 40 GHz kod impulsnog te od 0,7 do 18 GHz kod kontinuiranog radarskog zračenja. Sustav osim otkrivanja radarskog zračenja obavlja definiranje i katalogiziranje prijetnje.

PROTUMJERE

Nakon otkrivanja opasnosti sustav automatski pokreće protumjere, a "srce" tog elementa jest dispenzer BOP-L39. Osnovni je način djelovanja automatsko izbacivanje mamac naokolo otkrivene prijetnje. Poluautomatsko i ručno ispaljivanje mamac te plotunsko ispaljivanje svih mamac također su opcije koje ISSYS dopušta. Sekvenčno ispaljivanje se određuje u skladu s otkrivenom prijetnjom, a podaci i prilagodba sekvence nekoj specifičnoj prijetnji moguća je u terenskim uvjetima.

ISSYS dolazi sa sustavom za testiranje koji omogućava provjeru sustava prije polijetanja te posebnim ručnim testnim uređajem koji omogućava programiranje baze podataka novim generičkim ili posebno prilagođenim podacima.

ISSYS je dosad integriran na helikoptere Puma/Super Puma/Cougar, Westland Lynx, Agusta A109, Boeing Ch-47, NH90, Hindustan Aeronautic ALH. ■

Danski kralj Kristian IV., čiju krunu vidimo na fotografiji, želio je obnoviti bivšu Kalmarsku uniju. Naravno, imao je namjeru da u njoj Danska ima vodeću ulogu

PODLISTAK

RATNIČKA PROŠLOST
SKANDINAVSKIH ZEMALJA

VELIKIH RATOVA

Od polovice XVI. pa do početka XVII. stoljeća skandinavski se prostor nalazio u permanentnom ratnom stanju, kojemu su pridonijele gotovo sve skandinavske i susjedne države

Dugo razdoblje ratova na prostoru sjeverne Europe započelo je Livonskim ratom (1558. – 1583). Njega je pokrenula Rusija pod vladavinom Ivana IV. Groznog protiv Livonskog viteškog reda, ogranka Teutonskih vitezova, radi izlaza na Baltičko more. U prvo vrijeme tadašnje skandinavske kraljevine nisu se mijesale u sukob, pa se Livonski viteški red stavio pod protektorat Poljske i Litve. Ruske su snage napredovale: odmah na početku zauzele su livonske gradove u današnjoj Estoniji Narvu i Dorpat, a iduće godine tvrđave Marienburg i Fellin. Tada je švedski kralj Erik XIV., nasljednik Gustava Vasa, uočio priliku za proširenjem vlastitog teritorija, pa švedska vojska 1561.

zauzima
Tallinn
i

Sjeverni sedmogodišnji rat (1563. – 1570.) između Danske u savezništvu sa slobodnim gradom Lübeckom i Švedske, poznat i kao "rat tri krunе". Pokrenula ga je Danska kako bi zaustavila švedsku ekspanziju na Baltiku i osigurala svoje pomorske trgovačke komunikacije

cijelu sjevernu Estoniju. U nastavku rata Rusiji se suprotstavljaju Švedska, Poljska i Litva. Kako bi osujetio švedske planove, Ivan Grozni sklapa sporazum s danskim kraljevićem Magnusom, bratom danskog kralja Frederica II., i proglašava ga livonskim kraljem.

DANSKA POKREĆE RAT

U međuvremenu izbjiga tzv. Sjeverni sedmogodišnji rat (1563. – 1570.) između Danske u savezništvu sa slobodnim gradom Lübeckom i Švedske, poznat i kao "rat tri krune". Pokrenula ga je Danska kako bi zaustavila švedsku ekspanziju na Baltiku i osigurala svoje pomorske trgovačke komunikacije. Početnim udarom Danci su 1563. godine zauzeli švedske pomorske utvrde Helsingborg i Dithmarschen, te zatvorili Švedskoj izlaz iz Baltika u Sjeverno more. Nakon toga dolazi do nekoliko pomorskih bitaka u kojima su redom poraženi Danci, pa Švedani preuzimaju stratešku inicijativu i prenose kopnene operacije na norveški prostor, prodirući duboko prema sjeverozapadu. Do kraja 1563. osvojili su dansko područje Älvborg, a iduće godine norveška

pogranična područja Jämtland, Härjedalen i Trondheim. U dvjema novim pomorskim bitkama, u lipnju 1564. kod Alt Bukowa i u kolovozu između Rigena i Bornholma, Švedska je osigurala neprijepornu prevlast na prilazima Baltiku, te je sljedeće godine zauzela grad Varberg na obali tjesnaca Kattegat. Švedsko napredovanje zaustavile su danske snage u bitki kod Axtorna 20. listopada 1565. iako su pretrpjele mnogo više gubitaka od Švedana. Poslije Axtorna nastupilo je zatišje u ratnim operacijama, jer su obje strane bile potpuno iscrpljene. Novu ofenzivu započeli su Danci u jesen 1567. godine, predvođeni pobjednikom kod Axtorna Danielom Rantzauom, te ponovno pobijedili Švedane u bitki kod Holavedena i zatim duboko prodrli na švedski prostor. Tijekom 1567. – 1569. vođene su ratne operacije s promjenjivom srećom i uspjesima obiju sukobljenih strana, ali bez značajnijih promjena. Kako je postajalo sve očiglednije da će sudjelovati i u Livonskom ratu, Švedska je zatražila primirje, pa je konačno potpisani mirovni sporazum u Szczecinu 13. prosinca 1570. Njime je Danska povratila Go-

Bitka kod Axtorna smatra se najvećom bitkom Sjevernog sedmogodišnjeg rata (ukupni gubici na obje strane su više od 4000 mrtvih) u kojoj su znatno slabije danske snage (1600 konjanika i 6000 pješaka s paljbenom potporom 21 topa) porazile respektabilnu švedsku vojsku (3000 konjanika, 8000 pješaka i 42 topa) ponajprije zahvaljujući boljem zapovijedanju i vojničkom umijeću danskog zapovjednika Daniela Rantza (na slici lijevo). U prvo vrijeme bitka se odvojeno vodila sudarom pješaštva s pješaštvom, te konjaništva s konjaništvom, međutim pravodobnim i dobro procijenjenim angažiranjem topništva, danski zapovjednik nanio je velike gubitke švedskom konjaništvu i omogućio taktičku prevlast vlastitog konjaništva. Nakon povlačenja ostataka švedskog konjaništva u neredu, danski su konjanici razbili švedsko topništvo, te zatim napali na švedsko pješaštvo s boka, čime je bitka bila riješena. Ipak, do eksploracije uspjeh nije iskorišten zbog velikih gubitaka i potpune iscrpljenosti danske strane.

REORGANIZACIJA GUSTAVA II.

Razdoblje mira nakon 1613. iskoristio je Gustav Adolf II. kako bi temeljito reorganizirao švedsku vojsku na potpuno novim načelima. Uz najamničku vojsku koja i dalje ostaje temeljni oblik vojne organizacije, uvodi se i vojna obveza. Na taj način Gustav je uspio unovacićti 40 000 Švedana u dobi između 18 i 30 godina. On je izvršio i potpunu reorganizaciju borbenih postrojbi, tako da je u švedskoj vojsci osnovna borbena postrojba postala brigada, koja se postrojavalila u dva reda pred borbu. Više brigada postrojavane su po liniji i po dubini, kako bi se međusobno mogle pomagati, konjaništvo je postavljano na krila, a topništvo ispred prednjeg kraja. U borbenom postroju švedskog pješaštva još uvijek je naglašena tjesna suradnja pikenira i musketira, međutim učinkovitost vatrenog naoružanja učinila je kompaktne potreke "švicarskog ježa" neuporabljivim zbog

velikih gubitaka koje bi pretrpjeli u gustom postroju. Glavnu ulogu preuzeuli su musketiri primjenjujući osobiti taktički postupak nazvan karakoliranje. Dolaskom u neposrednu blizinu protivnika, čelne su vrste otvarale paljbu iz musketa, a nakon ispaljenja okretale su se udesno i uljevo od centra, trkom udaljavale i odlazile na začelje postroja, omogućavajući slijedećim vrstama gađanje iz musketa, te stvarajući sebi dovoljno vremena za punjenje svog oružja. Muskete su postale kраće, te samim time i lakše, a način punjenja je pojednostavljen. Koplja piakenira skraćena su s 5 na 3,5 metra i oprema vojnika je u cijelosti postala lakša smanjivanjem oklopa. Pošto se broj postrojbi povećao, došlo je i do povećanja broja časnika u vojsci. Uvedene su jedinstvene vojne odore i znakovlje, što je znatno pridonijelo unifikaciji vojske te podizanju borbenog moralu.

tland, a Švedska je otkupila Älvborg, Lübeck je osigurao slobodnu trgovinu s Narvom, međutim nije jasno definirana bilo čija dominacija nad Baltikom.

NAPAD IZ TRANSILVANIJE

Nakon završetka rata s Danskom, Švedska se uključuje u Livonski rat protiv Rusije, međutim do 1577. ruske snage zauzele su gotovo cijelu Estoniju i južnu Livoniju. Kako bi onemogućio Rusiju izbjeganje na obale Baltika, transilvanski knez Batori uključio se u rat 1579. poходom prema Pskovu, što je zaustavilo rusko napredovanje. Situaciju je iskoristila Švedska, osvojivši Narvu. Livonski rat završio je nakon neuspješne, dugotrajne (više od godine dana) Batorijeve opsade snažno utvrđenog Pskova. Kako bi sprječio pregrupiranje ruskih snaga i mogući poraz u odlučujućoj bitki pod neosvojenim Pskovom, Batori je 1582. zaključio mir u Jam-Zapoljskom, a iduće godine Rusija je zaključila mir i sa Švedskom. Po odredbama tog mi-

rovnog sporazuma Švedskoj je definitivno pripala cijela sjeverna Estonija s Tallinnom i Narvom, čime su bili samo potaknuti njezini appetiti za daljnjom ekspanzijom na europskom sjeveru.

POLJSKO-ŠVEDSKA UNIJA

Nakon Livonskog rata i švedskog širenja na istočne obale Baltika dolazi do naglog zahlađenja švedsko-poljskih odnosa. Međutim, zbog zajedničke prijetnje od Rusije, obje zemlje 1587. ulaze u poljsko-švedsku uniju. Nova unija donijela je i nove probleme-sin švedskog kralja Karla IX. Zigmund III. Waza postaje poljski kralj, a trebao je naslijediti i švedsku krunu. No, prema Poljskoj odnosi se gotovo jednakako kao Danska prema Norveškoj – počinje je smatrati pripojenim dijelom Švedske. Takav pristup izazvao je snažan otpor poljskog plemstva, ali i katoličkog svećenstva, s obzirom na to da je za razliku od Švedske, Poljska bila pretežito katolička zemlja. Već iduće godine

Švedski kralj Erik XIV.
1561. godine poduzeo
je uspješno osvajanje
Tallina

Marinko OGOREC

Unija se raspala u dugotrajanom Prvom švedsko-poljskom ratu (1598. – 1613.). Ratne operacije, kako pomorske tako i kopnene, vođene su uglavnom na prilično ograničenom prostoru istočnog Baltika. Pri tome se poljska ratna mornarica uspješno suprostavljala daleko nadmoćnijoj švedskoj, porazivši je u bitki kod poluotoka Hella 1606. i u Riškom zaljevu 1609. Ipak, niti jedna od sukobljenih strana nije postigla izrazitije prednosti, a nije došlo niti do velikih, odlučujućih bitaka koje bi mogле rješiti rat. U takvim okolnostima, danski kralj Christian IV., nastojeći iskoristiti lošu situaciju u kojoj se Švedska našla, te nošen idejom o restauraciji Kalmar-ske unije, pokrenuo je novi rat protiv Švedske koji je u povijesti poznat kao Kalmarski rat (1611. – 1613.). Švedski kralj zatražio je primirje s Poljskom, međutim poljski kralj to odbija, smatrajući kako će lakše ostvariti vojnu pobjedu.

ŠVEDANI NA DVA FRONTA

Kalmarski je rat započeo u svibnju 1611. iznenadnim napadom Danaca i opsadom jako utvrđenog pograničnog grada Kalmara, koji je potkraj tog mjeseca i osvojen. Nakon zauzimanja danske su snage produžile nadiranje u područje Älvborg, te ga uskoro i osvojile. U listopadu iste godine umire švedski kralj Karlo IX., a nasleđuje ga Gustav Adolf II. Iznimno sposoban vojskovođa, Gustav Adolf odmah započinje reorganizaciju vojske i pobjeđuje Dance u bitki kod Skällinge 21. veljače 1612. unatoč njihovoj brojčanoj nadmoći. Danci su do kraja svibnja ipak ovladali Älvborgom i produžili prema Jönköpingu, međutim odustali su od opsade procijenivši da ga neće moći osvojiti zbog njegovih snažnih fortifikacija. Sve veće nezadovoljstvo i deserterstvo danskih snaga (koje su uglavnom činili plaćenici), uz male pomake na bojištu, pridonijelo je završetku ratnih operacija i potpisivanju mira u Knäredu 20. siječnja 1613. kojim su se obje strane povukle na početne pozicije, a Švedskoj su vraćene njezine teritorije.

U međuvremenu, poljski kralj Zigmund III. koristeći se teškim unutarnjim stanjem u Rusiji stvoreniim Seljačkim ratom (1606. – 1609.) započeo je 1609. pohod na Rusiju i 1610. ušao u Moskvu. Kako bi izbjegao ratovanje na dvije strane, prihvaća mirovni sporazum sa Švedskom, čime je završio Prvi švedsko-poljski rat. ■

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

Pripadnici raznih "službi" i "organja" JNA prikupljali su podatke na terenu i slali "Obavještajna izvješća" na temelju kojih su sastavljane "Informacije" za "vojnike i starešine". One su zanimljive, kako zbog podataka koji su navedeni tako i zbog načina razmišljanja njihovih autora. Dakako, takve izvore treba uzeti s rezervom i provjeriti njihovu točnost. U ovom broju navest će se dva izvješća od 2. travnja 1991.

1) U "Dnevnom izvješću Odelenju bezbednosti Komande RV i PVO", koje je potpisao potpukovnik T. Petković, govori se o provokacijama prema JNA u Zadru, o zarobljavanju šestorice redarstvenika i trojice

U toku dana OB 84. VB izvestio je da su stupili u kontakt sa OB KoV u Kninu od kojih su dobili proveren podatak da su odnosi meštana selo KIJEVO i CIVLJANE pred oružanim sukobom, koji može izbiti svakog časa, kao i podatak da je dana 01. 04. 1991. godine oko 04.00 časova podmetnut požar u vikendici potpukovnika M. M. iz CVVŠ u Beogradu. Vikendica se nalazi u naselju Rožane kod Zadra. U donjim prostorijama vikendice sve je izgorelo. Požar su ugasili vatrogasci.

- OB 151. VB i 5. pVOJIN u toku noći 01./02. 04. boravili su na terenu Vrginmosta i Pokupskog nakon čega su dostavili detaljan izveštaj o stanju i raspoloženju stanovništva na tom terenu (to

.V. Lisinski". Tudjman je naglasio da Hrvatska želi Savez ili Zajednicu jugoslovenskih republika, da želi svoje oružane snage kako Hrvatskoj niko ne bi mogao pretiti i ugrožavati suverenitet. Naglasio je da se Armija nije opredelila onako kako su neki očekivali jer su to i htjeli „da uperi svoje oružje i topove na hrvatske ljudе“... „postigli su to da Armija udje u Plitvice, ali nisu postigli to da Armija razoruža naše policijske snage, jer smo mi kazali našoj (?) Armiji ako bi pokušali napad na naše policijske snage mi bi onda to smatrali okupacijskom agresijom i pružili bi i njoj otpor“ / uz buran aplauz prisutnih/. Tudjman je govorio i o teškoj ali nasledjenoj gospodarskoj krizi, ali su

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA STANJA U HRVATSKU

IZVJEŠĆA "ORGANA BEZBEDNOSTI" JNA OD 2. TRAVNJA 1991.

Srba, o sukobu na Plitvicama, miniranju kuća i provociranju hrvatskog pučanstva u Kninu, te o sukobu u Borovu Selu:

U 14.00 časova svim organima bezbednosti preneto je naredjenje načelnika OB KRV i PVO puk Rakočevića da svi organi bezbednosti jedinica ostaju u jedinicama do 20.00 časova i intenzivno rade po aktuelnim zadacima.

Do sada smo primili sledeće izveštaje od strane organa bezbednosti iz jedinica:

OB 84. VB izvestio je o provokaciji i nasrtaju grupe od trojice civila iz Zadra. Oni su vozilom stali pored ulazne kapije A br. 2. Upozorenji od vojnika oni su prešli na drugu stranu puta, a kada su i tamo upozorenji vozač je rekao da će se onda parkirati na sred ceste „jer to nije vojni objekat“. Kada je vojnik krenuo prema stražari da uzme oružje u povratku je video da su svi vojnici koji su igrali fudbal ležali na zemlji, na šta ih je primorao suvozač preteći im pištoljem i psujući im srpsku majku. Kad su ugledali vojnika sa oružjem pobegli su u pravcu Zadra.

U više navrata preko SUP Zadar pokušalo se doći do podataka za vlasnika navedenog vozila ali su to odbili učiniti pod raznim izgovorima, te termin u kvaru, te da nije u mogućnosti pružiti uslugu, i sl. U toku 02. 04. 1991. godine izvršena je identifikacija vlasnika vozila gore navedene registracije i radi se o B. I., stanuje u Zadru. Ostalih podataka u vezi ovog slučaja nemamo.

je izvješće prikazano u prošlom broju Hrvatskoj vojnika, op. a.)

Prema iznetim podacima može se zaključiti da je stanje veoma ozbiljno i naša je ocena da će se opšte stanje i dalje pogoršavati sa neizvesnim konačnim rešenjem, odnosno ishodom.

- OB aerodroma Bihać izvestili su da je komandu nad jedinicama JNA preuzeo general RAŠETA (Andrija, op. a), a da su predsednici opština Bihaća i Cazina danas dogovarali da ulože protest zbog prolaska oklopnih jedinica kroz Bihać u toku 01. 04. 1991. godine.

Svi pripadnici jedinica aerodroma Bihać upoznati su sa naredbom Predsedništva SFRJ. Očekivali su realizaciju i poštovanje iste. Obzirom da nije do kraja ispoštovana ogorčeni su što jedinice JNA, kada su već izašle na teren, ne preduzimaju radikalnije mere, da razoružaju sukobljene strane jer trenutno ne vide drugačije rešenje za prevazilaženje nastalog sukoba. Većina starešina se za sada ne izjašnjava, međutim, svi se slažu u tome da trenutna politika HDZ, SDS i rukovodstva Republike Srbije ne može ništa dobro rešiti i doneti.

Širi izvještaj u vezi ovoga vam je dostavljen od OB aerodroma Bihać.

- Na vestima Hrvatskog radija, studio Zagreb, u 15.00 časova naglasak je dat na govoru F. Tudjmana na Svjetskom zboru Hrvatske mlađeži koji je danas do podne održan u dvorani

sadašnjim promenama u Hrvatskoj stvoreni uvjeti za brzo gospodarsko ozdravljenje.

- Sa novinarima su se sastali Bojkovac (Josip, op. a), Degoricija (Slavko op.a) i Brezak (Milan, op. a) i upoznali ih da su snage MUP-a skršile otpor terorista i da je stanje sada tamo (na Plitvicama, op. a) mirno. Intervenisalo je 300 policajaca, a intervenisali su tek onda kada se to stanje nije moglo rešiti drugim sredstvima. Snage koje su intervenisale povukle su se, a u Plitvice je stiglo oko 90 policajaca iz Gospića koji će formirati policijsku stanicu u zgradji Poslovodnog odbora nacionalnog parka Plitvice. Komandir stanice još nije imao susrete sa predstavnicima Armije i drugim stranama na tom terenu. Inače, stanje na tom terenu je mirno, vojne jedinice drže svoje položaje, a tragično je to što su hoteli zatvoreni, a radnici bez posla.

- Protekle noći u Kninu su minirana dva poslovna objekta, jedan kafić i jedna pekara. Inače, na prvi pogled život teče normalno. Svi javni objekti i trgovine rade, jedino škola ne radi. Mile Martić, kao predstavnik SUP Krajine predložio je PU Split i Šibenik da razmene uhićenike. Milicioneri Krajine uhićili su 6-oricu redarstvenika, dok su u selu Kijevu kod Knina uhićena trojica Srba. Međutim, policijske stanice u Splitu i Šibeniku odgovorile su da nema razloga za razmenu jer se ne radi o ratnom stanju.

Na cesti Vrlika-Knin protekle noći kod Civiljana bilo je pucnjave ali na sreću niko nije ozlijedjen. Puc-

IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA

RATNA MASKIRNA JAKNA PRIPADNIKA 5. GARDIJSKE BRIGADE

Jakna je u četverobojnom maskirnom tisku s kevlar strukturom. Ovaj tip ratne odore uveden je 1979. godine i namijenjen je suvremenom načinu ratovanja. Otporan je na vlagu, a kevlar struktura osigurava balističku zaštitu. Ovakve maskirne odore, uglavnom američke, njemačke i domaće proizvodnje, često su nosili hrvatski vojnici u Domovinskom ratu.

Na prednjem dijelu jakne četiri su džepa s poklopacima koji se kopčaju pomoću stiskača. Na

Foto: Davor KIRIN

njave je bilo i kod Kijeva, a Izvršno vijeće općine Knin pozvalo je građane da budu strpljivi i da ne nasjedaju provokacijama. U Kninu je zapaljena jedna kuća, a u okolini jedna vikendica, a hrvatsko se pučanstvo provocira i maltretira, a ljudi žive u strahu od ubacivanja eksplozivnih naprava u kuće. Odbornici SO Vrginmost na sinoćnoj vanrednoj sednici odlučili su se izdvojiti iz Hrvatske i pripojiti se tzv. Krajini. Kakojavlja HINA svih prilazi Vukovaru su blokirani, a načelnik Policijske Uprade u Vinkovcima izjavio je da su se u okolicu ubacili četnici Vojislava Šešelja i da ima 5 lica lakše i jedno lice teže povredjeno. U nekim selima čula se je pucnjava iz automatskog oružja. U selu Borovo

Napravljene su dve policijske patrole gdje je 5 policajaca lakše a 1 teže povredjen. Drugih podataka, za sada, nemamo.

2) Istoga dana poslano je i "Obavještajno izvješće suradnika Odeljenja bezbednosti Operativnom timu Organa bezbednosti RV i PVO u Bihaću", u kojem se govori o pregovorima u Kninu i navodi da vodstvo pobunjenih Srba ne odustaje od priključenja SR Srbiji, da im potporu daje vodstvo SDS-a Bosne i Hercegovine, koje je također spremno na radikalne mјere odcjepljenja od BiH, a spominje se i mogućnost "organiziranja srpskog ustanka u Dvoru na Uni". U Kninu je napeta situacija. Zarobljen je deo milicionera MUP RH (patrola od 3 milicionera) sa graničnog područja prema Drnišu. Namera je da ih razmjenjuju za uhapšene u akciji na Plitvicama. Od strane mještana Kijeva kod Knina (hrvatske nacionalnosti) zarobljen je za sada nepoznat broj civila srpske nacionalnosti. Iсти su pod stražom mještana u podrumima kuća i traži se razmjena njih za milicionere iz Drniša. Imače, Kijev je zaprećeno barikadama pokidani su putevi i spremaju se za odbranu. Realno je u toku noći da SUP Krajine iz Knina izvrši napad na Kijev u cilju oslobođanja talaca. Jerko Vukas, pomoćnik Ministra RH za SDB, vodi razgovore sa Milanom Babićem u SUP-u Knin u prisustvu Milana Martića, načelnika SUP tzv. Krajine. Ne treba očekivati nikava popuštanja od strane

Juče su u Slunju (01. 04. o.g.) pri povratku iz T. Korenice uhapšeni Lazo Dobričević, rukovodilac SDS-a u Sisku i još jedan sa njim, te Momir Lazić i Bosnić Mile, rukovodioci u SDS. Danas su iz zatvora pušteni Bosnić i Lazić.

Na terenu Vojnića vrše se organizacione pripreme za dizanje ustanka, a narod je ogorčen ponašanjem MUP-a i tvrdim stavovima rukovodstva RH.

U toku sutrašnjeg dana, 03. 04. o. g., planiramo susret sa B. Božanićem, a ukoliko se ukaže prilika i sa Babićem. Dalji operativni rad i mere u toku. Usmjerićemo naše izvore na prikupljanje podataka o snagama MUP-a u bližem i širem reonu NP "Plitvice".

Jutros ranog, 02. 04. o.g., kolona specijalaca jačeg sastava, neprovjerenog brojnog stanja, se probila do s. Knezovljana, tu se zadržala izvjesno vrijeme a zatim vratila u pravcu Petrinje. Na istom mjestu je oko 10,000 časova došao kombi marke "Citroen" MUP-a RH sa policajcima i psima. Prema potvrđenim saznanjima radi se o otkrivanju mikro-lokacije radio stanice iz sastava snaga SAO Krajine koja emituje sa tog područja. O ovim radio sredstvima šire vas je informisao naš OB ppuk S. I. Na aerodromu Bihać je formiran operativni tim OB i neprekidno zadejstvovan. Odavde operativno pokrivamo teritoriju Like, dela B. Krajine i težišno aerodrom Bihać.

Međunarodni dan sjećanja
na žrtve holokausta na
UN-ovoj marki iz 2008.

"50 godina od
bleiburške tragedije hrvatskoga
naroda" na marki
RH iz 1995.

FILATELIJA

Britanska poštanska marka s pretiskom "Middle East Forces" iz 1942.

MARKE ČUVARI DOGAĐAJA

NAJVEĆE VOJNE SUKOBE U POVIJESTI ČOVJEČANSTVA KAO ŠTO SU I. I II. SVJETSKI RAT, VELIKI BROJ IZDAVAČA POŠTANSKIH MARAKA OBILJEŽIO JE NA POŠTANSKIM MARKAMA, BILO DA JE RIJEČ O VELIKIM BITKAMA, RATNICIMA, NAORUŽANJU ILI SPOMENU NA ŽRTVE RATA

Ivo Aščić

VOJNOGLASNIČKI POŠTOHODI

Radi brzog i sigurnog prijenosa vijesti i slanja obavijesti unutar vojnih formacija, koji su katkad imali i sudbonosni karakter, došlo je do stvaranja vojno-glasničkih poštihoda. Prve zabilježene takve organizacije za prijenos vojne pošte vežu se za egipatsku vojsku i to još dva milenija prije Krista.

Na području današnje Hrvatske, kao posljedica stalnih ratnih sukoba s Turcima, početkom XVI. stoljeća dolazi do stvaranja vojnokurirskih službi. Austrijanci uspostavljaju 1525. godine vojno-glasnički poštihod na relaciji Graz - Jastrebarsko a nakon dvije godine produžuju ga i do Bihaća, gdje se nalazila Kapetanija na čelu sa zapovjednikom Nikolom Jurišićem.

Na području Vojne granice odnosno Vojne krajine (pogranično područje Habsburške Monarhije stvoreno kao obrambeni pojaz protiv Turaka) bila je organizirana poštanska služba sa zavojnjim mjestima u Beču i Grazu. Postaje za otpremu i dopremu pošiljaka, preuzimanje putujućih službenih osoba i izmjenju konja nazivale su se kambijaturama. U njima su umjesto civilnih osoba službu obavljale vojne osobe koje su se zvali kambijutisti. Nosili su vojne odore i nisu se smjeli nazivati poštarima niti su smjeli nositi poštanski rog. Osim za plaću, za razliku od civilnih postmajstora, nisu primali

druge naknade, ali su bili oslobođeni aktivne vojne službe, što je bila velika privilegija u odnosu na ostalo vojno sposobno muško stanovništvo.

Osnovna karakteristika vojnih poštihoda bila je da su imali određeni smjer i vrijeme kretanja, znalo se tko ih je ustrojio i plaćao, te se postupno uvodilo plaćanje poštarine za prijenos privatnih pošiljaka, tako da njihova funkcija preraста uske upravne i vojne potrebe države, a njihova se djelatnost proširuje i na ekonomski i kulturne potrebe civilnog stanovništva.

O dobro organiziranim vojnim službama govori i podatak da se tijekom ratnih sukoba, znatan broj oružanih snaga koristio svojim vlastitim poštanskim markama ili markama s pretiskom naziva svoje vojske u otpremi pošiljaka. Ako su se vojne postrojbe nalazile izvan zemlje, pošiljke su se uglavnom transportirale vlastitim prijevoznim sredstvima do svoje zemlje, a dalje je distribucija povjeravana nacionalnim poštanskim službama. Tijekom rata su također upotrebljavane i taksene marke čiji je prihod namijenjen za financiranje oružanih snaga. Neke od takvih maraka izdala je Kanada 1915. a 1918. takve marke izdalo je čak 27 zemalja Britanskog Kraljevstva.

U SPOMEN NA ŽRTVE

Sredinom svibnja 1995. godine HPT je izdao dvije prigodne poštanske marke

"Odore 99. pješačke pu-kovnije" na marki Bahama iz 2008.

Velike oružane snage i danas imaju ustrojene poštanske službe. Najbolji primjer jest američka Vojna agencija za poštanske usluge (eng. The Military Postal Service Agency) koja obavlja poštanske usluge za američku vojsku i to za više od dvije tisuće vojnih pošta u čak 85 država diljem svijeta

s motivima križa koji simboliziraju dva različita vremena i prostora stradanja Hrvata. Razlog izдавanja maraka jest spomen na tragediju hrvatskoga naroda: "150 godina srpanjskih žrtava" i "50 godina od bleiburške tragedije hrvatskoga naroda".

Povod izdavanja prve marke je podsjetnik na poginule i ranjene prosvjednike na Markovu trgu u Zagrebu 15. srpnja 1845. Neposredna posljedica tog tragičnog događaja pretvorila se u velike protuaustrijske demonstracije nakon čega je uslijedilo stanovito popuštanje Beča prema Zagrebu, pa je između ostalog, hrvatski jezik uveden kao obvezatni predmet na zagrebačkoj Akademiji.

Druga marka podsjeća na jednu od najvećih tragedija u hrvatskoj povijesti, kada je tisuće civila i razoružanih vojnika sredinom svibnja 1945., nakon završetka II. svjetskog rata ubijeno na Bleiburškom polju.

Najveće vojne sukobe u povijesti čovječanstva kao što su I. i II. svjetski rat, veliki broj izdavača poštanskih maraka obilježio je na poštanskim markama, bilo da je riječ o velikim bitkama, ratnicima, naoružanju ili spomenu na žrtve rata. Nekoliko takvih maraka izdala je i poštanska uprava Ujedinjenih naroda koja putem svoja tri poštanska ureda u različitim valutama u New Yorku (američki dollar), Ženevi (švicarski frank) i Beču (euro) redovito otprema u svijet pošiljke s poštanskim markama čiji motivi imaju globalno značenje. ■

Razvoj VOJNIH ZASTAVA

Već se u najstarijim civilizacijama pojavljuju zastavama slični predmeti – tzv. veksiloidi. To su simbolični predmeti postavljeni na vrh motke, često u obliku životinja, koji predstavljaju određenu postrojbu ili društvenu grupu. Takav se simbol uspješne obitelji, klana ili plemena počinje poštovati, čime se potiče uvjerenje da ima određene sposobnosti pomoći u postizanju pobjede

Željko HEIMER

Veksiloidi kao simboli pojedinih egipatskih pokrajina (noma) pojavljuju se na egipatskim prikazima oko 3000 g. prije naše ere. S obzirom na to da se ti uzorci, odnosno simboli konzistentno pojavljuju na prikazima iz tog vremena, veksilolozi zaključuju da su već u to doba morali biti odavno razvijeni i široko prihvaćeni i razumljivi. Britanski vojni povjesničar Thomas J. Edwards tumači nastanak veksiloida praktičnim razlozima, tj. potrebom da se na neki način označi razlika između obitelji, plemena i rasa i tako vizualno osigura točka okupljanja na bojištu. Britanski vodeći heraldički stručnjak viktorijskog doba George W. Eve govori o heraldici u širem smislu da "se u biti razvija već kad je prvi čovjek počeo koristiti prirodne oblike da simbolizira ili sebi pripše one kvalitete – snagu, hrabrost, umijeće – koje je opažao kod zvijeri s kojima se borio za opstanak..."

Zastave se često spominju i u Bibliji. Već u Knjizi brojeva opisano je kako su Židovi prilikom izlaska iz Egipta stupali prema svojoj plemenskoj pripadnosti u dvanaest plemena, pred kojim je svakim nošena odgovarajuća zastava. Nažalost, biblijski ih tekst ne opisuje. No, s obzirom na to da se prikazi izlaska u židovskoj i kasnije kršćanskoj umjetnosti često izrađuju i da umjetnik koji ih radi prikazuje zastave u skladu s običajima njegova vremena – takvi prikazi mogu poslužiti kao svojevrsna slikovnica razvoja vojnih zastava u judeokršćanskom svijetu.

I dok su se u Europi još do razvijenog srednjeg vijeka koristili veksiloidi slični onima korištenim u rimsko doba, u Kini se već 1000 g. pr. n. e. pojavljuju zastave u današnjem smislu - platnenih predmeta koji se slobodno viju pričvršćeni jednim svojim rubom na motku. Smatra se da su se u sljedećih 500 godina proširile do sredozemnih kultura – Feničana i Grka, no Rimljani zadržavaju svoje tradicionalne veksiloide – standarde

– koji prikazuju razne predmete na vrhu kopljja. Među njima se pojavljuje i vexillum – standard kojem je na prečki ovješena platnena zastavica. Takve zastave preuzima i rano kršćanstvo i one se i danas nisu sasvim izgubile iz uporabe. Zastave na kojima su likovi postavljeni okomit za isticanje s prečke i danas su česte za zastave koje se nose u procesijama, a na području srednje Europe vrlo često se zastave ovješene na prečku ističu i sa zastavnih jarbola na kopnu.

OKOMITO ISTICANJE

I neke postrojbe u Domovinskom ratu koristile su se zastavama koje su upravo tako izradene da odgovaraju ponajprije takvom okomitom isticanju.

Zastava Zapovjedništva zbornog područja Zagreb plava je zastava sa znakom postavljenim za okomito isticanje. Znak je peterokutan, u crvenom obrubu ima žuti troplet prekinut u zaglavljiju gdje je ispisano ZZP, u sredini u svijetloplavom polju stilizirani grb Grada Zagreba u nepravilnom štitu: u crvenom tri žute kule okružene zidinama praćene mlađakom i šesterokrakom zvijezdom; iza štita ukršteni žuti mač i maslinova grančica, štit je okrunjen žutom gradskom krunom i iznad žuti natpis ZAGREB.

Središnji dio znaka varijacija je povjesnog grba grada Zagreba (odnosno Gradeca), crvene boje podloge, oblika štita koji podsjeća na štit najstarijeg sačuvanog kamenog gradskog grba iz 1499. godine, koji se danas čuva u gradskom muzeju, a njegov replika uzidana je na pročelju crkve sv. Marka koje gleda prema Banskim dvo-

rima, gdje se nalazio i original, na sada odavno srušenoj kapelici.

Zastava ZP Zagreb izrađena je između oko 1994. godine, a danas se čuva u GS OSRH.

Zapovjedništvo zbornog područja Zagreb ustrojeno je 2. veljače 1993. kao slijednik Zapovjedništva operativne zone Zagreb ustrojenog u listopadu 1991. iz kratkotrajnog Zapovjedništva Zagrebačkog korpusa. Zapovjedništvo OZ Zagreb odnosno ZP Zagreb obuhvaćalo je šire područje Zagreba i dijelova Zagrebačke, Krapinsko-zagorske i Sisačko-moslavačke županije, sa svim postrojbama u zoni odgovornosti i sa zadaćom suradnjom i koordinacijom cjelokupnog borbenog djelovanja sa snagama MUP-a, Narodne i Civilne zaštite te kriznih stabova. Po-

Uz gradske simbole Zagreba i troplet kao nacionalni simbol, na zastavi ZZP Zagreb su prikazani mač i maslinova grančica kao simboli rata i mira, korišteni kao oznake Ministarstva obrane. Karakterističan peterokutni oblik koji podsjeća na tradicionalne heraldičke štitove, ali u vrlo stiliziranoj formi, jedinstven je među oznakama hrvatskih postrojbi i stoga vrlo prepoznatljiv

četkom Domovinskog rata ZP Zagreb provodi blokade i preuzimanje vojnih objekata bivše JNA na svojem području odgovornosti, a zatim sudjeluje u obrani na Banovini i obrani smjerova preko Kupe prema Zagrebu i Sisku. Postrojbe ZP Zagreb sudjeluju na svim bojištima od istočne Slavonije do juga Hrvatske u obrambenim akcijama tijekom Domovinskog rata. ZP Zagreb bio je jedan od nositelja oslobođilačkih vojno-redarstvenih akcija Bljesak i Oluja 1995. godine. Nakon uspješne obrane zemlje 1996. godine uz demobilizaciju i smanjivanje broja postrojbi ZZP Zagreb je ukinut. ■

Dodatak informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i uporabi zastave, kao i ispravke te ostalo što bi moglo pomoći u izradi cjelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Jednostavno do pametnog televizora

Za sve one kojima su zanimljivi novi Smart televizori a ne žele mijenjati svoj postojeći TV samo zbog te opcije Favi je ponudio rješenje sa svojim SmartStick uređajem. FAVI Streaming Stick omogućuje streaming filmova, glazbe, pokretanje aplikacija i igara. Samo ga priključite u televizijski HDMI priključak i spreman je za uporabu. Pokrenut je Jelly Beanom, najnovijim Android operativnim sustavom, a podržava usluge kao što su Netflix, Hulu, Epix, YouTube i Pandora. Ostale značajke uključuju 4GB memorije i sposobnost za bežični streaming medija iz računala putem svoje MediaSHARE aplikacije. Budući da ga

pokreće Android, možete preuzeti aplikacije iz trgovine Google Play i tako

dodatno proširiti mogućnosti. Napaja se preko mini USB utičnice a posjeduje još jedan USB

priklučak na koji je moguće priključiti memory stick ili bežični miš i tipkovnicu.

Od sada je Googleov Street View aktivan i za područje Hrvatske, pa tako možete "prošetati" većinom gradova i razgledati mjesta za koja

GOOGLE NA HRVATSKIM ULICAMA

se možda nikad nećete odlučiti posjetiti ih. Street View je iznimno popularna usluga na Google Maps, prvi put predstavljena u svibnju 2007. godine i dostupna u više od 40 zemalja svijeta. Također, usluga Street View je dostupna na Google Earth i na Google Maps za mobilne uređaje. Na lokacijama u Hrvatskoj gdje je Street View dostupan, usluga se može pokrenuti zumiranjem na najnižu razinu na Google Maps ili povlačenjem narančaste ikone

"Pegman" koja se nalazi na lijevoj strani karte na ulicu označenu plavom bojom. Usluga omogućuje korisniku pogledati restoran prije same rezervacije, napraviti plan putovanja, organizirati mjesto sastanka, a ujedno i pomaže oko domaće zadaće iz zemljopisa te još mnogo toga. Naravno, kao i svugde u svijetu, sve što bi moglo kompromitirati privatnost građana na snimkama je zamućeno, poput registracija automobila ili lica ljudi.

MOBILNE APLIKACIJE

Flipboard- novine uz šalicu kave

Flipboard, aplikacija koja od RSS feedova stvara odličan digitalni personalizirani magazin, dugo je bila dostupna isključivo iOS korisnicima. Od sada je i službeno na Google Play trgovini za Android uređaje. Velik broj ljudi svakodnevno prati razne novosti putem smartphone uređaja koji je stalno s njima. Flipboard nudi upravo tu mogućnost – praćenje željenih RSS feedova te YouTube novosti, ali i postova s društvenih mreža. Ono što Flipboard izdvaja od sličnih aplikacija jest način prikaza sadržaja. Dizajn Flipboard aplikacije je zamislijen kao časopis. Tako se prilikom listanja novosti prikazuje velika pozadinska fotografija koja je vezana uz određenu novost, a naslov novosti je prikazan baš kao u časopisima. Moguće je dodati i sadržaj s omiljenih blogova i tako stvoriti aktuelni i posve besplatni časopis skrojen po mjeri. Ukratko, vrlo jednostavan za uporabu, to je program koji će za čitanje uz šalicu kave zamijeniti papirnate novine. Omogućuje da dodate do 12 društvenih mreža te je dobio brojne nagrade.

Pripremio Mladen PALIĆ

"Z" kao zvučnik

Logitech ima nove zvučnike iz svoje linije namijenjene PC računalima. Model iz "Z" serije, Z553, sastoji se od dva satelita i niskotonske jedinice. Ima snagu (RMS) od 40 vata čime se postiže kristalno čista akustika i snažan bas za uživanje u omiljenoj zabavi. Namijenjen je korisnicima koji žele kvalitetan zvuk iz kompleta koji neće zauzeti previše mesta u prostoriji, a da se ujedno može povezivati na sve popularne tipove uređaja uz pomoć RCA kabla i dva 3.5 milimetarska ulaza. Može povezati do tri uređaja istodobno – PC računalo, Mac računalo, glazbeni ili DVD

player, TV, igraču konzolu, smartphone uređaj ili drugo. Zvučnici imaju prikladnu kontrolnu bazu za lakše upravljanje jačinom zvuka i razinom basova. Zbog kompaktna i promjenjiva dizajna poziciju zvučnika možete prilagođavati vlastitim potrebama. Sateliti zvučnika sjede na metalnom postolju koje se može micati prema gore ili dolje ili postaviti na zid ako to želite. Uz to, imaju kabel dugačak dva metra koji daje dodatnu mogućnost da zvučnike postavite baš na mjesto na koje biste htjeli.

Harmoničan daljinski upravljač

Logitech je predstavio novi univerzalni daljinski upravljač Harmony Touch, opremljen 2,4-inčnim ekratom osjetljivim na dodir, te kompatibilan s više od 225 000 uređaja i 5000 proizvođača. Sam dizajn je ergonomski prilagođen korisniku, a pozadinsko svjetlo na tipkama omogućava lakšu uporabu u mraku. Osim ekrana koji je u prvom planu, tipke poput promjene programa, jačine zvuka i druge kojima se inače najviše koristimo također su dio tijela Logitech Harmony Toucha. Podržano je dodavanje ikona do 50 TV kanala,

a prebacivanje se vrši jednostavnim odabirom s popisa ekrana. Podržava konfiguraciju za istodobno upravljanje s čak 15 uređaja, programiranje se obavlja preko računala. Moguće je programirati makrofunkcije tako da se odabirom jedne tipke pokrene više uređaja i postavi u određeni mod. Harmony Touch je kompatibilan i s Logitech TV Cam HD koji ima integriran Skype a preko daljinskog je moguće upravljati svim funkcijama za vrijeme videorazgovora. Dostavlja se sa stanicom za punjenje koja će osigurati da je daljinski uvijek spremjan za upotrebu.

WEB-INFO

www.usmilitaryring.com

Prsteni pečatrjaci s vojničkim ili domoljubnim motivima nisu rijetkost niti u OSRH, a u američkim Oružanim snagama vrlo su česta pojava. Ljudi koji sami dizajniraju prstenje, kao i oni koji ga izrađuju, vrlo su maštoviti. Stoga će vas stranica www.usmilitaryring.com zabaviti i ako ne namjeravate nositi prsten: šarena je i maštovita, baš kao i proizvodi koje izrađuju izvjesna tvrtka iz El Pasa, Texas. Prstenje se izrađuje od najrazličitijih materijala, pa i onih dragocjenih. Motivi su različiti: imena, grane, postrojbe, činovi, operacije, vojne škole, razina izobrazbe... Navedena stranica nije ni jedina, a zanimljivom se čini i www.military-rings-specialists.com koja vam omogućuje da sami dizajnirate svoj prsten u tri koraka. Na stranici piše da se prstenjem "može ispričati ponosna priča o vlastitoj vojničkoj karijeri", uz još mnoštvo obrazloženja zašto je dobro nositi vojničke pečatrnjake.

D. VLAHOVIĆ

VREMELLOV

Leon RIZMAUL

17. LISTOPADA 1906.

PUČ kapetana iz Köpenicka

U početku XX. stoljeća carska Njemačka izrasla je u svjetsku industrijsku i vojnu silu s višestranjačjem i razvijenim parlamentarnim sustavom. No car Wilhelm II. i njegov kancelar imali su stvarnu vlast unatoč odlikama Reichstaga. Istodobno je pruski militaristički duh prožimaо sve strukture društva. Vojna je odora posvuda izazivala strahopostovanje i bila iznimno cijenjena. A onda se zbio događaj koji je nasmijao cijeli svijet: 17. listopada 1906. njemačke su novine objavile vijest da je neki nezaposleni postolar imenom

16. listopada 1991. - poginuli vukovarski junaci Blago Zadro i Alfred Hill

18. listopada 1977. - kolektivno samoubojstvo skupine Baader Mainhoff

20. listopada 1940. - Staljin i sovjetska vlada izbjegli iz Moskve

22. listopada 1992. - Umro Ante Ciliga

24. listopada 1579. - osnovan prvi nogometni klub - engleski FC Sheffield

24. listopada 1917. - razbijena talijanska vojska na sočanskog bojišnici

Wilhelm Voigt izazvao pravu ludnicu u gradiću Köpenicku pokraj Berlina. Ljut na gradske vlasti jer mu nisu izdale putovnicu, Voigt je u staretinarnici kupio rabljenu odoru pruskog satnika i na ulici odrješito zaustavio vojnu ophodnju koja se vraćala sa straže. Zatim joj je zapovjedio da zauzme gradsku vijećnicu i uhiti gradonačelnika. Vojnici su poslušno lupili petama i oružjem pomogli lažnom satniku u ostvarenju osvetničkog nauma. U vijećnici je ljuti postolar autoritativno odglumio časnika koji radi "prema višem nalo-

gu", pregledavao finansijske knjige i usput prisvojio dvije tisuće maraka iz gradske blagajne. Iako ga je policija brzo uhitila Voigt je postao junak dana, dobivši nadimak "kapetan iz Köpenicka". Cijela se Njemačka smijala njegovoj nepodopštini, a još više duhu pokornosti koji izaziva autoritet vojne odore. Kažu da se smijao i sam car Wilhelm. Vjerljivo je i bilo tako jer je svemoćni kajzer pomilovao ratobornog postolara od teške robije. "Kepenikijada" je i danas pojam za nedopuštenu uporabu vojne odore. ■

DUHOVNOST

fra Marko MEDO

MK 10,17-30

JADNI BOGATAŠ, AKO NE ZNA DARIVATI

Žalost bogatog mladića upoznali smo svi pomalo: to je žalost sitog, punog sebe, sebičnog, osobe koja je izgradila svoj život na pogrešnim "sigurnostima". Isus je došao da nas osloboди od ove žalosti predlažući siromaštvo kao blaženstvo. Moramo iskreno priznati kako Biblija bilježi otvoreno nepovjerenje prema bogatstvu: čovjek vrlo lako stvara idole, i Bog to zna. Već je knjiga Ponovljenog zakona upozoravala: "Ta Gospodin, Bog tvoj, vodi te u dobru zemlju... Čuvaj se da ne zaboraviš Gospodina Boga svoga... I pošto se najedeš do sitosti, posagradiš lijepe kuće i u njima se nastaniš, nemoj da se uznesi srce tvoje i da zaboraviš Gospodina, Boga svoga... (Phz 8,7ss). A psalam 49 kaže: "Covjek koji nerazumno živi sličan je stoci koja ugiba". Proroci su zatim napisali gorljive riječi protiv bogatstva i potvrđili ljudsku težnju za skupljanjem bogatstva. Isus, naprotiv, bogatstvo naziva "nepravednim" i ne boji se nazvati "ludim" čovjeka koji živi da bi skupljao stvari koje će ubrzo morati napustiti. Krist naziva "mudrim" onoga koji skuplja blago na nebu i preobražava sva svoja dobra u tolike darove ljubavi.

Evangelje nam nudi ovu pouku preko jednog modela u kojoj se mudrost i ludost, bogatstvo i siromaštvo suočavaju i dramatično sudaraju. Isus susreće nekog "bogatog" mladića: poput mnogih današnjih mladića, poput mnogih današnjih

mladih kršćana, poput tolikih odraslih i tolikih današnjih obitelji. Mladić shvaća život kao ozbiljan problem i osjeća da je u hodu prema vjećnosti: ta činjenica ga zabrinjava. Traži rasvjetljenje od Isusa i ubrzo dobiva njegov odgovor: "Idi i što imаш, prodaj i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom".

"Prodaj sve": tj. osloboди se! Nadvladaj utjecaj ovozemaljskih stvari, jer te neće nikada usrećiti. "Podaj siromasima": tj. učini od svog života trajno milosrdje. Tko nije iskusio istinsko milosrdje, nije nikada proživio istinski trenutak radosti. Stvoreni smo da bismo dijelili s drugima: u ovome je tajna radosti.

"A onda dođi i idi za mnom": motiv siromaštva mora biti Bog, tj. uvjerenje da je Bog istinsko bogatstvo koje ispunja svako srce i daje mir životu.

Gorko zaključuje Evangelje: "On se na tu riječ smrkne i ode žalostan jer imaše veliki imetak" (Mk 10,22). To je priča jednoga "ne", sličnog tolikim drugim pričama i tolikim drugim "ne" izrečenima Bogu pa, dakle, i radosti.

CILJ ŽIVOTA JE U DARIVANJU

Kako mi možemo živjeti ove Isusove riječi? Kako možemo živjeti prijedlog siromaštva? Moramo priznati da je svijet još uvijek podijeljen na bogate i siromašne; tako moramo priznati da

postoje dostatna sredstva kako bi svi mogli živjeti dostojanstveno. Zašto se onda ne događa čudo bratstva? Jedino zato jer nismo shvatili da cilj života nije u posjedovanju, već u darivanju.

Prije nekoliko godina don Primo Mazzolari je napisao: "Ako Bog postoji, nemam pravo živjeti kako hoću; ako ima siromaha, nemam pravo živjeti kako mi se prohtije".

Padre Pio Ghedo je, posjetivši sjeveroistok Brazila, susreo siromaštvo i od toga dana više nije mogao živjeti kako je živio prije. Upitao je nekog čovjeka: "Koliko obroka na dan jedete u Brazilu? Čovjek ga je pogledao s čuđenjem i bijesom, i odgovorio: Koliko obroka? Ali ja ne jedem svaki dan!"

Ovo je tragična stvarnost tolikih ljudi, danas. Mi kršćani se moramo obratiti na novost Evangelija i postati prigovor sebičnog i lakounog odabira, koji je u temelju našeg društva.

Dakle, moramo li i mi sve ostaviti? Moramo li i mi sve rasprodati? Svakako da se od svih ne traži ova proročka gesta odricanja i napuštanja bogatstva: Bog poziva poneke i mi im se divimo jer su oni znak i pouka i nama. No, i od nas se traži jedan umjerjeniji način života, da budemo zackupljeniji činjenjem dobra negoli posjedovanjem dobara. I od nas se traži duh siromaštva i življene siromaštva: kako bi naše obitelji bile čovječnije, a djeca rasla u vedroj požrtvovnosti te naučila odmah gledati s onu stranu propadljivih stvari svijeta i tražiti pravo blago života: ono koje uistinu oslobađa od siromaštva i čini sretnima i bogate i siromašne.

**Što ćeš odgori
voriti Bogu, ti
koji zaodijevaš
zidine, a ne
zaodijevaš svojeg
bližnjeg? Ti koji
voliš svoga konja
a ne svračaš svoj
pogled na brata
svoga u nevolji?
Ti koji puštaš da
propadne tvoja
pšenica a ne
hraniš one koji su
gladni?**

SV. BAZILije

Tiskana i audio-videoizdanja MORH-a odsad možete kupiti po pristupačnim cijenama u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu

Knjige

Pozdrav iz Chagcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice

Fotomonografije

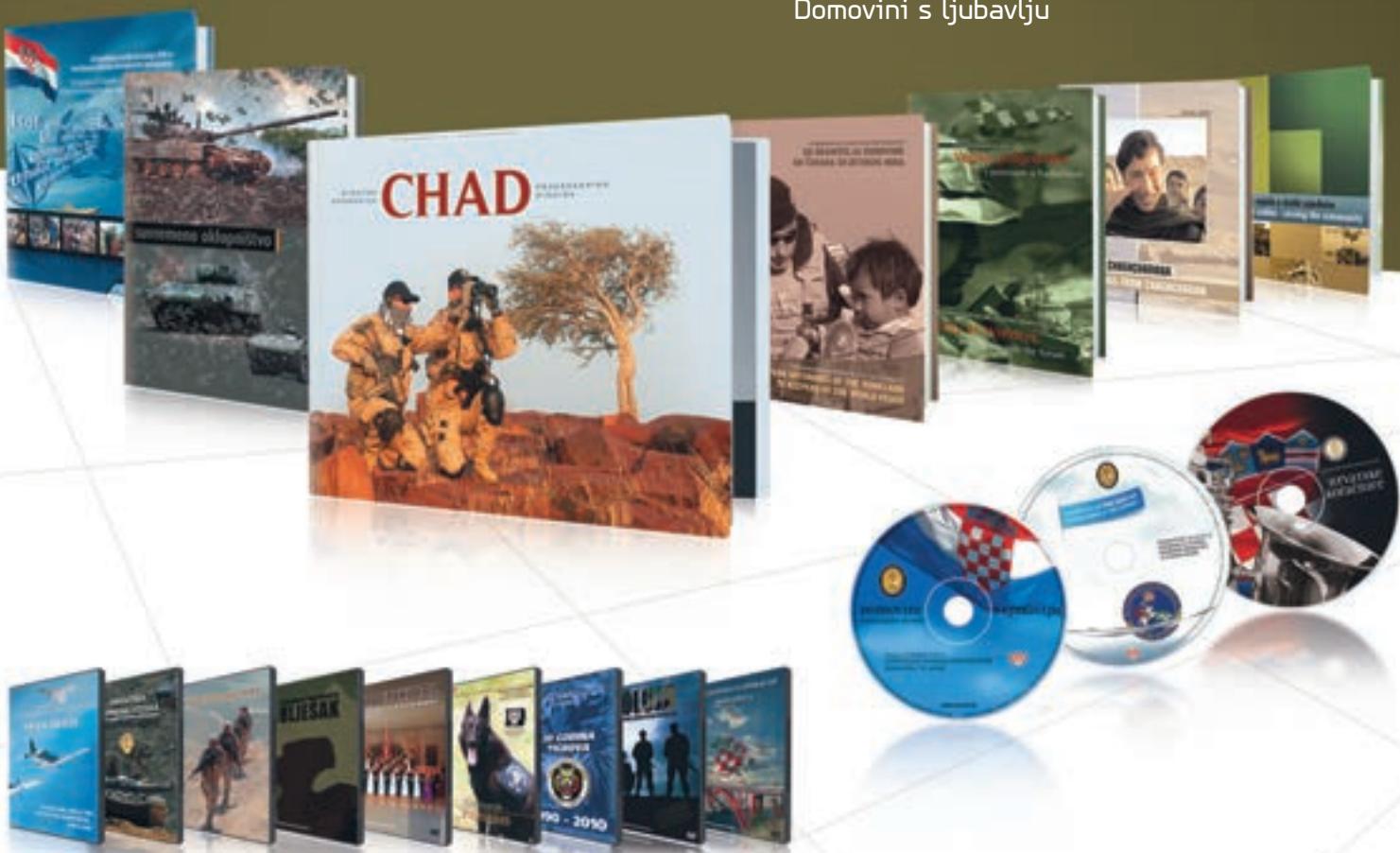
Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika – s ponosom u budućnost

DVD

Hrvatska kopnena vojska
20 godina Tigrova
Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Krila oluje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
Čuvari svjetskog mira
Oluja - 5 minuta za sjećanje
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju

KAKVA GOD BILA VAŠA PROŠLOST, **BUDUĆNOST JE GRIPEN**

AKO JE BORBENI avion nove generacije tehnologija koju tražite, onda zaista postoji samo jedno rješenje – Gripen. U operativnoj uporabi širom svijeta Gripen donosi veću operativnu raspoloživost za borbene misije, veću fleksibilnost baziranja i osjetno manje operativne troškove u usporedbi s bilo kojim suvremenim borbenim avionom njegove kategorije.

www.saabgroup.com

Definirajući buduće mogućnosti borbenih aviona, Gripen ostaje ispred konkurenčije – danas i iza 2040. ● ● ● ●

Kako biste saznali više posjetite
www.gripen.com

IME
DUŽNOST
PODRUČJE DJELOVANJA

GRIPEN
VIŠENAMJENSKI BORBENI AVION
ZRAČNE OPERACIJE

SAAB